262.6287
B217
1884

MARYLAND DIOCESAN LIBRARY,
1108 MADISON AVENUE.
REFERENCE DEPARTMENT.
Gift of Bishop Paret.
Whittingham Coll.
No. 2876

St. Mark's Library
THE
General Theological
Seminary

Chelsea Square · New York
Maryland Diocesan Library
The Memorial Library
of the Reverend Edwin A. Dalrymple.
Whittingham Collection

William Paul
"
Dec. 30. 1889.—

DECRETA

CONCILII

PLENARII BALTIMORENSIS

TERTII.

A. D. MDCCCLXXXIV.

PRAESIDE

Illmo. ac Revmo. JACOBO GIBBONS,

ARCHIEPISCOPO BALT. ET DELEGATO APOSTOLICO.

BALTIMORAE:

TYPIS JOANNIS MURPHY ET SOCIORUM,

SUMMI PONTIFICIS ATQUE ARCHIEPISCOPI BALTIMORENSIS TYPOGRAPHORUM.

MDCCCLXXXVI.

262.6287
B217
1884

166074

IMPRIMATUR.

✠ JACOBUS GIBBONS,
Archiepiscopus Baltimorensis.

BALTIMORAE, *die* XI. *Martii*, MDCCCLXXXVI.

ENTERED, ACCORDING TO THE ACT OF CONGRESS, IN THE YEAR 1886, BY
THE MOST REV. JAMES GIBBONS, D. D.,
IN THE OFFICE OF THE LIBRARIAN OF CONGRESS, AT WASHINGTON.

CONSPECTUS RERUM.

DECRETA.

PAG.

TITULUS PRAEVIUS. DECRETUM DE FIDELITER SERVANDIS OMNIBUS CONCILII PLENARII BALTIMORENSIS SECUNDI DECRETIS 3

TITULUS I.

DE FIDE CATHOLICA.

Caput Unicum, ... 4

TITULUS II.

DE PERSONIS ECCLESIASTICIS.

Caput I. De Episcopis, ... 8
II. De Consultoribus Dioecesanis, ... 14
III. De Examinatoribus Cleri Dioecesani, ... 17
IV. De Decanis seu Vicariis Foraneis, ... 19
V. De Rectoribus Inamovibilibus, ... 20
VI. De Concursu, ... 25
VII. De Clero Dioecesano, ... 30
§ 1. De Ordinandorum Dioecesi, ... 30
§ 2. De Sacerdotum Incardinatione, ... 32
§ 3. De Sacerdotibus Infirmis, ... 35
§ 4. De Sacerdotibus Lapsis, ... 36
VIII. De Vita et Honestate Clericorum, ... 39
IX. De Regularibus, ... 46

TITULUS III.

DE CULTU DIVINO.

Caput I. De Facultate bis Eodem Die Celebrandi, ... 53
II. De Uniformitate in Festis et Jejuniis, ... 56

PAG.
III. De Observantia Diei Dominicae, ... 58
IV. De Musica Sacra, ... 59

Titulus IV.

De Sacramentis.

Caput I. De Baptismate Neo-Conversorum, ... 62
II. De Matrimonii Sacramento, ... 63

Titulus V.

De Clericorum Educatione et Instructione.

Caput I. De Puerorum Seminariis, ... 70
II. De Seminariis Majoribus, ... 79
III. De Seminario Principali, ... 93
IV. De Examine Juniorum Sacerdotum, ... 95
V. De Collationibus Theologicis, ... 96

Titulus VI.

De Catholica Juventutis Institutione.

Caput I. De Scholis Catholicis, praesertim de Parochialibus, . . 99
§ 1. De Summa Earum Necessitate, ... 99
§ 2. De Viis ac Mediis Scholas Parochiales Promovendi, ... 105
II. De Superioribus Scholis Catholicis, ... 111

Titulus VII.

De Doctrina Christiana.

Caput I. De Praedicationis Munere, ... 115
II. De Catechismo, ... 118
III. De Libris Precum, ... 120
IV. De Libris et Ephemeridibus, ... 123

Titulus VIII.

De Zelo Animarum.

Caput I. De Colonis et Advenis, ... 130
II. De Cura Pastorali pro Hominibus Nigris et Indis, . . 133

PAG.

III. De Societatibus, ... 137
§ 1. De Societatibus Inhonestis, ... 137
§ 2. De Quibusdam Societatibus Honestis, . . . 144
§ 3. De Societatibus ad Temperantiam Promovendam, ... 146

Titulus IX.

De Bonis Ecclesiae Temporalibus.

Caput I. De Juribus Ecclesiae circa Bona Temporalia, . . . 149
II. De Episcoporum Officiis, ... 152
III. De Muneribus Sacerdotum praesertim Rectorum, . . 157
IV. De Aedituis et Curatoribus vel Consiliariis Laicis, . . 163
V. De Modis Prohibitis Pecunias ad Pias Causas Colligendi, 166

Titulus X.

De Judiciis Ecclesiasticis.

Caput I. De Curiis Episcopalibus Constituendis, ... 170
II. De Officialibus Curiae Episcopalis, ... 171
§ 1. In Causis Disciplinaribus Clericorum, . . . 171
§ 2. In Causis Matrimonialibus, ... 174
III. De Modo Procedendi in Causis Clericorum, ... 176
§ 1. De Modo Extrajudiciali, ... 176
§ 2. De Modo Judiciali, ... 178

Titulus XI.

De Sepultura Ecclesiastica.

Caput Unicum, ... 182

Titulus Ultimus. De Concilii Decretorum Promulgatione et Efficaciori Executione, ... 184

Subscriptiones Patrum, ... 184

DECRETUM PROMULGATIONIS CONCILII PLENARII BALTIMORENSIS TERTII.

JACOBUS GIBBONS,

Dei et Apostolicae Sedis Gratia Archiepiscopus Baltimorensis et Delegatus Apostolicus,

Omnibus Metropolitis, Episcopis, Vicariis Apostolicis, Abbatibus, ceterisque Synodalibus, sive qui adfuerint Plenario Concilio Baltimorensi Tertio, sive qui legitime abfuerint:

Salutem in Domino.

Decreta Concilii Plenarii Tertii mensibus Novembris et Decembris anni MDCCCLXXXIV Baltimorae habiti, uti nostis, Romam misimus recognoscenda et auctoritate Sedis illius, in qua Petrus Apostolorum Princeps adhuc vivit et praesidet, emendanda siqua inessent quae emendatione indigerent. Qua in re neque novum aliquod aut insolitum egimus, neque pietati tantum Vestrae et Nostrae morem gessimus; sed Ecclesiae id omnino jubentis legibus obsecuti sumus.

Meministis sane quanta diligentia in Concilio illo congregati perpendistis, quanta animorum conjunctione constituistis ea omnia quae ad Ecclesiarum nostrarum incolumitatem, utilitatem et incrementum apta et commoda viderentur. Iam vero quod non sine maxima Nostra Vestraque omnium laetitia dici potest, pro comperto habere licet, Vos tantae sollicitudinis, concordiae et prudentiae, qua Ecclesiarum et gregum Vestrorum bono consuluistis, fructum amplis-

simum tulisse. Cum enim Concilii decreta Eminentissimi Patres Sacro Consilio Christiano Nomini propagando praepositi accurata et diligenti inquisitione expendissent, nonnullasque emendationes ac modificationes adjecissent, eadem ut ab omnibus ad quos spectat inviolabiliter observentur recognoverunt. Decretum hac de re, quod SS. Dominus Noster post relationem Secretarii ejusdem Sacri Consilii expediri jussit, ad manus Nostras pervenit, et in archivo hujus Nostrae Metropolitanae Ecclesiae asservatur.

Nos igitur ea, qua tanquam Delegatus Apostolicus pollemus, auctoritate Decreta a Patribus Concilii Plenarii Baltimorensis Tertii lata et a Sancta Sede recognita promulgamus per hasce praesentes, et pro rite promulgatis haberi volumus; et ab omnibus quorum interest inviolate servanda declaramus.

Declaramus insuper decreta omnia Concilii statim ab hac promulgatione vim suam et robur habere, plenariosque et integros sortiri effectus, quin ulteriori promulgatione opus sit, prout in Titulo Ultimo Concilii statuitur. Volumus tamen juxta ejusdem tituli tenorem, ut in Synodis Provincialibus et Dioecesanis post hanc Nostram promulgationem quamprimum habendis ad majorem cautelam et solemnitatem denuo promulgentur, simulque media idonea provideantur, quibus efficaciori eorundem executioni melius consulatur.

Datum ex aedibus nostris, Baltimorae, in festo Epiphaniae Domini, Anno Salutis MDCCCLXXXVI.

JACOBUS GIBBONS,
Archiepiscopus Baltimorensis
Delegatus Apostolicus.

GEORGIUS G. DEVINE, *Cancellarius.*

DECRETA CONCILII.

TITULUS PRAEVIUS.

Decretum De Fideliter Servandis Omnibus Concilii Plenarii Baltimorensis Secundi Decretis.

Quaecumque in Concilio Plenario Baltimorensi II. decreta sunt, manifeste ostendunt quanta sapientia et prudentia usi fuerint dicti Concilii Patres in legibus ferendis, quales temporum illorum ratio postulabat. Neque illud omittendum est, haec decreta annuente Sancta Sede a Patribus ejusdem Concilii (Titulo xiv., *De efficaciori Decretorum Baltimorensium executione promovenda*) proposita fuisse quasi normam, quam in scholis Theologiae et Juris Canonici doctores sequerentur et explicarent, quamque eorum discipuli accurate et diligenter addiscerent. Declaramus igitur ac decernimus, omnia quae in Concilio Plenario Baltimorensi Secundo constituta et decreta fuerunt, adhuc in suo vigore permanere, et omnes cujusvis ordinis clericos et laicos iisdem debitam reverentiam et obedientiam exhibere teneri, iis tantummodo exceptis, quae forte per hoc Concilium Plenarium Baltimorense Tertium sive abrogata sive immutata fuerint.

TITULUS I.

De Fide Catholica.

CAPUT UNICUM.

1. Quoniam fundamentum et radix justificationis est fides, ab ea opus Concilii hujus Plenarii III. Baltimorensis ducit initium. Omnia igitur quae ab Ecclesia Catholica, sive solemni judicio, sive ordinario et universali magisterio, ut divinitus revelata credenda proponuntur, credimus, solemni professione confitemur et docemus; signanter vero, ea quae in Oecumenico Concilio Vaticano, constitutionibus dogmaticis *Dei Filius* et *Pastor Aeternus* definita sunt.

2. Credimus itaque et docemus, mundum resque omnes quae in eo continentur, et spirituales et materiales, secundum totam suam substantiam a Deo, liberrima voluntate, ad sui gloriam, ex nihilo esse productas.

3. Item credimus et docemus Deum rerum omnium principium et finem naturali humanae rationis lumine e rebus creatis certo cognosci posse; attamen placuisse ejus sapientiae ac bonitati alia, eaque supernaturali via seipsum ac aeterna voluntatis suae decreta humano generi revelare. Huic divinae revelationi tribuendum quidem est, ut quae in rebus divinis humanae rationi per se impervia non sunt, in praesenti quoque generis humani conditione, ab omnibus expedite, firma certitudine et nullo admixto errore cognosci possint. Praeter ea, ad quae naturalis

ratio pertingere potest, credenda nobis proponuntur mysteria in Deo abscondita, quae, nisi revelata divinitus, innotescere non possunt. Divina enim mysteria suapte natura intellectum creatum sic excedunt, ut etiam revelatione tradita et fide suscepta, ipsius tamen fidei velamine contecta et quadam quasi caligine obvoluta maneant, quamdiu in hac mortali vita peregrinamur a Domino; per fidem enim ambulamus, et non per speciem.

4. Credimus et docemus, hominem, cum a Deo tanquam Creatore et Domino suo totus dependeat et ratio creata increatae Veritati penitus subjecta sit, plenum revelanti Deo intellectus et voluntatis obsequium fide praestare teneri. Verum etsi fides sit supra rationem, nulla tamen unquam inter fidem et rationem vera dissensio esse potest, cum idem Deus qui mysteria revelat et fidem infundit, animo humano rationis lumen indiderit; Deus autem negare seipsum non possit, nec verum vero unquam contradicere.

5. Credimus et docemus sine fide impossibile esse placere Deo, et ad filiorum ejus consortium pervenire. Ideo nemini unquam sine illa contigit justificatio, nec ullus, nisi in ea perseveraverit usque in finem, vitam aeternam assequetur. Ut autem officio veram fidem amplectendi, in eaque constanter perseverandi satisfacere possemus, Deus per Filium suum unigenitum Ecclesiam instituit, suaeque institutionis manifestis notis instruxit, ut ea tanquam custos et magistra verbi revelati ab omnibus possit agnosci.

6. Credimus et docemus omnem revelationem, fide divina et Catholica credendam, secundum universalis Ecclesiae fidem a Sancta Tridentina Synodo declaratam contineri in libris scriptis, et sine scripto traditionibus, quae ipsius Christi ore ab Apostolis acceptae, aut ab ipsis Apostolis Spiritu Sancto dictante, quasi per manus traditae ad nos usque pervenerunt.

7. Credimus et docemus hanc revelationem, tanquam depositum pretiosissimum, fidelissime custodiendum, a Christo Domino commissum fuisse Apostolis eorumque successoribus; sed praesertim Beato Petro, ejusque successori in primatu jurisdictionis in universam Dei Ecclesiam, scilicet, Romano Pontifici, qui ab omnibus Christifidelibus agnosci debet tanquam verus Christi Jesu in terris Vicarius, totius Ecclesiae visibile Caput, et omnium Christianorum Pater ac Doctor.

8. Credimus proinde ac docemus verbis ipsis definitionis Vaticani Concilii: "Ecclesiam Romanam, disponente Domino, super omnes alias ordinariae potestatis obtinere principatum, et hanc Romani Pontificis jurisdictionis potestatem, quae vere episcopalis est, immediatam esse, erga quam cujuscumque ritus et dignitatis pastores atque fideles, tam seorsum singuli quam simul omnes, officio hierarchicae subordinationis, veraeque obedientiae obstringuntur, non solum in rebus, quae ad fidem et mores, sed etiam in iis, quae ad disciplinam et regimen Ecclesiae per totum orbem diffusae pertinent; ita ut custodita cum Romano Pontifice tam communionis, quam ejusdem fidei professionis unitate, Ecclesia Christi sit unus grex sub uno Summo Pastore. Haec est Catholicae veritatis doctrina, a qua deviare salva fide atque salute nemo potest."

9. Credimus pariter ac docemus: "Romanum Pontificem, cum ex Cathedra loquitur, id est, cum omnium Christianorum Pastoris et Doctoris munere fungens, pro suprema sua Apostolica auctoritate doctrinam de fide vel moribus ab universa Ecclesia tenendam definit, per assistentiam divinam ipsi in beato Petro promissam, ea infallibilitate pollere, qua divinus Redemptor Ecclesiam suam in definienda doctrina de fide vel moribus instructam esse voluit; ideoque ejusmodi Romani Pontificis definitiones ex sese, non autem ex consensu Ecclesiae irreformabiles esse."

10. Quapropter, reprobamus omnes errores sive a Conciliis Generalibus praesertim Vaticano, sive a Romanis Pontificibus damnatos; illos quoque detestamur qui in Literis Encyclicis Leonis Papae XIII. feliciter regnantis, *Quod Apostolici muneris*, de Socialistarum erroribus, *Diuturnum illud*, de Principatu politico, et *Arcanum*, de Matrimonio Christiano, commemorantur.

TITULUS II.

De Personis Ecclesiasticis.

CAPUT I.

De Episcopis.

11. Jubet Apostolus Episcopos attendere sibi et universo gregi, in quo eos Spiritus S. posuit regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo. Clericis igitur et laicis omnibus suae dioecesis jure suo praesunt, inque eos curam exercent et invigilant, quasi in oves ad pascua salutaria ducendas et a noxiis revocandas et arcendas. Jam vero per pascua noxia intellexerunt semper Patres nostri quidquid doctrinae a Christo revelatae et per Ecclesiam custoditae repugnaret, animarumve spirituali bono officere posset; per bona autem et salubria quidquid veritati divinae consonum esset, hominibusque ad vitam aeternam consequendam proficeret. Episcopus ergo, cum debita subordinatione ad supremum illum Antistitem qui Petri doctrinae locique haeres est, origo et fundamentum unitatis in grege suo merito vocatur. Idque apparet maxime in docendi ac regendi potestate. Nemini enim licet contra eum cathedram ad docendum erigere; nemini praeter ejus voluntatem ea aggredi quae spectant ad curam et regimen animarum. Magna itaque est Episcopi dignitas cui, teste Ignatio Martyre, (Ep. ad Smyrn.) grex suus seu particularis

Ecclesia consociari et adhaerere debet, quemadmodum ubi fuerit Christus Jesus ibi est Ecclesia Catholica. Quapropter omnes revereantur Episcopum, quemadmodum idem S. Ignatius ait (Ep. ad Trall.), ut Jesum Christum, cujus locum tenet.

12. Splendidissimam igitur hanc dignitatem, quam cum ipso Christus communicavit, discat Episcopus ipse prae caeteris, ut par est, venerari, eamque omni quo potest modo servare ac tueri. Quod optime ac facillime procul dubio efficiet, si contemptis hujus mundi divitum ac potentiorum opinione et exemplis, omne ambitionis studium a se caute repellat, si fastum et saeculi pompam perpetuo aversetur, si tota vitae agendae ratione manifeste prodat nullam se spem aut curam ponere in suis suorumque commodis conquirendis vel augendis. Curet ut haec dignitas non solum tuta servetur, sed incrementa in dies accipiat, eam iis potissimum virtutibus exornando, quae Episcopum maxime decent, inter quas elucent humilitas, caritas et zelus animarum. Audiat Petrum (I. Pet. v. 3) vetantem ne quis dominetur in cleris, contra hortantem ut fiat forma gregis ex animo. Gregem igitur suum viam salutis doceat non tantum voce quantum vita et exemplo, quibus homines facilius et efficacius ad praecepta divina et vitam aeternam pertrahuntur. Audiat Paulum (I. Tim. III. 2, 3, 4; Tit. I. 7, 8, 9; II. 7) qui in Epistolis ad Timotheum et Titum dotes enumerat quibus fulgere debet Episcopus, sanctique Apostoli monita et hortamenta secutus, eas omnes indefesso studio sibi comparare aut jam diuturna exercitatione comparatas perficere conetur. Praecipue in Clero populoque regendo nunquam immemor sit Boni illius Pastoris et Episcopi animarum nostrarum, qui etiam sub Agni mitissimi figura Seipsum nobis commendare dignatus est. Itaque etiam dum legitimam potestatem exercet, sive commonefaciendo sive comminando,

sive etiam puniendo, paternae charitatis viscera potius quam regentis auctoritatem et imperium praeseferat. Saepe enim efficacior est benevolentia et charitas in malis arcendis et sanandis quam judiciorum austeritas et rigor potestatis. Quod si quando ad poenas deveniendum sit, posthabita omni cogitatione humana omnique violatae dignitatis sensu seposito, nil aliud sibi animo praefigat Episcopus, quam ut rei emendentur aut, si resipiscere nolint, eorum poena ab hujuscemodi culpis ceteri deterreantur. (Cf. Conc. Trid., Sess. XIII., de Ref. c. 1.)

13. Canonicis institutis sapienter inductus fuit mos, quo Episcopi statis temporibus ad sacra Apostolorum Limina accedunt, ut obsequium et obedientiam suam Pontifici praestent, eidemque de pastorali ipsorum munere rationem reddant, deque ecclesiarum suarum statu ceterisque omnibus referant, quae summum Ecclesiae Rectorem scire opportunum et utile est. Et hoc quidem Episcoporum officium ab antiquissimis Patribus tanquam ex intimis Primatus juribus derivatum commendatur, laudaturque quasi tessera unitatis ac communionis, quam omnes qui sunt undique fideles per praesules suos habere debent cum maxima et antiquissima omnium Ecclesia et gloriosissima B. Petri Sede. Episcopis et Vicariis Apostolicis nostris indultum fuit ut hanc sacrorum Liminum visitationem intra decennium peragerent. Unde vero initium hujus decennii computandum sit, nulli dubium esse potest qui Congregationis de Propaganda Fide declarationes hac in re perlegerit. Diserte enim edicunt, decennia ita esse computanda, ut initio sumpto a die quo Sixti V. Constitutio *Romanus Pontifex* edita fuit,[1] nimirum a die 20 Decembris anni 1585, perpetuo et sine ulla interruptione pro omnibus successoribus Episcopis decur-

[1] Vide ap. *Lucidi*, De Visitatione SS. Lim., vol. III., pag. 1 sqq., edit. III.

rant. Neque alia est computandi ratio, etiam si agatur de sedibus recenter erectis. Harum ergo sedium Episcopi, sicut in aliis dispositionibus, etiam in hac constitutioni Sixtinae adhaerere debent. (Ita respondit S. Congregatio de Propaganda Fide in Comitiis generalibus die 3 Maji 1875 habitis, ut refertur in Instructione ejusdem S. Congregationis super Visitatione SS. Liminum.[1]) Episcopus, qui non potest per se, tenetur per procuratorem visitare.

14. Quum boni pastoris sit, exemplo Christi Domini oves suas nosse et ab iisdem cognosci, Visitatio dioecesis cum pastorali Episcoporum officio tam arcte conjuncta est ut nullo modo omitti aut negligi possit. Unusquisque igitur Episcopus saltem unoquoque triennio totam dioecesim perlustrare teneatur, non solum ut gregem suum cognoscat eaque omnia quae ad spirituale eorum bonum necessaria sunt suis ipse oculis perspiciat, sed etiam ut fideles tot amittendae fidei in hac regione periculis expositos Sacramento Confirmationis munire possit. Quod si per se ipse facere nequeat, id per alios idoneos viros praestet, adhibito etiam pro Sacramento Confirmationis alicujus inter viciniores Episcopos ministerio. Quum vero, inter cetera, in temporalem Ecclesiarum administrationem accurate inquirere maximi intersit, si fieri potest secum ducat duos convisitatores, vel saltem unum, hosque eligat ex praestantioribus inter presbyteros, et praesertim ex iis qui in bonis temporalibus Ecclesiae administrandis scientia et experientia excellere noscuntur. In visitatione peragenda, praeter caeremonias praescriptas, serventur quae in jure praecipiuntur. (Vide Caeremoniale Baltimorae anno 1883 editum.) Neque omittat Episcopus prae oculis habere quaesita a S. Congregatione proposita, quo accuratiorem

[1] Vide in *Appendice*, p. 197. Juramentum episcopi in consecr., ib. p. 202.

de Statu Dioecesis Relationem ad Sanctam Sedem juxta morem hujus S. Congregationis singulis quinquenniis transmittat. De expensis Episcopi eorumque quos secum ducit providebitur in Synodo Dioecesana. Denique accuratam visitationis relationem in scriptis fieri curet Episcopus in archivio dioecesano asservandam.

15. Quam utile sit sanctae Dei Ecclesiae, immo quam necessarium ut Dominicus grex nonnisi per Episcopos doctrina, prudentia, pietate ac zelo praecellentes regatur, et cordatus quisque per se probe novit, et historia omnium saeculorum luculenter testatur. Quapropter tribus abhinc saeculis Sacrosancta Tridentina Synodus, quo melius collapsa ecclesiastica disciplina revivisceret, moresque cleri et populi in deterius versi reformarentur, sapientissime judicavit ab ipso Episcopatu exordiendum esse; salutem enim subditorum in praesidentium integritate consistere credebat. (Cf. Conc. Trid., Sess. VI., c. 1 de Ref.) Romani Pontifices canones hac de re in memorata Synodo latos non solum vehementer probarunt, sed et executioni mandandos semper et ubique fidelissime curarunt. Ut de nostra tantummodo Ecclesia loquamur, omnibus notum est quanta sollicitudine laboraverint, ut singulis per hasce regiones dioecesibus Episcopi, quales postulabat religionis honor et rerum nostrarum tempora, doctrina praediti, pietate ac prudentia insignes praeficerentur. Quod apprime testantur tot declarationes, instructiones et decreta per S. Congregationem de Propaganda Fide edita jam inde ab anno 1834 ad annum 1883, quo Patribus hujus Concilii tanquam norma quam prae oculis haberent, proposita fuere quae sequuntur. Quam normam pleno mentis et cordis obsequio Nos sequentes decernimus:

I. Quando ob sedem vacantem proponenda sunt S. Sedi nomina eorum qui commendandi videantur pro dioecesi vacante, convocentur consultores et rectores

inamovibiles praedictae dioecesis. Horum erit tria nomina eorum quos dignos judicaverint Episcopis provinciae indicare, ut hi prae oculis habeant haec nomina in proponendis Sedi Apostolicae candidatis.

II. Consultoribus et rectoribus ita congregatis praesideat Archiepiscopus, vel si impeditus est, Episcopus suffraganeus ejusdem provinciae ab ipso delegandus; si vero de sede metropolitana vacante agatur, congregatis praesideat suffraganeus antiquior ratione ordinationis, vel eo impedito, alius Episcopus ab ipso delegandus.

III. Antequam ad suffragia ventum fuerit, consultores et rectores praedicti jurent se neque gratia neque favore induci ad suffragium ferendum. Hujusmodi autem suffragium erit secretum et consultivum tantum.

IV. Praeses mittet verbale hujus conventus, secretarii subscriptione signatum, ad ceteros Episcopos et ad S. Congregationem.

V. Die constituta convenient Episcopi et nomina sic proposita, vel alia ab ipsis proponenda, juxta Instructionem S. Congregationis die 21 Januarii 1861 datam[1] discutient, et notulam trium candidatorum Sanctae Sedi exhibendam conficient. Quod si judicaverint nomina a clero proposita esse rejicienda, rationes suas S. Congregationi exponere non omittant.

VI. In reliquis omnibus praedictam Instructionem sequantur.

16. Quum vero agitur de designando Episcopo coadjutore cum jure successionis omnino serventur quae in regulis I., III., IV., V. et VI. supra citatis enumerantur. Regula autem II. sic immutabitur: Consultoribus et rectoribus ita congregatis praesidebit Archiepiscopus sive Episcopus pro quo coadjutor eligendus est; aut, si impeditus sit, vicarius generalis, vel alius sacerdos ab ipso delegandus. Episcopus autem hoc in casu poterit,

[1] Vide inter Decreta Conc. Plen. Balt. II., Tit. III. Cap. III.

si velit, suggerere aut designare nomina eorum, qui ipsi pro hoc munere maxime accepti forent.

In electione Episcopi pro dioecesi noviter erecta observentur, quae in regulis II., III., IV., V., VI., supra praescribuntur. Regula autem I., erit sequens: Quando S. Sedi proponenda sunt nomina eorum qui commendandi videntur pro dioecesi noviter erecta, convocentur consultores dioecesis vel dioecesium, e quibus nova dioecesis formata est, et rectores inamovibiles novae dioecesis. Horum erit tria nomina eorum quos dignos judicaverint Episcopis provinciae exhibere, ut ii prae oculis habeant haec nomina in proponendis Sedi Apostolicae candidatis.

CAPUT II.

De Consultoribus Dioecesanis.

17. Provide admodum in Ecclesia Dei instituta sunt capitula cathedralia seu collegia canonicorum in ecclesiis cathedralibus, qui Episcopis in gubernandis suis dioecesibus consilio et opera adsint, tanquam ecclesiae senatus, praecipuique Episcoporum coadjutores ac consiliarii. Sane tot sunt tantaque onera et sollicitudines pastoralis ministerii, ut administrandis suis dioecesibus Episcopi per se solos vix sint pares. Hinc magnopere optandum, ut hisce etiam in regionibus executioni protinus possent mandari, quae canonicis sanctionibus de capitulo ecclesiae cathedralis sapientissime habentur constituta. Quod quum rerum conditiones, in quibus dioeceses nostrae praesenti versantur tempore, fieri non sinant, visum est Patribus hujus Plenarii Concilii, donec aliter provideatur, quae sequuntur decernere ac mandare.

18. Quamdiu, in praesenti rerum statu, capitula cathedralia erigi nequeunt, instituantur Consultores Dioecesani, sacerdotes pietate morumque integritate, sollicitudine pro

animarum salute, doctrina, prudentia, rerum hominumque experientia, necnon sacrorum canonum et dioecesanorum statutorum observantia insignes. Ejusmodi consultores numero debent esse sex vel saltem quatuor; ubi vero nullo modo tot haberi poterunt, sint saltem duo.

19. Eligendi erunt consultores ab Episcopo, ea tamen ratione, ut dimidiam eorum partem eligat ex sese, alteram vero partem nonnisi post propositionem cleri. Propositio autem ex parte cleri fiet hoc modo: singuli sacerdotes qui in dioecesi sacro ministerio funguntur, Episcopo exhibebunt nomina eorum scripta, quos pro munere consultorum idoneos putaverint, quin taxative aliquos designent. Pro unoquoque seligendo consultore tria nomina proponi debent; ex his vero Episcopus eos eliget, quos ipse in Domino aptiores judicaverit.

20. Ad Consultorum attributiones quod pertinet, Patres de his convenerunt: 1° Consilium consultorum exquiret Episcopus pro synodo dioecesana indicenda et publicanda. 2° Si contingat ut missio seu parochia aliqua sit dismembranda, exquirendum erit consilium consultorum, necnon et rectoris dismembrandae missionis. 3° Consultorum item requiretur consilium, quando id agetur, ut missio seu parochia tradatur alicui familiae religiosae; quo in casu necessaria erit etiam venia S. Sedis. 4° Consultorum consilium exquiretur in constituendis deputatis pro seminariis dioecesanis. 5° Item consultorum consilium necessarium erit in eligendo novo consultore et in eligendis examinatoribus qui sint loco synodalium. 6° Quando agitur de bonis et fundis dioecesis vel missionum permutandis aliisque agendis, quae speciem alienationis prae se ferunt, ubi summa pecuniae non excedat valorem quinque millium scutatorum, Episcopi liberi erunt; ubi vero negotium eam summam superat, tunc requiritur consilium consultorum, eoque praehabito, necessaria est S. Sedis permissio. Verum quum pecu-

liares circumstantiae in quibus Ecclesia in Statibus Foederatis impraesentiarum versatur, non permittant habere in singulis casibus recursum ad S. Sedem, Sanctissimus D. N. Leo XIII. ad preces Patrum benigne indulget, ut interim per S. Congregationem de Propaganda Fide speciales et extraordinariae facultates hac super re tribuantur.[1]

Item, praehabito consilio consultorum, necessarius erit recursus ad S. Sedem in singulis casibus, in quibus agatur de imponenda nova taxa pro Episcopo quae excedat limites a canonibus constitutos.

21. Consultores eligentur ad triennium. Postquam electi fuerint nullus eorum invitus removeri potest nisi ex legitima et justa causa, et de consilio ceterorum consultorum. Justa autem aderit causa, si ob senectutem, infirmitatem et similia ad consultoris partes obeundas inhabilis effectus fuerit, aut graviter delinquendo munere ejusmodi honorifico indignum sese reddiderit, vel propria culpa notabile passus sit famae detrimentum. In locum consultoris recedentis, sive remotionis, sive renuntiationis via, Episcopus alium sufficiet, de consilio tamen reliquorum consultorum. Casu quo triennium exspirare contigerit tempore vacationis sedis episcopalis, consultores in officio manebunt usque ad accessum novi Episcopi, qui intra sex menses a consecratione sua ad novam consultorum electionem instituendam tenetur.

Consilium consultorum praestabitur collegialiter, et quoties eis ita videbitur, secretis suffragiis, ideoque Episcopus eos quater in anno statutis temporibus convocabit, vel, ubi id fieri non potest, saltem bis in anno; alias vero quoties ad pertractanda negotia erit necessarium.

22. Sede episcopali vacante, administrator dioecesis consilium consultorum adhibere tenetur, juxta normam supra statutam quoad consultorum attributiones.

[1] Vide Decretum de Bonorum Eccl. Alienatione, *supra*, p. ciii.

CAPUT III.

De Examinatorbius Cleri Dioecesani.

23. "Sacrosancta Tridentina Synodus, Sess. XXIII., c. 7 de Ref., decrevit ut Episcopus priusquam ordines conferat, aliquot sibi adscitis sacerdotibus, aliisque prudentibus viris, divinae legis peritis, et in ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, 'ordinandorum genus, personam, aetatem, institutionem, mores, doctrinam et fidem diligenter investiget et examinet.' Et c. 15, statuit, nullum sacerdotem, 'etiam regularem, posse confessiones saecularium, etiam sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut alias idoneus judicetur et approbationem . . . obtineat.' Postquam autem, Sess. XXIV., c. 18 de Ref. praemiserat, animarum saluti maxime expedire, a dignis et idoneis parochis gubernari, ut id diligentius ac rectius perficiatur, edixit, vacantes ecclesias parochiales illis duntaxat esse ab Episcopo conferendas, qui in experimento, seu examine, coram eodem Episcopo aut ejus vicario generali, aliisque examinatoribus non paucioribus quam tribus instituendo, fuerint approbati et idonei renuntiati. Jussit praeterea, sex ad minus examinatores ab Episcopo, vel ejus vicario, in synodo dioecesana, singulis annis proponi, 'qui synodo satisfaciant et ab ea probentur;' e quibus, adveniente parochialis ecclesiae vacatione, tres ab Episcopo seligi voluit, qui una cum eo examen perficiant, addiditque: 'Sint vero hi examinatores magistri, seu doctores, aut licentiati in theologia, aut jure canonico, vel alii clerici, seu regulares, etiam ex ordine mendicantium, aut etiam saeculares, qui ad id videbuntur magis idonei; jurentque omnes ad Sancta Dei Evangelia, se,

quacumque humana affectione postposita, fideliter munus executuros. Caveantque ne quidquam prorsus, occasione hujus examinis, nec ante nec post accipiant; alioquin simoniae vitium, tam ipsi, quam alii dantes incurrant; a qua absolvi nequeant, nisi dimissis beneficiis, quae quomodocumque etiam antea obtinebant, et ad alia in posterum inhabiles reddantur.'" (Ita Bened. XIV., de Syn. Dioec., lib. IV., c. 7, n. 1.)

24. Ut igitur mentem Sacrosanctae Synodi sequamur, quamdiu paroeciae canonice erectae non sint, constituant singuli Episcopi examinatores cleri dioecesani pro concursibus ad missiones, in quibus rectori privilegium tributum est inamovibilitatis, ad instar examinatorum synodalium vel prosynodalium; et eorumdem examinatorum opera utilius et securius utentur etiam sive pro approbandis confessariis, sive pro ordinandorum scrutinio, sive pro examine juniorum sacerdotum, sive pro examinandis alumnis qui in seminarium majus admitti volunt. Ad examinatorum munus assumantur viri ecclesiastici morum probitate maxime commendabiles et, quantum fieri possit, in sacris disciplinis et jure canonico apprime versati.

25. Hi examinatores, in quantum fieri potest, sint ad minus sex. Obtenta facultate S. Sedis, Episcopus poterit eligere Examinatores extra synodum, auditis tamen consultoribus. Quod si morte, aut renuntiatione, aut alia causa praescriptus examinatorum numerus deficiat, Episcopus, de consilio consultorum, alios subrogabit.

26. Electi examinatores juramentum praestent de munere suo sincere adimplendo ac de donis non recipiendis intuitu examinis. Quod juramentum in ipsa synodo erit emittendum, si examinatores in synodo eligantur et electi synodo adsint; sin minus coram Episcopo aut ejus vicario. (Bened. XIV., l. c., n. 6.)

CAPUT IV.

De Decanis seu Vicariis Foraneis.

27. Ex historia Ecclesiae compertum est Episcopis in conservanda ecclesiastica disciplina, egregie operam navasse per plura saecula Decanos seu Vicarios Foraneos. Nostris quoque temporibus cum magno religionis emolumento ad Episcoporum adjumentum adhibentur ubicumque in satis extensis dioecesibus frequens invenitur clerus. Hinc etiam secundum suggestionem Concilii Plenarii Baltimorensis II., (No. 74) in nonnullis partibus instituti fuerunt; atque in aliis profecto utiliter institui possent.

28. Eorum apud nos munus, praeter alia a Concilio Baltimorensi indicata, potissimum esset collationibus sive congressibus sacerdotum pro rebus theologicis discutiendis praesidere, invigilare presbyteris intra suum decanatum degentibus, itemque aliquoties per annum Episcopo referre quae in ipsorum districtu notabilia contingunt.

29. Quo efficacius implere valeant haec officia, oportet ut Ordinarii his suis vicariis facultates quasdam plus minusve extensas concedant, atque aliquam etiam praeeminentiam inter rectores conferant.

30. Ad munus istud eligendi tantum erunt ii presbyteri, qui experientiam sacri ministerii jam adepti, doctrina, pietate ac prudentia sint praediti, quique tali modo auctoritatem suam exercere sciant, ut vere sint Episcopi sui oculi et aures, discrete vigilantes, paterne monentes, fideliterque referentes "num clerus et populus ut decet vivant, num proprius in ecclesiis cultus adhibeatur, num supellex, sacra praecipue, debito nitore conservetur, et visitationum decreta suae sint executioni mandata." (Concilium Romanum, a 1725.)

CAPUT V.

De Rectoribus Inamovibilibus.

31. Antiquitus non erant paroeciae distinctae, sed Episcopus totius dioeceseos animarum curam gerebat per presbyteros suo libitu ex ecclesia cathedrali in varias civitatis et dioeceseos partes ad sacra obeunda missos, et ad nutum revocabiles. Sed decursu temporis quum augeretur populus Christianus, paulatim usu receptum et sacris canonibus pro meliori et tutiori regimine spirituali animarum sancitum est, ut dioeceses in paroecias subdividerentur, et unicuique proprius parochus assignaretur, qui ratione sui officii teneretur ad sibi concreditae certisque limitibus circumscriptae partis gregis curam habendam, sub Episcopo universae dioeceseos Ordinario. Concilium Tridentinum dein Episcopis injunxit, ut in iis civitatibus et locis, ubi nullae essent parochiales ecclesiae, quamprimum fieri curarent; ubi parochiales ecclesiae certos non haberent fines, sed earum rectores promiscue petentibus sacramenta administrarent, pro tutiori animarum salute, populum in certas propriasque parochias distinguerent, et unicuique suum perpetuum peculiaremque parochum assignarent. (Sess. XXIV., de Ref. c. 13.)

32. Hac de re Patres Concilii Plenarii Baltimorensis II. statuerunt: "Quum olim 'jure optimo, ut ait Tridentinum Concilium, distinctae fuerint dioeceses et parochiae, ac unicuique gregi proprii attributi pastores et inferiorum ecclesiarum rectores, qui suarum quisque ovium curam habeant' (Sess. XIV., de Ref. c. 9) optandum omnino esset, ut juxta Ecclesiae universae consuetudinem, parochi proprie dicti, quemadmodum in Catholicis regionibus existunt, in nostrarum quoque provinciarum

ecclesiis constituerentur. Verum ea sunt nostra rerum tempora, quae id fieri nondum patiantur. Patrum tamen hujus Concilii Plenarii mens est, ut paulatim, et quatenus per adjuncta liceat, disciplina nostra hac in re Ecclesiae universae disciplinae conformetur." (No. 123.)

"Volumus igitur, ut per omnes hasce provincias, praesertim majoribus in urbibus ubi plures sunt ecclesiae, districtus quidam, paroeciae instar, descriptis accurate limitibus, unicuique ecclesiae assignetur; ejusque rectori jura parochialia vel quasi-parochialia tribuantur." (No. 124.)

"Parochialis juris, paroeciae, et parochi nomina usurpando, nullatenus intendimus ecclesiae cujuslibet rectori jus, ut ajunt, *inamovibilitatis* tribuere; aut potestatem illam tollere seu ullo modo imminuere, quam ex recepta in his provinciis disciplina habet Episcopus quemvis sacerdotem munere privandi aut alio transferendi. Monemus autem et hortamur ne Episcopi hoc jure suo, nisi graves ob causas et habita meritorum ratione, uti velint." (No. 125.)

33. Ex quo superius Concilium Plenarium celebratum fuit, nostrarum rerum status profecto non adeo est immutatus, ut ad literam servari possint omnia et singula, quae sacris canonibus, et praesertim Concilii Tridentini decretis de instituendis paroeciis sapientissime provisa sunt. Verum ut disciplina nostra hac in re ad normam sanctionum canonicarum in tantum redigatur, in quantum locorum circumstantiae sinunt, haec statuenda censuimus:

In singulis dioecesibus, auctoritate Episcopi, de consultorum suorum consilio seligantur certae missiones quae magis aptae videntur ut paroeciarum instar haberi possint, atque a rectoribus missionariis permanenter institutis seu inamovibilibus sicut in Anglia regantur.[1] Ejus-

[1] Vide Excerpta e Conc. Prov. Westmonast. I., in *Appendice*, p. 230.

modi missio, cui praeficiendus erit rector inamovibilis, omnino instructa esse debet ecclesia congrua, schola pro utroque sexu, domo sacerdotis usui accommodata, et proventibus sufficientibus et satis certis ad sacerdotis, ecclesiae et scholae necessariam sustentationem.

34. Missio cujus Rector semel inamovibilis est constitutus, in posterum semper habebit Rectorem inamovibilem, licet aliqua territorii parte juxta normam in n. 20 descriptam minuatur. Novarum autem paroeciarum ex dismembratione efformatarum rectores non erunt inamovibiles, nisi Episcopi auctoritate tales constituti fuerint. Paroeciae eadem dismembratione efformatae independentes tamen constituentur ab ecclesia matrice.

35. *Pro nunc* instituantur in singulis dioecesibus rectores missionarii inamovibiles tali numero, ut inter omnes dioeceseos rectores missionarios decimus quisque sit inamovibilis, dummodo conditiones requisitae adsint tum ex parte missionis, cum ex parte rectoris eligendi. Quae proportio (unus inter decem) ne inconsulte excedatur intra viginti primos annos post concilium promulgatum. Institutio autem rectorum inamovibilium, ut praescripta, ultra triennium a promulgatione concilii computandum non erit differenda. Inter rectores inamovibiles tamen rector ecclesiae cathedralis non est ponendus; et quando nova dioecesis erigitur, rector ecclesiae quam Episcopus in cathedralem eligit, ipso facto erit amovibilis.

36. Ad conditiones quod spectat, quae ex parte eligendorum ad missiones inamovibilitatis privilegio insignitas requiruntur, ut quis sacerdos ejusmodi missioni praefici valeat, opus erit: I. ut per decem saltem annos in dioecesi sacrum ministerium laudabiliter exercuerit; II. ut intra idem temporis spatium sese habilem probaverit ad parochiam administrandam et in temporalibus et in spiritualibus; III. ut concursum faciat juxta normam

infra statuendam. Inter eos qui hisce conditionibus satisfecerint, electio dignioris relinquitur judicio et conscientiae Episcopi, salva appellatione juxta constitutionem s. m. Benedicti XIV., *Cum illud*,[1] diei 14 Dec. 1742.

37. Volumus tamen, ut Episcopi facultate gaudeant, pro *prima vice*, omisso concursu Rectores inamovibiles designandi quos magis dignos et idoneos coram Deo judicaverint, praehabito consilio Consultorum suorum.

38. Rector missionarius permanenter institutus seu inamovibilis, a sua missione definitive removeri non poterit, nisi ob causam canonicam, et tam in remediis praeventivis quam repressivis servata forma procedendi juxta normam Instructionis S. Congregationis de Propaganda Fide de cognoscendis et definiendis causis criminalibus et disciplinaribus clericorum, quae incipit "*Cum Magnopere*," nuperrime ad Episcopos Foederatorum Statuum Americae Septentrionalis directae.[2]

Causae ob quas rector inamovibilis deponi possit et debeat in jure continentur, et ad eas pertinent generatim omnia delicta in grave discrimen disciplinam ecclesiasticam vel jura sive spiritualia sive temporalia missionis adducentia, quorum reus convictus fuerit. Pro praesenti rerum nostrarum conditione ad has causas nominatim pertinere declarantur sequentes:

I. Inobedientia pertinax in re magni momenti regulis ab Ordinario constitutis sive pro administratione ipsarum etiam temporalium rerum suae missionis, sive pro oneribus dioecesanis sublevandis.

II. Aperta detrectatio mandatorum Ordinarii post repetitas admonitiones ad scholas catholicas sustentandas cum gravi earum damno, vel ad novas erigendas, postquam Ordinarius re mature ponderata declaravit,

[1] Quam vide integram cum aliis hac de re documentis in foliis periodicis *Acta S. Sedis*, vol. VII., p. 353 sqq.; et apud *Lucidi*, l. c., p. 246.

[2] Vide in *Appendice*, p. 287.

considerata missionis conditione, scholas novas erigi posse et debere.

III. Temeraria et post admonitionem repetita susceptio aeris alieni pro ecclesia seu missione, vel pro ipso sacerdote, sine Ordinarii licentia; aut manifesta inobedientia in solvendis debitis contractis.

IV. Collusio cum aedituis laicis ad dandum nomen ecclesiae (*Note*) in agnitionem falsam pecuniae veluti debitae ipsi rectori.

V. Fraudulenta deceptio Ordinarii per deliberatam falsitatem in annua relatione status spiritualis ac temporalis missionis, in re scilicet magni momenti vergente ad grave detrimentum missionis ipsius.

VI. Publica et pedurans infamatio quoad mores sacerdotales, qua cura animarum grave damnum patiatur.

VII. Si quis rector inamovibilis absque sua culpa redditus vel compertus est notaria ratione et permanenter inhabilis ad missionem administrandam, is inducendus est, ut sponte renuntiet. Si vero id recuset et per juris remedium, constituendo ei scilicet vicarium cum congrua pensione (Conc. Trid. Sess. XXI., c. 6 de Ref.; et Bened. XIV., de Syn. Dioec. lib. XIII., c. 9, n. 21; c. 10, n. 16) provideri nequeat, Episcopus, propter speciales missionum nostrarum conditiones, ex gravissima causa legitime demonstrata, poterit etiam sic irrationabiliter invitum amovere. Sive autem amoto sive sponte renuntianti procurabit pensionem, quae ex consultorum consilio congrua censebitur, eique titulum rectoris emeriti conservabit. (Quoad appellationes, vide infra, nn. 286, 316.)

39. Pro gradu quo rectores inamovibilitatis titulo condecorati aliis praeeunt sacerdotibus, eo strictiori filialis obsequii vinculo cum Episcopo constringantur oportet. Ita fiet, ut a Christo, summo animarum Pastore, uberrimas gratias consequantur ad suum tam

grave munus digne ac prospere obeundum, necnon a populo Christiano obedientiam ac observantiam suae auctoritati debitam.

CAPUT VI.

De Concursu.

40. Concilium Tridentinum perpendens, maxime saluti animarum expedire ut Dominici gregis regimen nonnisi dignis atque idoneis parochis concredatur, decrevit in conferendis paroeciis adhibendam esse formam concursus, quo fieret, ut non solum indigni arcerentur, sed digniores eligerentur. Summus Pontifex Benedictus XIV. in Const. *Cum illud* supra n. 36 cit., deinde formam statuit seu methodum pro examine in concursu eligendorum ad ecclesias parochiales servandam. Ut igitur hisce in provinciis, in concursu promovendorum ad missiones inamovibilitatis dote insignitas, methodus adhibeatur, quae hinc, quoad substantialia saltem, ad tramitem memoratae constitutionis sit redacta, inde vero rerum nostrarum statui accommodata, praesens Synodus haec servanda decrevit:

41. Examen seu concursus ad missiones inamovibilitatis privilegio gaudentes institui debet coram Episcopo vel ejus vicario generali a tribus saltem ex dioecesanis examinatoribus loco synodalium vel prosynodalium, constitutis, quos Episcopus designavit. (Conc. Trid., Sess. XXIV., de Ref. c. 18.) Pauciores quam tres adhibere non licebit, nisi tot examinatores ob sacerdotum paucitatem nequaquam haberi possunt.

42. Vacante missione, quae sit per concursum conferenda, Episcopus idoneum vicarium in ea constituat; vacationem exinde annuntiabit clero dioecesis concursum

indicendo; et dies decem assignabit ad concurrentes adscribendos; hunc vero terminum prorogare poterit ad viginti dies. Non ultra autem sex menses ex quo missionem suo rectore orbatam cognoverit, differet novi rectoris nominationem. Opportunum etiam erit, ut Episcopi a S. Pontifice facultatem implorent pro dicto termino dierum decem ad dies triginta prorogando.[1]

43. Ad subeundum examen admittentur tantum sacerdotes fide ac moribus integri, qui per decennium saltem sacrum ministerium laudabiliter exercuerint in dioecesi, et intra idem temporis spatium per tres saltem annos alicujus ecclesiae curam habuerint tanquam simplices rectores, aut aliter specimen dederint suae habilitatis ad missionem administrandam, tam in spiritualibus quam in temporalibus. Qui igitur admitti cupient, statuto tempore ab Episcopo licentiam petent, cujus erit de eorum admissione judicare.

44. In scientiae periculo subeundo respondendum erit tum voce tum scripto. Quaestiones ab examinatoribus proponendae depromantur e theologicis disciplinis, praesertim e Theologia Morali, Dogmatica et Liturgica Jureque Canonico; nec versentur nisi circa ea quorum scientia ad munus pastorale rite obeundum requiritur; in his etiam ea potissimum deligantur, quorum notitia prompta ac parata semper habeatur oportet, eo quod solutio dilationem communiter non patitur. Singulis etiam assignetur ex catechismo una alteraque quaestio catechetice exponenda, ut uniuscujusque patescat methodus ac peritia in explicanda illustrandaque doctrina Christiana, plane ac lucide et accommodate ad captum parvulorum ac rudium. Proponatur demum textus Evangelii super quo singuli concurrentes concionandi facultatem probaturi scribant. (Const. cit. § 7.)

[1] Vide Decretum de Termino Concursus, *supra*, p. ciii.

45. Quaestiones et casus scripto resolvendi omnibus concurrentibus iidem eodem tempore dictentur; omnibus pariter idem eodem tempore textus Evangelii tradatur; certum demum idemque temporis spatium praefiniatur intra quod casus resolvant, quaestionibus respondeant, conciunculam componant. (Const. cit. l. c.)

46. Examinatores partes suas religiose agant adeo ut competitori necessaria ignoranti nulla affulgeat spes fore ut idoneitatis testimonium obtineat.

47. In eodem conclavi examinandi omnes congregentur sub praefecti ab Episcopo deputati vigilantia; ad quod conclave ante examinis finem nemini praeter concurrentes et praefectum aditus pateat; nemini examinandorum praeter necessitatis casum exire liceat. (Const. cit. l. c.)

48. In responsis scripto absolvendis Scripturae Sacrae, Concilii Tridentini, Corporis Juris Canonici et Concordantiarum Sacrorum Bibliorum usus permittatur. Aliorum scriptorum vel librorum usum, aut cujuspiam adjutoris operam omnino vetari, ex ipsa rei natura patet. Fraudis reus et convictus ut indignus ab examine repellendus erit. Suas quisque responsiones conscribat et propria manu subscriptas praefecto deputato tradat; quae responsiones subscribantur etiam a cancellario concursus, ab examinatoribus, et ab Ordinario vel ejus vicario.

49. Examini voce peragendo praeter Episcopum aut vicarium generalem tres saltem examinatores interesse debent.

50. Ut autem examinatores valeant aequum ferre judicium, diligenter expendant singulorum peritiam in evolvendo explicandoque oretenus doctrinae capite proposito, necnon sollertiam in frangendo parvulis pane praebendoque, quibus opus sit, lacte coelestis doctrinae; librent sollicite scripto praesertim datas responsiones;

scrutentur demum attente, quae sit sententiarum gravitas et sermonis aptitudo, perspicuitas et elegantia in conciuncula a quolibet scripto exarata. (Const. cit. § 16, IV.)

51. Verum, in judicio ferendo de idoneitate competitorum, non tantum scientiae habenda est ratio, sed aliarum quoque qualitatum, quae rectoris animarum congruant officio. Probe igitur advertant examinatores, accurato examine sibi inquirendum esse, non solum de concurrentium scientia ac doctrina; sed eandem immo forte majorem conferendam esse industriam in alias perscrutandas dotes animarum regimini consentaneas. Ne igitur gravi suo muneri desint, literarum peritiae scrutinio minime neglecto, diligenter inquirant de ceteris qualitatibus regendae ecclesiae necessariis; de aetate scilicet, de anteactae vitae ratione, muniis antea exercitis, gravitate et honestate morum, prudentia, temporalium rerum administrandarum peritia, obsequiis Ecclesiae hactenus praestitis; qui demum tales sint, ut oves suas verbo et exemplo pascere queant. (Const. cit. passim.) De his rebus notitia depromenda erit ex probationibus, attestationibus, aliisque id genus adminiculis, quae fraude vacent, intraque terminum ab Episcopo assignandum exhibeantur. (Const. cit. § 16, II.) Quibus omnibus conjunctim ponderatis, inhabiles et indignos per sua suffragia rejiciant, idoneos autem Episcopo renuntient.

52. Examinatoribus tantummodo competit facultas renuntiandi quotquot regendae ecclesiae vacanti idoneos judicaverint, reservato uni Episcopo jure eligendi inter sic idoneos repertos, quem ipse digniorem in Domino censuerit. Non igitur pertinet ad examinatores judicare, qui magis idoneus sit; poterit tamen Episcopus, si velit, antequam digniorem ex approbatis seligat, quo cautius agat, examinatorum consilium exquirere. (Bened. XIV., de Syn. dioec., lib. IV., c. 8, n. 6.)

Norint etiam examinatores, in relatione Episcopo facienda non satis esse, si de eo tantum referant, qui ipsis magis idoneus videatur; tenentur enim renuntiare quotquot idonei judicati fuerint. (Ibid., l. c., n. 3.)

53. Examinatores sua suffragia ferre debent, priusquam a loco examinis discedant et ab Episcopo ejusve vicario sejungantur. Nihil refert utrum suffragia secreto vel palam ferantur; congruentius tamen videtur, ut examinatores inter se suffragia communicent, quo ad acta referri possit, qui approbati, qui reprobati fuerint. (Ibid., l. c., n. 4.)

54. "In hoc examinatorum judicio nullae sunt partes Episcopi vel vicarii, qui Episcopi loco examini assistat, nisi forte examinatorum vota sint paria aut singularia: tunc enim integrum erit Episcopo vel vicario cui voluerit accedere, juxta Tridentinum. (Sess. XXIV., c. 18 de Ref.) * * * * At, sicuti ab examinatoribus suffragia ferenda sunt statim peracto examine, ita etiam in eventu quod Episcopus aut ejus vicarius alicui accedere possit, coram iisdem examinatoribus explicare debet cuinam accedat, cum id pertineat ad examinis complementum." (Ibid., l. c., n. 5.)

55. Prolato ab examinatoribus judicio, missio uni ex approbatis erit conferenda. (Ibid., l. c., n. 6.)

56. Quum contingere possit ut Episcopo tanquam in specula constituto subditorum pateant excessus examinatoribus ignoti, integrum ei erit, propter morum defectum, competitorem, quem examinatores hujusmodi labis ignari moribus quoque idoneum renuntiaverint, praeterire, aliumque immunem a sorde praeeligere. (Const. cit. § 14.)

57. Praedictum examen, salva Episcoporum facultate pro prima vice rectores inamovibiles instituendi absque concursu, in posterum ab omnibus aspirantibus ad missionem inamovibilitatis privilegio condecoratam sub-

eundum erit, nisi in casu quo Ordinarius, audita examinatorum sententia, quempiam eximendum censuerit, de cujus scientia, propter muneris, quo fungitur, dignitatem vel propter diuturnam operam, qua Ecclesiae cum laude servierit, abundans testimonium habeat.

58. In casu ecclesiarum, quarum cura familiae vel societati religiosorum commissa est, non adhibetur concursus, relicta Episcopo facultate eos, si velit, examinandi.

59. Si ob dioecesium extensionem et distantiam locorum, aut alia peculiaria obstacula, nonnisi difficulter fieri possit, ut quoties ecclesia per concursum conferenda vacare contigerit, toties ad illam adspirantes in unum locum conveniant, licebit examen de doctrina separare ab examine de ceteris canonicis requisitis, ea ratione, ut semel in anno, statuto tempore, examen generale de scientia pro missionibus in futurum vacaturis, juxta formam supra statutam, instituatur ad explorandam scientiam eorum qui ad rectorum inamovibilium munus adspirant; ceterae vero dotes (n. 51) expendantur ab examinatoribus quando ecclesia vacans conferenda sit. Qui in ejusmodi doctrinae tentamine praevio approbati fuerint, ad obtinendum quemcunque rectoratum inamovibilem intra sex proximos annos vacaturum quoad scientiam habiles censebuntur. Elapso vero sexennio, examini denuo se sistere tenebuntur, si missioni inamovibilitatis privilegio insignitae praefici velint.[1]

CAPUT VII.

De Clero Dioecesano.

§ 1. *De Ordinandorum Dioecesi.*

60. Quo magis hierarchiae ecclesiasticae in recta membrorum dispositione ordo eluceret, atque abundan-

[1] Vide Instr. S. C. de P. F. de Concursu, in *Appendice*, p. 203.

tiores ex ordinato sacri ministerii exercitio fructus colligerentur, "jure optimo distinctae fuerunt dioeceses et parochiae, et unicuique gregi proprii attributi pastores, et inferiorum ecclesiarum rectores, qui suarum quisque ovium curam habeant," (Conc. Trid., Sess. XIV., de Ref. c. 9.) ceterisque omnibus ad sacros ordines evectis assignata sua loca et officia, ita ut ex innumerabilibus Ecclesiae sacris ministris ne unus extra ordinatum cleri coetum "incertis sedibus vagetur." (Ibid., Sess. XXIII., c. 16.) Hoc praetera fine statutum est, ut quicumque ad sacra ministeria in dioecesi obeunda ab Episcopo proprio, vel cum ejus licentia ab alieno, sive ad titulum missionis, sive ad alium titulum ordinantur, eo ipso huic dioecesi adscripti sint. Hinc et Concilium Provinciale Baltimorense I., n. 2, statuit, et Concilium Plenarium Baltimorense II. confirmavit: "quemlibet sacerdotem qui pro quacumque hujus provinciae dioecesi ordinatus fuerit, teneri vi promissionis in ordinatione factae ad permanendum in eadem dioecesi, et ad se subjiciendum praesuli suo, usquedum canonice dismissus fuerit." Hoc decretum, S. Congregatio de Propaganda Fide (Instr. 16 Oct. 1830.) iis consentaneum declaravit, quae Benedictus XIV. eadem de re docuerat.

61. Imo vero, ii omnes, qui titulo missionis inter sacros ministros cooptari cupiunt, juxta repetitas S. Congregationis declarationes, prius juramentum emittere tenentur, quo spondeant, quod in sua dioecesi perpetuo in divinis administrandis laborem suum et operam, sub omnimoda directione et jurisdictione R. P. D. pro tempore Ordinarii, pro salute animarum impensuri sint. (Instr. S. C. de P. F., 17 Apr. 1871, n. 8.[1]) Unde, qui hoc titulo ordinati sunt, quod in nostris regionibus communiter fit, tam arcto vinculo suae dioecesi obligantur, ut ne ab Episcopo quidem absolvi possint, sed Sanctae

[1] Vide in *Appendice*, p. 204.

Sedis dispensatione opus sit, non illi tantum, qui ad aliam dioecesim cui incorporetur transire velit,[1] sed etiam cui sacram religionem ingredi desiderium sit. (Ibid. n. 10.)

§ 2. *De Sacerdotum Incardinatione.*

62. Cum varias ob causas quandoque fieri soleat, ut sacerdos uni dioecesi vi ordinationis adscriptus ad aliam transire cupiat, vel sacerdos regularis ab ordinis sui vinculo solutus, clero saeculari adscribi petat, visum est Nobis certum modum definire, quo in hisce nostris provinciis sacerdos alienus clero dioecesano incorporari debeat. Duplicem itaque statuimus incorporationem, vel ut appellari solet, incardinationem, formalem scilicet et praesumptam.

63. Formalem declaramus eam esse, quae per actum Episcopi documento signatum efficitur, qui sacerdotem alienae dioecesis, dummodo utique literas commendatitias et excardinationis a suo Episcopo afferat atque exhibeat, in clerum suum adscribit. Haec tamen adscriptio non statim facienda est, cum quis admitti in aliquam dioecesim postulat, quocumque titulo ordinatus fuerit, sed Episcopus eum inter triennii spatium in ministeriis sacris exercendo ad tempus probabit, exquirendo interim peculiares informationes ab Ordinario, a quo fuerat dimissus. Exigere tamen poterit experimentum ultra triennium, sed non ultra quinquennium, quo in casu Episcopus hoc suum propositum ulterioris probationis sacerdoti in scriptis significare debet, antequam triennium expiret. Priusquam vero triennale vel quinquennale experimentum absolvatur, si illum idoneum reperiat, expresso decreto dioecesi adscribat; idque Episcopo, cui ille proxime subditus fuit, significet. Ex communi vero consilio et consensu utriusque Episcopi atque ipsius

[1] Vide tamen decretum S. C. *supra*, p. civ.

sacerdotis, poterit is ex propria dioecesi excorporari et in alteram incorporari absolute et immediate, praetermisso probationis tempore.

64. Si de sacerdote agatur, qui ordinatus est titulo missionis, Episcopus sex mensibus antequam illum absolute dioecesi adscribat, supplices ejus preces S. Congregationi de Propaganda Fide commendet, ut haec a juramento quo adhuc obstrictus est, illum dispenset.[1] Qua dispensatione obtenta, Episcopus novum ab eo juramentum in favorem suae dioecesis recipiat (Conc. Prov. Balt. VIII., decr. III.), illiusque formulam a sacerdote subscriptam in tabulario episcopalis curiae servandam mandet. Episcopum vero, a quo sacerdos discessit, de receptione a se facta moneat.

65. Quod vero pertinet ad sacerdotes religiosos, qui vota solemnia nuncuparunt, atque ex Apostolica indulgentia in saeculo vivere permittuntur; vel qui ediderunt vota simplicia et a suis Congregationibus seu institutis egressi sunt (nisi qui a votis rite soluti jam in presbyterorum saecularium conditione versantur), si ad Episcopum accedant petantque in ejus dioecesim adscribi, primo quidem tantum ad missae celebrationem, dummodo literas saecularizationis ac commendatitias Ordinarii loci a quo discesserunt exhibeant, admitti possunt, nondum vero ad triennale experimentum in ministerio pastorali. Volumus enim, ut ad hanc probationem in ministeriis hujusmodi subeundam non admittantur, antequam Episcopus, exquisitis ab Ordinis vel Instituti superioribus et Episcopo commendante secretis informationibus, iisque ad S. Congregationem remissis, hujus veniam sciscitatus sit; qua obtenta, peractoque experimento, ii qui non ad tempus, sed in perpetuum S. Congregationis Episcoporum et Regularium rescripto saecularizati sunt, clero dioecesano incardinari possunt,

[1] Lege *supra*, p. civ., quae novissime de hoc juramento a S. Sede statuta sunt.

dummodo prius de titulo canonico sibi providerint. Quod si assumunt titulum missionis, simul juramentum dioecesi perpetuo inserviendi praestare tenentur. (Instr. S. C. cit., n. 12.)

66. Praesumptam incardinationem haberi declaramus, si Episcopus elapso triennio vel respectivo quinquennio probationis, actum adscriptionis formalem omiserit. Qui enim eo elapso tempore, clericum qui dioecesi adscribi petierat, nec formaliter admittit nec admittere plane diserteque recusat, jure praesumitur adscripsisse. Quod quidem valet etiam pro ordinatis titulo missionis, quo in casu juramentum praestitum in aliena dioecesi, censetur pro nova esse servandum. Idem valet de regularibus modo quo dictum est saecularizatis, qui consentiente S. Congregatione ad experimentum admissi sunt. Isti enim in hoc casu dioecesi titulo missionis (nisi de alio titulo canonico sibi providerint) adscripti esse praesumuntur, iisdemque tenentur obligationibus ac si juramentum praescriptum revera emisissent.[1]

67. Declaramus porro sacerdotem, sive ad nostras provincias pertineat, sive ex Europa aliundeve advenerit, etsi a proprio suo Episcopo literas excorporationis (*Exeat*) jamjam obtinuerit, a vinculo communionis et subjectionis erga ipsum solutum haberi non posse, donec alteri dioecesi vel formaliter vel praesumptive adscriptus sit; simulque, si de formali adscriptione agatur, Episcopus proprius de ea peracta authenticum monitum acceperit. Ejus enim jurisdictio in sacerdotem tantum cessat post hanc monitionem. Itaque declaramus literas dimissoriales quantumvis dimissionem seu excardinationem plenam et absolutam enuntiare videantur, sensu exposito intelligendas esse, "ne ovis quasi perdita et errans inveniatur." (C. 1, dist. 72.) Simul decernimus quod, sicut nullus sacerdos exterus in dioecesim adscribendus

[1] Vide Dubia de Ordinatis Titulo Missionis, in *Appendice*, p. 209.

est, priusquam literas dimissoriales proprii Episcopi rite confectas Ordinario loci exhibuerit, ita neque has literas ulli sacerdoti a suo Episcopo dandas esse, nisi certo constet, eum ab alio Episcopo in dioecesim fore admittendum. (Instr. S. C. de P. F., 31 Jan. 1866. Conc. Plen. Balt. II. No. 122.)[1]

68. Commendamus, ut omnes harum provinciarum Episcopi iisdem formulis literarum excorporationis et incardinationis, imo et sacrae ordinationis, typis impressis, utantur, quo major in hac summi momenti disciplina uniformitas habeatur.

69. Quae de sacerdotum excorporatione, et in aliam dioecesim adscriptione sive formali sive praesumpta definivimus, nullatenus obstant consuetudini, juxta quam Episcopi sacerdotes, si qui in sua dioecesi satis abundent, egentioribus dioecesibus ad auxilium in cura animarum ferendum pro longiori etiam tempore concedunt. Quem morem, uti zeli Apostolici indicium, S. Sedes commendavit. (Instr. S. C. C. ad Conv. Epp. Prov. Mediol. 1849.)

§ 3. *De Sacerdotibus Infirmis.*

70. "Qui bene praesunt presbyteri, duplici honore digni habeantur, maxime qui laborant in verbo et doctrina." (1. Tim. v., 17.) Apostolica verba de iis quam maxime intelligenda sunt presbyteris, qui diuturno in vinea Domini ministerio vel operoso vocationis sacrae labore exhausti, aut gravi inter labores morbo confracti, muneribus Apostolicis inter populum fidelem obeundis impares redduntur. Singulari quo infirmos istos confratres prosequimur amore ac veneratione commoti, summopere desideramus optima qua fieri possit ratione providere, ne inopiae afflictione urgeantur, neque adhuc temporali sollicitudine premantur; sed ea cuncta prae-

[1] Vide Responsum de Literis commendatitiis, in *Appendice*, p. 211.

stare, quibus senectuti solamen afferatur vel morbo citius releventur.

71. Statuimus igitur ac decernimus, ut in singulis nostris dioecesibus Episcopi, inito prius cum clero suo consilio, quamprimum constituant modos mediaque opportuna, quibus subsidia ad decentem illorum sacerdotum sustentationem elargienda praesto habeantur. Quem in finem ab Episcopo aerarium vel gaza instituatur, imposita taxa singulis paroeciis, quae opportuna videbitur. Huic pecuniae juxta normas clare definitas administrandae commissio presbyterorum, ipso Episcopo praeside, praeponatur.

Si quis vero Episcopus, ob frequentes ad populum de pecunia appellationes, hanc novam taxam imponendam non esse judicaverit, ab aequitatis ac justitiae tramite alienum non erit, taxam annuam ipsismet dioecesis sacerdotibus imponere, qua singuli pro rata salarii pecuniam contribuant.

Modus alius praedictae necessitati prospiciendi in eo est, ut societas mutui subsidii inter presbyteros constituatur, quae societas aerarii seu pecuniae congestae administrationem, item Episcopo praeside, curabit. Huic societati unusquisque sacerdos dioecesi adscriptus nomen dare urgeatur.

§ 4. *De Sacerdotibus Lapsis.*

72. Ex lugenda nimis humanae naturae fragilitate, necnon Satanae tentatione, qua maxime Salvatoris ministros semper expetivit, ut eos quasi triticum cribraret, quandoque fit, proh dolor! ut in eo qui ad sacerdotalem dignitatem evectus fuit, ea vitae conversatio inveniatur, quae vel status sanctitati ac muneris fructuoso ministerio, vel obedientiae debitae et recti ordinis rationi, plane contraria sit. Unde, ne qui fideles in Christi Ecclesiam aedificare deberet, eis lapis scandali sit in destructionem,

Episcopo, si jam alia media aberrantem ad vitae meliorem frugem revocandi frustra tentaverit, ea sane durissima necessitas occurrit, ut talem ministrum ab officiis sacris exercendis suspensionis vel alius spiritualis poenae gladio arceat. Tristissima profecto, ac periculi plenissima hujuscemodi sacerdotis conditio est, praesertim ex peculiaribus hujus regionis circumstantiis, ita ut in spirituali ac temporali sua egestate, filio prodigo, cujus Evangelium meminit, vere comparari possit. At non minus verum est, eodem Nos ac patrem, de quo sacra parabola, parentalis amoris ac piae commiserationis effectu filios nostros aberrantes prosequi. Semper enim sumus parati eosdem, dummodo de insipientia sua dolentes cordique patris confidentes in domum paternam redeant, brachiis apertis recipere, eisque jura fratris junioris restaurare, gaudentes quod filius qui mortuus erat revixerit, et qui perierat inventus sit. (Luc. xv. 24.)

Quamvis itaque sacerdotes, qui ob suam culpam a sacris arcentur functionibus, non possint titulo justitiae ab Episcopo exigere, ut eorum temporali necessitati provideat (Conc. Plen. Balt. II., No. 77); qui enim titulo missionis ordinantur ex missione sustententur, ita ut ii solum qui in sacrario operantur, quae de sacrario sunt, edant; et qui altari deserviunt, cum altari participent; et qui Evangelium enuntiant, de Evangelio vivant (I. Cor. IX. 13, 14); attamen, quo efficacius aberrantes in semitam rectam reducantur, enixe commendamus ex S. Congregationis de Propaganda Fide consulto, ut domus quaedam a religiosis viris regendae instituantur, ubi sacerdotes lapsi, qui spem fundatam conversionis exhibent, pro tempore ab Episcopo statuendo, vitam degant. Ubi vero id propter rerum adversas conditiones adhuc fieri nequit, Episcopis onus imponimus pro viribus satagere, ut tales sacerdotes in aliquas domos religiosas seu monasteria recipiantur. Qua vero methodo pecunia

pro sacerdotis sustentatione, sive in priori sive in altero casu requisita, colligenda sit, id Episcoporum in synodo sive provinciali sive dioecesana congregatorum sententiae relinquendum esse censemus.

73. Laetissimo certe animo audivimus, literis ab Illmo. Delegato Apostolico ad plures Ordinum Religiosorum Superiores missis fausta responsa data esse, quibus paratos se praebent ad recipiendos ad tempus in domos suas sacerdotes, quos Episcopi reformationis causa mittere velint. Gratias pro tanto favore debemus Rmis. Abbatibus Cisterciensibus B. Mariae de Trappa in Gethsemani, et in Tracadie, Nova Scotia, necnon Adm. Rev. Priori Abbatiae Neo-Melleray, ejusdem ordinis; tum Rmo. Abbati O. S. B. apud S. Joannem in Minnesota; necnon Adm. Rev. Priori O. S. B. prope civitatem Erie; tum Adm. Rev. Provinciali C. P. in Hoboken, N-Caes.; Adm. Rev. Provinciali O. S. F., S. Ludovici; necnon Ven. Provinciali Fratrum Alexianorum in Chicago; maxime vero Rmo. Archi-Abbati Bonifacio Wimmer, O. S. B., apud S. Vincentium, qui ut in praecedenti Concilio Plenario aliasque ita et nunc paratum se exhibet, certis servatis conditionibus, domum huic speciali fini destinatam, ad quam sacerdotes miserandi confugere possint, erigere ac administrare.

Maximum hoc nostrae sollicitudinis negotium absolvere non possumus, quin omnes nostrarum provinciarum Religiosos virorum ordines toto cordis affectu iterum imploremus, ut omne quod valent auxilium in hoc caritatis sacerdotalis opere Nobis praestent, pro majori Dei et Ecclesiae Matris honore.

CAPUT VIII.

De Vita et Honestate Clericorum.

74. Inter praeclara monita a Patribus Concilii Plenarii superioris omnibus istarum provinciarum clericis proposita non ultimum tenent locum quae in capite sexto de vita et honestate clericorum tractant. Quae ibidem saluberrima praedicantur, de novo confirmamus totique nostro clero ut ea saepe saepiusque animo profunde recolant serio commendamus. Interim quaedam clericis aut facienda aut fugienda hic specialiter indicabimus, prout ea nostri conditio temporis magis opportune monenda demonstrat.

75. Quanta sit exercitiorum spiritualium utilitas Pius IX. fel. rec., hisce verbis Episcopos monet: "Cum vobis compertum sit ad ecclesiastici ordinis dignitatem et sanctimoniam retinendam et conservandam pium spiritualium exercitiorum institutum vel maxime conducere; pro Episcopali vestro zelo tam salutare opus urgere, omnesque in sortem Domini vocatos monere, hortari ne intermittatis, ut saepe in opportunum aliquem locum iisdem peragendis exercitiis secedant, quo exterioribus curis sepositis ac vehementiori studio aeternarum divinarumque rerum meditationi vacantes, et contractas de mundano pulvere sordes detergere, et ecclesiasticum spiritum renovare possint, atque exspoliantes veterem hominem cum actibus suis, novum induant, qui creatus est in justitia et sanctitate." (Encycl. *Qui pluribus*, d. 9 Nov. 1846.) Statuimus itaque ut Episcopi clerum suarum dioecesium quotannis vel saltem singulis bienniis in sacrum istum secessum ducant, ut omnes mente cordeque renovati et ampliores adepti gratias divinas, ad munus sacri ministerii fructuosius peragendum redeant.

76. Zeli apostolici ac virtutum sacerdotalium pietatisque socia sit oportet sacra scientia. Omne quod persolutis laudibus divinis et sacri muneris officiis superest tempus ad literarum studia conferant. (Conc. Plen. Balt. II., No. 167.) At plane Nos latet, qua ratione huic gravissimae obligationi ii clerici satisfaciant, qui omne fere otium legendis ephemeridibus et diariis, romanensibus aliisque nugatoriis libellis impendunt. (Ibid., No. 463.) His profecto non hauritur sacra illa et sublimis scientia quae omnino decet verbi divini doctorem. Hanc igitur sibi comparent, in hac amplianda continuo laborent; haec in dies augeatur, floreat et crescat Christi ministrorum scientia, qua largiores sibi hauriant thesauros Sacrarum Scripturarum, eamque mysteriorum divinorum fructuosissimam intelligentiam assequantur, quam Deus rationi, quae fide praelucente sedulo, pie et sobrie quaerit, non denegat. (C. Vatic., Const. I., c. IV.)

Morum disciplinae tam supernaturalis quam naturalis regulis ac principiis indagandis vacare ne omittant, qua et clarius perspiciant Christianae virtutis excellentiam ac pulchritudinem, et artium artem, nempe regimen animarum pro vocationis suae munere addiscant.

Studeant sanae philosophiae. Recta enim et exculta ratio non solum fidei fundamenta demonstrat ejusque lumine illustrata rerum divinarum scientiam excolit, sed et impiam falsi nominis scientiam proscribit, erroneas conclusiones detegit, opiniones fidei contrarias, quae fallacem veritatis specimen prae se ferunt, subvertit et refutat. (Conc. Vat. l. c.) Recogitent sacerdotes et clerici omnes gravissima monita Summi Pontificis fel. reg.: "Revera fidei Catholicae defensio," ita Leo XIII., "in qua laborare maxime sacerdotum debet industria, et quae est tantopere his temporibus necessaria, doctrinam desiderat non vulgarem neque mediocrem sed exquisitam et variam; quae non modo sacras, sed etiam philosophi-

cas disciplinas complectatur, et physicorum sit atque historicorum tractatione locuples. Eripiendus est enim error hominum multiplex, singula Christianae sapientiae fundamenta convellentium; luctandumque persaepe cum adversariis apparatissimis in disputando pertinacibus, qui subsidia sibi ex omni scientiarum genere conquirunt." (Lit. Encycl. ad Epp. Italiae, 15 Febr. 1882.)

77. Ecclesia praescribit oportere clericum vestes proprio suo statui congruentes semper deferre. Decentia namque habitus externi ostendat oportet internam morum honestatem. Praeterea habitus clericorum peculiaris gerentibus non solum reverentiam celsae status dignitati debitam conciliat, sed ipsismet perpetuo status sanctitatem in mentem revocat et a plurimis quae minus clericum decent, arcet et avocat. Volumus itaque et praecipimus, ut omnes Ecclesiae legem servent, domique agentes vel in templo veste talari, quae clerico propria est, semper utantur. Cum foras prodeunt muneris vel animi recreandi causa vel in itinere, breviori quadam veste indui licet, quae tamen nigri coloris sit et ad genua producatur, ita ut a laicis distingui possint. Elegantiores vestium formas et mundanas quae novae in dies inveniuntur respuant. (Conc. Plen. Balt. II., No. 148.) Stricto praecepto sacerdotibus nostris injungimus, ut tam domi quam foris, sive in propria dioecesi degant sive extra eam, collare quod romanum vocatur gerant. Et quia ratio legis ecclesiasticae de vestitu clericorum non minus valet de regularibus quam saecularibus, sacerdotes quoque regulares tenentur lege utendi vel collari romano vel vestitu idoneo ad distinguendum clericos a laicis, quotiescumque seposito habitu sui ordinis proprio foras prodeunt.

78. "Sacerdotis domus ita comparata sit, ut luxu mundano profanoque ornatu remotis, omnia pietatem, ordinem, simplicemque munditiem spirent, et Crucifixi

Salvatoris ministrum illic habitare proclament." (Conc. Prov. Halifax. I., c. XVIII., n. 7.)

79. Celebre inter SS. Patres axioma habet, multa quae fidelibus licent clericos dedecere. Itaque ut ecclesiastico ordini honor suus et decus servetur, mandamus ut sacerdotes a publicis equorum prorsus abstineant cursibus, a theatris et spectaculis.

80. Monent Patres Concilii superioris, ut clerici omni studio caveant, "ne corda eorum et conscientiae graventur crapula et ebrietate. Ebrietatem Chrysologus vocat 'in alio crimen, in sacerdote sacrilegium; quam ne auditu quidem attingere debet, ne, qui est forma virtutum, vitiorum inde fiat et inveniatur exemplum.' Et sane fieri omnino nequit, ut sacerdos huic vitio deditus officii sui sacra munera exequatur; quemadmodum ait Isaias: 'Sacerdos et propheta nescierunt prae ebrietate, absorpti sunt a vino, erraverunt in ebrietate, nescierunt videntem, ignoraverunt judicium.' Hinc eam non solum quasi 'fomentum libidinis et incentivum insaniae,' sed etiam tanquam 'venenum sapientiae' damnat Ambrosius. 'A crapula et ebrietate' statuit Concilium Lateranense sub Innocentio III., 'omnes clerici diligenter abstineant; unde vinum sibi temperent et se vino; nec ad bibendum quispiam incitetur, cum ebrietas et mentis inducat exilium et libidinis provocet incentivum.'" (No. 161.) "Ut flagitii occasionem, quae in cauponis et tabernis deesse non solet, clericis adimamus, cauponarum aditu et usu eis omnino interdicimus, nisi in itinere necessitatis causa." (No. 162.)

81. Quia satis non est nullum in clero admittere crimen, sed vel levissimam criminis suspicionem procul arcere omnino oportet, Episcopos in Domino monemus, ut decreti Praedecessorum Nostrorum de clericorum cum mulieribus consortio executioni sedulo firmiterque invigilent. "Volumus igitur imprimis, ut saecularium mulie-

rum, ne suis quidem exceptis, consortio et familiaritate nimia ne utatur (sacerdos); neque eas, licet propinqua cognatione conjunctas, in eadem secum domo commorari sinat, nisi fuerint vita et moribus spectatissimae, quaeque nullo modo, sive directo, sive indirecto, se sacris muneribus gerendis aut rebus ecclesiae administrandis immisceant. Oeconomam, ancillam, aliamve famulam nullam habeat, nisi quae sit maturioris aetatis, famaque integerrima gaudeat. Nunquam coram illis aut propinquis, si quas apud se habeat, de gregis regimine, de ecclesiae negotiis, de parochianorum vitiis aut defectibus verba faciat." (No. 164.) Praetera, ad multiplicis generis incommoda vitanda, Nostra facimus verba Patrum Concilii Plen. Hibernici apud Maynutiam, scil., "nullus parochus * * retineat in domo sua familias affinium aut consanguineorum. Quodsi in eadem domo cum parocho habitent ejus coadjutores, * * volumus ut parochi in praedicta domo nullo modo consanguineas vel affines juniores retineant, nisi permittente Ordinario." (No. 126.)

82. "Nos attendentes," verbis utimur Benedicti XIV., "quod clericus qui tantopere mundanis divitiis parandis inhiat, coelestia despicere et pro nihilo putare convincitur, * * * ad exitiosam hujusmodi labem ab Ecclesiastico coetu eliminandam, et ut sancto Ecclesiae famulatui addicti ab omni turpis lucri cupiditate abhorrentes, studeant bene agere et divites fieri in bonis operibus, thesaurizantes sibi fundamentum bonum in futuro; * * * insuper, ut in sortem Domini vocati, depositis quocumque mundanarum curarum onere et humanarum cupiditatum impedimento, Christum Dominum, qui propter nos egenus factus est, cum esset dives, ut illius inopia nos divites essemus, per calcatas mundi opes liberius et expeditius sequantur, memores salutaris illius B. Apostoli moniti, qui clamat et dicit: nemo militans Deo implicat se negotiis saecularibus, ut ei placeat cui se probavit,"

(Const. *Apostolicae servitutis*, d. 25 Febr. 1740,) sacrorum Canonum praecepta de illicita clericorum negotiatione ab omnibus stricte servanda esse declaramus. Prohibemus itaque et interdicimus "ne rerum bonorumve quorumlibet aut pecuniae mercaturam faciant; ne quaestuosas suo nomine, vel sub alieni nominis involucro negotiationes exerceant; ne aliena praedia lucri causa conducant; ne pro aliis fide jubeant; ne aliorum in negotiis procuratores, inconsulto Episcopo, fiant; ne cujusvis curam ac tutelam, praeterquam suorum, nisi Episcopo consentiente, suscipiant." (Conc. Plen. Balt. II., No. 157. Cfr. Resp. S. Officii, 4 Dec. 1872.) Medicinam et chirurgiam nec lucri gratia nec caritatis specie exerceant. Qua in re tam clero universo quam personis quibuscumque votis religiosis obstrictis caute servanda praecipimus ea, quae constitutionibus Apostolicis statuta a Benedicto XIV., de Syn. Dioec., l. XIII., c. 10 traduntur. (Ibid., No. 153.)

83. Saluberrima Patrum Baltimorensium (Conc. Prov. IX., litt. pastor.) monita de rebus politicis a clero arcendis, nostris praesertim diebus iterum iterumque urgenda censemus. "Clerus noster" ita loquuntur, "prudenter cavit, ne se omnino fidelium judiciis interponeret; quae quidem in omnibus quaestionibus, quae ad civilem socialemque rationem pertinent, intra fines doctrinae et legis christianae, libera esse oportet. Vos igitur, venerabiles fratres, hortamur, ut eandem persequamini viam, sicut decet ministros Christi et dispensatores mysteriorum Dei. * * * Relinquite mundanis curas et sollicitudines civilium factionum, contentiones potestatis, delusae ambitionis aegritudines. Videte ne ullo pacto res sanctae fidei nostrae ad cujusquam factionis fortunam applicetis." Itaque a discutiendis publice rebus politicis aut mere saecularibus, tum extra ecclesiam tum multo magis in ipsa, sacerdotes sedulo abstineant. Quae tamen ita intelligenda non sunt, quasi omnino silendum esset de

gravissima obligatione, qua cives tenentur etiam in rebus publicis semper et ubique juxta conscientiae dictamen, coram Deo, pro majori bono tum religionis tum reipublicae patriaeque suae adlaborare.

84. Cum grave plerumque fidelibus oriatur scandalum et ecclesiastico ordini dedecus, dum personae ecclesiasticae ad civilia tribunalia trahuntur, hortamur sacerdotes nostros, "ubi cum homine etiam saeculari et de rebus temporalibus difficultas oritur, ne quemquam in jus vocent, aut vocati sponte se sistant, nisi res aliter componi nequeat." (Conc. Plen. Balt. II., No. 155.) Omnino vetamus, ne contra laicum de pecunia pro sedium locatione vel alia de causa ecclesiae debita coram tribunali civili agant, nisi accepta prius in scriptis Episcopi licentia. Ad tuendam porro immunitatem ecclesiasticam, quatenus inter nos fieri potest, districte iisdem prohibemus, ne contra sacerdotem vel clericum de rebus etiam temporalibus coram judice civili litem intentent sine permissione scripto expressa ipsius Episcopi, cujus erit in omnibus hujusmodi casibus litem, quantum fieri potest, amice componere, re etiam, si opus sit, ad consultores vel aedituos delata. In rebus vero ecclesiasticis, ex ipsa divina Ecclesiae constitutione, judicium non pertinet nisi ad jurisdictionem ecclesiasticam. Memores denique sint omnes excommunicationis speciali modo Romano Pontifici reservatae, quam ipso facto incurrunt "impedientes directe vel indirecte exercitium jurisdictionis ecclesiasticae sive interni sive externi fori, et ad hoc recurrentes ad forum saeculare, ejusque mandata procurantes, edentes, aut auxilium, consilium vel favorem praestantes." (Const. Pii IX., *Apostolicae Sedis*, 12 Oct. 1869, art. I., n. 6.)

CAPUT IX.

De Regularibus.

85. "Quum summopere optemus," sunt verba Pii IX. s. m., ad supremos moderatores ordinum regularium, "ut omnes qui militant in castris Domini unanimes uno ore honorificent Deum, ac perfecti in eodem sensu atque sententia, solliciti sint servare unitatem spiritus in vinculo pacis, a vobis etiam atque etiam efflagitamus ut arctissimo concordiae et caritatis foedere summaque animorum consensione Venerabilibus Fratribus Episcopis et saeculari clero conjuncti, nihil antiquius habeatis quam in opus ministerii, in aedificationem corporis Christi, consociatis studiis vires omnes intendere, atque aemulari semper charismata meliora. Quum enim una sit regularium et saecularium, praelatorum et subditorum, exemptorum et non exemptorum universalis Ecclesia, extra quam nullus omnino salvatur, quorum omnium unus est Dominus, una Fides et unum Baptisma, decet ut omnes qui ejusdem sunt corporis, unius etiam sint voluntatis, et sicut fratres ad invicem vinculo charitatis sint adstricti." (Ep. Encycl. *Ubi Primum*, 16 Junii 1847.)

86. Gaudenti et grato animo testamur et alte proclamamus, sanctam hanc concordiam, pia omnium moderatione ac temperantia, hactenus in hac qua late patet regione illaesam servatam fuisse inter clerum saecularem et plures illos ac benedictione divina crescentes ordines religiosos, tam egregie laborantes pro ecclesiis nostris in ministerio animarum et in juventutis educatione; atque fraternum hoc foedus ac voluntatum consensionem perpetuam fore merito confidimus ac praesagimus. Ne tamen, quod Deus avertat, pax isthaec unquam humana

fragilitate turbetur, haud parum opportunum fore arbitramur, si constitutio sapientissima *Romanos Pontifices* recenter a SS. D. N. Leone XIII. pro Anglia et Scotia edita,[1] ad has etiam provincias extendatur. Id autem se rogantibus Nobis libenter praestituram significavit jam Sedes Apostolica.[2]

87. Tria autem decernit haec constitutio circa relationes regularium cum Episcoporum auctoritate. Primo quidem explicat et decernit ea quae pertinent ad familiarum religiosarum exemptionem ab Episcopali jurisdictione; dehinc ea quae ministeria respiciunt, quae a regularibus missionariis exercentur, ac demum quaestiones de bonis temporalibus regularium, deque usu in quem illa oportet converti.

88. Ad regularium exemptionem quod attinet, declarat constitutio: "Regulares, qui in residentiis missionum commorantur, exemptos esse ab Ordinarii jurisdictione, non secus ac regulares intra claustra viventes, praeterquam in casibus a jure nominatim expressis, et generatim in iis, quae concernunt curam animarum et sacramentorum administrationem." Propter quas exceptiones, ut consequenter deducit Pontifex, cleri collationibus adesse debent omnes ex regularibus missionum rectores, vicarii quoque et generatim alii religiosi viri missionariis facultatibus concedi solitis instructi. Ad synodum pariter dioecesanam: "exempti omnes, qui alias, cessante exemptione, interesse deberent, nec capitulis generalibus subduntur, accedere tenentur," maxime qui curam gerunt "parochialium aut aliarum saecularium ecclesiarum, etiam adnexarum," atque decretis synodalibus pareant oportet "in iis quae ad curam animarum et sacramentorum administrationem referuntur, ceterisque in rebus,

[1] Vide in *Appendice*, p. 212. Celeberrimam Bened. XIV. Const. *Firmandis* super eadem re lege ap. *Lucidi*, l. c., p. 388.

[2] Vide Decretum Extensionis, *supra*, p. cv.

in quibus eos Episcoporum jurisdictioni subesse canonica praecipiunt instituta." Ab Episcopi interpretatione decretorum synodalium licet ipsis appellare *in devolutivo* tantum quoad decreta quae de jure communi sive ordinario sive delegato regulares etiam afficiunt; quoad reliqua vero decreta *in suspensivo.*

89. Quod deinde ministeria spectat per regulares exercita, edicit constitutio "licere Episcopis (eorum) missiones dividere" "ad formam Synodi I. Provincialis Westmonasteriensis"[1] audito tamen ordinis praefecto et salvo jure appellandi *in devolutivo;* atque Episcopo liberum esse novae missioni praeficere quem maluerit sacerdotem, sive saecularem sive regularem. Decernit etiam Summus Pontifex quaenam coemeteria et pia loca intra fines missionum regularibus commissarum sita, Episcopi visitationi sint subjecta, declaratque Episcopos jus habere quoad omnia visitandi scholas parochiales in missionibus et paroeciis regularibus aeque ac in saecularibus, ac demum, firmis remanentibus privilegiis regularium quoad ceteras jam erectas scholas et collegia, in quibus religiosi viri secundum ordinis sui praescripta juventuti catholicae erudiendae operam dare solent, "sodalibus religiosis novas sibi sedes constituere, erigendo novas ecclesias, aperiendove coenobia, collegia, scholas, nisi obtenta prius expressa licentia ordinarii loci et Sedis Apostolicae, non licere."

90. Denique tertio loco de temporalibus missionum bonis haec decernit constitutio: "I. Missionarii regulares bonorum temporalium, ad ipsos *qua regulares* spectantium, rationem Episcopis reddere non tenentur. II. Eorum tamen bonorum quae missioni vel regularibus *intuitu missionis* tributa fuerunt, Episcopi jus habent ab iisdem missionariis regularibus aeque ac a parochis cleri saecularis rationem exigendi." Atque juxta leges West-

[1] Vide in *Appendice*, p. 230.

monasteriensis Synodi II.[1] definit quae pecuniae, quaeque res viris religiosis oblatae intuitu missionum sint intelligendae, simul indicans Episcopis inesse potestatem imperandi pecuniae collationes, decernendique quo tempore et qua de causa conferri oporteat.

91. Si, non obstantibus aequissimis hujus constitutionis dispositionibus, inter Episcopos ac regulares adhuc orirentur difficultates aut controversiae, vel si quae generatim quoad regulares utriusque sexus inordinata praesules animadverterent, res ab his referenda esset ad Emum. Praefectum S. Congregationis de Propaganda Fide, qui cum eorum superioribus negotium tractabit ac terminabit.

92. Similiter ad eumdem Emum. Praefectum recurrant Episcopi quando agitur de institutis, quae votis quidem simplicibus tantum obligantur, sed quae non sunt dioecesana, quum propriis regantur constitutionibus a S. Sede approbatis, atque a suo superiore generali, salvis juribus et privilegiis Episcoporum, dependentiam habeant.

93. Instituta vero dioecesana quorum constitutiones ab Ordinario tantum approbatae sunt, licet regulam a S. Sede approbatam sequantur, dependent ab Ordinario, cujus est ea regere, corrigere ac reformare, salvo semper fine ad quem hujusmodi instituta sunt in sua fundatione ordinata, et ad quem constitutionibus ab Ordinario primitus approbatis diriguntur. Quod si, ut non raro fit, hujusmodi instituta etiam in aliis dioecesibus praemissa conventione inter Episcopum dioecesis, in qua sita est domus principalis, et Ordinarium novae erectionis, necnon et Superiorem vel Superiorissam, domos aperuerint adhuc ipsis subordinatas, tunc hae communitates filiales, ipsius conventionis vi, quoad internum regimen et administrationem maneant sub obedientia Superioris vel Superiorissae conventus primarii, sed ita ut subjectae

[1] Vide in *Appendice*, p. 231.

sint plenae jurisdictioni Ordinarii loci in quo sunt erectae.

Quoad vota vero ad tempus in his dioecesanis, de quibus agitur, institutis emissa, Episcopi facultate ordinaria, quoad vota perpetua autem (ratione voti perpetuae castitatis S. Sedi reservati) nonnisi potestate delegata, quae continetur in facultatibus S. Congr. de Prop. Fide concedi solitis, Form. I., n. 4, dispensare possunt, si ipsi graves rationes ita exigere coram Deo judicaverint, praehabita tamen petitione Superioris vel Superiorissae consentientibus ejus consiliariis, ne scilicet dispensatio forte sit in praejudicium tertii.

94. Ad eliminandos vel praecavendos abusus qui in domibus sororum ex commercio cum extraneis facile nascuntur, jubemus ut stricte servent eam solitudinem, quae eis propriis regulis vel constitutionibus est praescripta, ita ut ob suam clausuram *passivam* neminem, citra ordinationem regulae vel Ordinarii licentiam, claustrum suum ingredi vel in eo morari permittant. Etenim "maxime interest ut virgines Deo mancipatae ab omni mundano consortio separatae vivant," ideoque "proprius earum Episcopus jure meritoque poterit hanc ipsam clausurae legem injungere." (S. Poenit. 1821.)

95. Non tantum passiva haec clausura, sed etiam *activa* quantum fieri potest, servanda est; ideoque denuo severe reprobamus illum abusum, quo moniales nonnullae ad colligendas eleemosynas aliquando circumcursant et saepe ad loca divertunt ab earum monasteriis remota, non sine scandali et vocationis religiosae perdendae periculo. Ordinarios hortamur, ut id non permittant sine necessariis et prudentibus praecautionibus, uti sunt praesertim, ne unquam solae, nec juniores, nec post solis occasum, eleemosynas colligere permittantur, et ita ut, ubi fieri potest, in domo sororum suae vel alterius congregationis pernoctent. Hae vero praecautiones accu-

rate serventur a sororibus quarum regula eleemosynarum collectionem vel praecipit vel saltem in certis rerum adjunctis concedere censetur, quibus scil. tantum sororibus collectae permittantur. In alienam vero dioecesim nunquam iis stipem collecturis transeundi dent licentiam, nisi prius obtenta in scriptis venia Ordinarii loci.

Quodsi Sorores vel etiam laici Fratres alicujus congregationis simplicium votorum non dioecesanae, sed sub superiore generali constitutae, absque hujusmodi inter Ordinarios conventione stipem colligentes in aliena dioecesi deprehendantur, Episcopus vel ipse vel facta relatione ad Ordinarium dioecesis unde venerunt, efficiet, ut statim per suae congregationis superiores revocentur. Si remedium efficax congruo tempore allatum non fuerit, res renuntietur S. Congregationi de Prop. Fide.

96. Neque negligant Episcopi, pro sororibus etiam simplicium votorum, sequi praescriptionem Ecclesiae quae vult ut pro sanctimonialibus ab Ordinario vel aliis superioribus tum confessarius ordinarius constituatur, tum aliquoties per annum extraordinarius deputetur. (Conc. Plen. Balt. II., No. 417.) Utrumque dari postulant cum paritas rationum tum regulae et praxis horum novorum institutorum ab Apostolica Sede probatae et commendatae.

97. Confessarius ordinarius, nisi aliter necessitas suadeat, ultra tres annos pro eadem communitate munere suo non fungatur. Facultates necessarias ad confirmationem confessarii, ratione nostrarum conditionum, impetrabunt Episcopi a S. Congregatione. Extraordinarius saltem bis vel ter in anno ad confessiones omnium excipiendas sese praesentabit; ast etiam aliquando particularibus monialibus saepius eum postulantibus non denegetur.

98. Ad munus hoc arduum et momentosum eligantur viri maturioris aetatis, docti ac pii, qui sanctitatis pro-

priae studiosi, ad orationem et contemplationem sanctam poenitentes suas efforment; maxime allaborent ad conservandum in monasteriis spiritum vitae perfectioris et strictam regularum observantiam; nihil in iis, neque in laudabilibus consuetudinibus, Episcopo inconsulto, innovantes iisque se conformantes specialiter quoad frequentiam sacrae communionis. (Ibid., No. 418.)

99. Inter viros religiosos qui pluribus in locis apud nos, quemadmodum in Europa aliisque orbis regionibus, piam et sedulam juventuti christianae instituendae navant operam, egregiam laudem merentur Fratres qui a scholis Christianis nomen trahunt. Horum progressibus ac stabilitati quo melius consuleret, Benedictus XIII. (in Bulla approbationis *In Apostolicae dignitatis*) edixit, ut "nullus ex fratribus instituti hujusmodi, absque expresso consensu superiorum generalium ipsius instituti, etiam praetextu arctiorem religionem amplectendi e praedicto instituto egredi . . . valeat." Itaque Patres hujus Concilii, cupientes aliquam benevolentiae significationem praeclari hujus instituti religiosis exhibere, ipsorum regulas et constitutiones pro viribus tuendo, et simul menti S. Sedis, ne ad sacerdotium aspirent praecipientis obsecundare, decernunt neminem qui in hac congregatione prima vota emiserit, et deinde quacumque de causa congregationi valedixerit, in provinciarum nostrarum seminaria tanquam sacrorum ordinum canditatum sine dispensatione S. Congregationis admitti posse. Idem statuunt de Fratribus Xaverianis, Franciscalibus aliisque quibus lege sua sacerdotium ambire vetitum est, quo diligentius ac constantius Christianae puerorum institutioni unice incumbant.

TITULUS III.

De Cultu Divino.

CAPUT I.

De Facultate Bis Eodem Die Missam Celebrandi.

100. Quod priscis temporibus licitum fuerat, jam a multis saeculis vetuit Ecclesia quominus, paucis casibus exceptis, sacrosanctum missae sacrificium plus quam semel eodem die ab eodem sacerdote celebretur. Hac de re lex primum ab Alexandro II. lata (Can. 53 de Cons., dist. 1), ab Innocentio III. (Cap. *Consuluisti.*) renovata est hisce verbis: "Respondemus quod, excepto die nativitatis Dominicae, nisi causa necessitatis suadeat, sufficit sacerdoti semel in die unam missam solummodo celebrare."

101. Ipso jure communi duas dari exceptiones e citatis verbis clare constat. Prima est, qua sacerdotibus omnibus usque ter litare licet in die nativitatis Domini; altera, pro duabus tantum, numquam pro pluribus missis, est casus necessitatis, quae, uti eam explicat canonicus usus, censetur adesse pro sacerdote "qui duas parochias obtinet vel duos populos adeo sejunctos ut alter ipsorum parocho celebranti per dies festos adesse nullo modo possit ob locorum maximam distantiam," vel "quando una tantum sit ecclesia in qua missa celebratur, ad quam insimul universus populus convenire non potest." (Bened. XIV. Const. *Declarasti nobis.*[1]) Cumque similes necessitatis causae propter sacerdotum raritatem et locorum dis-

[1]Ap. *Lucidi,* l. c., p. 359.

tantiam frequentius utique occurrant in missionibus, Sancta Sedes missionariis, uti jus commune parochis, provide indulget per facultatem quam Ordinariis missionum concedit "celebrandi bis in die si necessitas urgeat," atque hanc facultatem etiam "aliis sacerdotibus communicandi." (Form. I., nn. 23, 28.)

102. Religiose tamen attendat Ordinarius licentiam hanc, uptote exceptionem a lege, strictis vallatam esse conditionibus. "Caveat vero ne praedicta facultate seu dispensatione celebrandi bis in die aliter quam ex gravissimis causis et rarissime utatur, in quo graviter ipsius conscientia oneratur. Quod si hanc eandem facultatem alteri sacerdoti * * * communicare * * * visum fuerit, serio ipsius conscientiae injungitur, ut paucis dumtaxat, iisque maturioris prudentiae ac zeli et qui absolute necessarii sunt, nec pro quolibet loco, sed ubi gravis necessitas tulerit et ad breve tempus eamdem communicet." (Form. I., n. 23.) Discrete ergo et prudenter, prae oculis habitis et facultatis terminis et explanationibus repetitis vicibus datis a S. Sede, licentia bis eodem die celebrandi utantur Ordinarii atque sacerdotes, ac sedulo sequantur instructionem ea de re emissam a S. Congregatione de Propaganda Fide, 24 Maii, 1870, et nuperrime Nobis iterum ab eadem Congregatione inculcatam.[1]

103. Illis ex documentis constat necessitatem ad missam iterandam requisitam non adesse in diebus festis suppressis, neque ut missa repetatur in eorum commodum qui vellent praecepto satisfacere in suis privatis oratoriis, neque si alius sacerdos haberi possit, qui populi necessitati valeat satisfacere. Attamen hucusque nulla praecisa regula voluit Ecclesia determinare quandonam alioquin legitima vel imo necessaria sit missae iteratio. Maluit potius rem decernendam relinquere judicio Ordinariorum ut in prudentia et charitate sua

[1] Vide in *Appendice*, p. 233.

pro causae gravitate missam iterent vel a suis missionariis iterari permittant.

104. Sed neque vult Sancta Sedes ut ob timorem rigoris quo munitur facultatis formula nimis angantur eadem utentes. E saepius enim repetitis Apostolicis declarationibus et responsis manifestum est ad iterationem veram quidem requiri necessitatem, haudquaquam tamen absolutam sed moralem, quae existere censenda est quoties deficiente presbyterorum copia aliisque omnibus circumstantiis mature perpensis judicetur, fidelibus vehementer utile fore ut sacerdotes bis missam eodem festo die celebrent. Cujusmodi si adfuerit, non tantum haud timeant reatum illicitae iterationis, sed potius existiment se muneri suo defuturos, si vel ipsi pro populi necessitate missam non iteraverint vel missionariis suis hanc facultatem non concesserint.

105. Bene notent missionarii sacerdotes se numquam praedicta facultate uti posse nisi " dependenter ab Ordinario, ad quem pertinet tum de vera necessitate, tum de possibilitate canonica remedia applicandi ferre sententiam " (Instr. cit., n. 11), neque praesumendam a quoquam esse licentiam quamdiu recursus ad Ordinarium patet; pariterque, ad vitandam omnem avaritiam et turpis lucri speciem, firmam semper remanere prohibitionem quominus quis, absque expresso Apostolico indulto, pro secunda missa directe vel indirecte stipendium accipiat.

106. Modus etiam quo procedendum est, quum debitis sub conditionibus bis eodem die missa celebratur, accurate descriptus reperitur in instructione S. Rituum Congregationis diei 12 Septembris, 1857, cum supplemento eidem addito a S. Congregatione de Prop. Fide,[1] isque fideliter servandus est ut dignissimo huic sacrificio sua semper exhibeatur ab omnibus reverentia.

[1] Vide in *Appendice*, p. 243.

CAPUT II.

De Uniformitate in Festis et Jejuniis.

107. "Dolendum quidem est," confessi sunt Patres Conc. Plen. Balt. II., "tantam inter nos in festis ac jejuniis observandis discrepantiam inveniri" (No. 382). Nec Nobis quidem minus dolendum videtur quum, ut de Festis loquamur, in aliis locis quinque, in aliis vero novem, in aliis etiam plura celebrentur, et fideles jam animadvertere incipiant atque mirari. Quamquam vix aliter res se habere potuit. Sicuti enim in Ecclesia universali uniformitas absoluta in rebus disciplinaribus vix invenitur ob mores diversos quos in terrae amplitudine diversitas hominum et locorum inducit, ita nec apud nos propter territorii extensionem et varietatem fidelium ex omni Europa vel aliis etiam mundi partibus congregatorum facile haberi potest.

108. His tamen non obstantibus censent Patres hac in re uniformitatem valde profuturam, operamque dandam esse ut quamprimum procuretur, siquidem dilatio temporis nullum remedium sit allatura. Melior autem ratio qua uniformitas in festis celebrandis obtineri possit, Patribus videtur ea esse qua, suppressis quibusdam festis ubi plura, et uno alterove addito ubi pauciora, numerus quidam medius pro cunctis provinciis eligatur.

109. Non expedit porro, ut multiplicentur impraesentiarum festa de praecepto. Tristi enim pastorum experientia constat inter dies festos quos habemus paucos rite observari, quum in iis multi missam non audiant et adhuc plures a laboribus non abstineant; et re quidem vera maxima pars nostrorum fidelium eos debite servare non possunt, quin unicum fere sustentationis medium in discrimen adducant. Laboris namque pretio a patronis

communiter acatholicis vitam quaerere coguntur, ac a laboribus his diebus cessare non permitterentur; et sane spiritus aemulationis inter industriae patronos ita fervet ut interruptionem pati aut se non posse dicant, aut certe nolint. Hinc peccata, hinc conscientiae falsae, hinc spreti pastores in contrarium frustra conantes.

110. Similibus rationibus moti, Patres Conc. Prov. Balt. III. Summo Pontifici Gregorio XVI. s. m. ita supplicarunt: "Gravissimis difficultatibus cum fideles subjaceant in his regionibus quoad dierum festorum observationem, Beatitudinem Vestram implorandam duximus, ut dignetur eos solvere obligatione quae plerisque in dioecesibus viget, servandi feriam secundam Paschatis et Pentecostes, ita ut jam non teneantur missam audire vel ab operibus servilibus abstinere iis diebus." (In Actis.) Pariter, "Quod ad Provincias S. Francisci atque Oregonensem et Dioecesim Sanctae Fidei attinet," dixerunt Patres Conc. Plen. Balt. II., "Sanctam Sedem orandam esse censemus, ut pro quinque illis festis diebus, quibus a Baltimorensi provincia discrepant, concedatur dispensatio quoad praeceptum missam audiendi et ab operibus servilibus abstinendi, non tamen quoad devotionem et solemnitatem externam." (No. 383.)

111. Hinc ad salutem animarum per majorem uniformitatem in festis promovendam, Patribus visum est Apostolicae Sedi supplices offerre preces ut ex omnibus festis apud nos jam vigentibus, illa tantum retineantur quorum observatio, attentis devotione fidelium et publicis moribus, felicius sperari potest. Talia autem videntur esse sex quae sequuntur:

Immaculata Conceptio B. M. V.;
Nativitas D. N. J. C.;
Circumcisio D. N. J. C.;
Ascensio D. N. J. C.;
Assumptio B. M. V.;
Festum Omnium Sanctorum.

Quoad reliqua vero ubi nunc sunt de praecepto, oranda est Sancta Sedes, ut quoad praeceptum missam audiendi et a laboribus servilibus abstinendi, non tamen quoad devotionem et solemnitatem externam, supprimantur et supradicti sex dies festi, omnes et soli, per omnes has provincias de praecepto servandi esse declarentur.[1]

112. Quod vero ad jejunia attinet, difficilius adhuc esset in eis uniformitatem obtinere. Aliis enim in locis obstat climatis asperitas, in aliis escae esurialis caritas, in aliis demum diversi incolarum mores et consuetudines. Satius ideo videtur ut relinquatur judiciis Episcoporum ea statuere in synodis provincialibus quae suis provinciis magis in Domino judicaverint expedire.[2]

CAPUT III.

De Observantia Diei Dominicae.

113. Diem Divino cultui et religionis communi exercitio modo speciali et lege tam stricta a Domino reservatam, sincere fidelibus observandam enixe commendamus. In ea ab operibus servilibus non necessariis omnino obstineant, missam praeceptam audire nisi gravi de causa non omittant, aliisque praeterea devotionis et pietatis operibus diem dominicam vere sanctificent, corpori convenientem praebentes quietem, animam pabulo orationis et doctrinae nutrientes, cum vicinis et amicis libertatem carpentes filiorum Dei. Ast quum ipsa diei requies plures peccatorum occasiones haud raro offerat, diligenter caveant ne Deum offendendo abutantur dono coelesti, ac ita Divinam provocent maledictionem, ac maxima in se ingerant mala. Dum enim, ut verbis utamur Patrum Concilii Burdigalensis I. (Tit. II., c. II., n. 1): "sibi debito Deus cultu

[1] Vide Responsum de Festis, *supra*, p. cv.

[2] Hac super re Congregationis responsum expectatur.

fraudatur, fidesque, cum verbum divinum jam non audiatur, perit funditus, hinc effrenata cupiditas et morum corruptela, qua in dies grassante societatis religiosae, civilis et domesticae vincula dissolvuntur." Et quoniam non id solum quod certo malum est, sed et quod speciem habet mali, ac magis adhuc, quod ad malum ducere solet, a Christiano homine sedulo vitari decet, generose renuntient Catholici nostri recreationibus omnibus et avocamentis, quae sanctitati diei Domini minus congruunt vel etiam sponte sua ducunt ad transgressionem legum sive divinarum sive humanarum. Inter hujusmodi summum certe locum occupat popinarum seu cauponarum hac die commercium, a quo in religionem ac societatem tot ac tanta scaturiunt damna. Naviter ergo laborent pastores utanturque monitionibus, obsecrationibus, minis imo et poenis, ubi necesse fuerit, ad malum hoc evellendum; atque sic pro parte sua juvent, ut deleatur unica fere macula, quae inter nos magis magisque diei Dominicae splendorem obscurat.

CAPUT IV.

De Musica Sacra.

114. In sacrorum rituum celebratione et praesertim in sacrificii missae oblatione solemni, Ecclesia ab aetate Apostolica usque ad nos usa est modulatione musica ut affectus hominum melius provocaret in Deum, et magnificentius Deum coleret. Etenim, ut S. Joannes Chrysostomus animadvertit, (in Ps. 41. n. 1.) "nihil animam aeque erigit, elatamque quodammodo efficit, atque a terra liberat, ac exsolvit a vinculis corporis et amore sapientiae afficit, et perficit ut res omnes ad hanc vitam pertinentes irrideat, sicut modulationis cantus et divinum canticum numero compositum."

115. Attamen haec musices emolumenta ab ea tantum procedunt quae religioni fidelissime servit et sanctitati rei cui conjungitur omnino respondet. Hanc Ecclesia probat, ab initio adhibuit, et ut unice in sacris celebrationibus usurpetur hortatur et praecipit. Profanos vero concentus et molles vocum modulationes, quibus a divinarum rerum contemplatione mens avocatur et ad cogitandas saeculi illecebras vehementer trahitur, non solum in officiis sacris semper respuit, sed etiam utpote in Dei injuriam et in animarum perniciem cedentes detestata est atque proscripsit.

116. Hinc Tridentina Synodus (Sess. XXII., Decr. *de observ. et evit. in celebr. missae.*) Ordinariis locorum Episcopis mandavit ut ab ecclesiis "musicas eas ubi sive organo sive cantu lascivum aut impurum aliquid miscetur" arceant; et Summi Pontifices omnem musicam, quae a dignitate ritus ecclesiastici aliena esset atque elevationi cordium ad superna impedimentum praeberet, saepe ac severissime condemnaverunt. (Alex. VII., Const. *Piae sollicitudinis*, 23 Aprilis 1657. Innocent. XII., Decr. 20 Aug. 1692. Benedict. XIV., Ep. Encyl. *Annus qui hunc*, 19 Feb. 1749. Pius IX., Const. *Multum ad movendos animos*, 16 Dec. 1870.)

117. Praecepta itaque ac monita Patrum atque Summorum Pontificum attendentes, et decretum Plenarii Concilii Baltimorensis II. (No. 361.) renovantes, monemus pastores omnes ut sedulo invigilent ad eliminandos abusus qui in musica aut cantu in ecclesiis suis irrepere potuerunt. Insuper iisdem pastoribus, dum revocamus in mentem munus ipsis impositum dirigendi selectionem musicae in suis ecclesiis, districte mandamus ut nunquam tolerent templum Dei profanis melodibus resonare; et nonnisi eum cantum in illo admittant qui sit gravis, pius et vere ecclesiasticus. In eumdem finem praecipimus ut in missa cantus ille prorsus excludatur qui verba liturgiae

mutilet, aut nimia repetione iteret, aut ita transponat ut significatio eorum totaliter vel quadantenus immutetur.

118. Praeterea volumus et mandamus ut cantus ea ratione moderetur, qua nonnisi ubi rubricae sinunt, missae cursus interrumpatur. Item, ut musica, quantum fieri potest, cum temporum varietate et cum qualitate festorum plane concordet. Demum, ut ubi vesperarum officium peragitur, vesperae integrae id est psalmis non decurtatis, decantentur.

119. Tandem, ut verbis Patrum Superioris Concilii Baltimorensis utamur (No. 380) eademque denuo confirmemus, "valde exoptandum esse censemus, ut rudimenta cantus Gregoriani in scholis parochialibus exponantur et exerceantur, sicque numero eorum, qui psalmos bene cantare valent, magis magisque increscente, paulatim major saltem pars populi, secundum primitivae Ecclesiae (Bona, Rerum Liturg. l. I., c. 25, § 19.) adhuc in variis locis vigentem usum, vesperas et alia similia cum ministris et choro decantare addiscant. Qua ratione omnium aedificatio promovebitur, juxta illud S. Pauli: "Loquentes vobismetipsis in psalmis et hymnis et canticis spiritualibus." (Ephes., V. 19.)

TITULUS IV.

De Sacramentis.

CAPUT I.

De Baptismate Neo-Conversorum.

120. Vestigia prementes Concilii Plenarii antecedentis (No. 240) attentionem sacerdotum sacro ministerio incumbentium denuo excitatam volumus circa modum recipiendi eos, qui gratia divina moti e sectis quibuslibet unico Christi ovili incorporari postulant. Nihil enim non curandum est ut sacro Baptismo, adeo ad salutem necessario, si ejus charactere nondum fuerint insigniti, certissime sigillentur; sed etiam maxima religione cavendum ne Sacramentum istud prorsus initerabile temere renovetur.

121. Tantopere scilicet exhorruit Ecclesia semper errorem rebaptizantium ut ne sub conditione quidem Baptismum iterari permittat, nisi quando probabile dubium adest sacramentum hoc antea vel nullo modo vel invalide fuisse susceptum. Culpabiliter aut temere dignitati sacramenti hujus sic derogantes gravis peccati reatu juxta omnes se irretiunt.

122. Ut sua igitur Baptismo debita servetur veneratio, atque quam longissime absit vel sola apparentia repetitionis ejus illegitimae, praecipit Ecclesia ut quando quis ab errore ad fidem convertitur, semper diligens fiat investigatio num antea forsan baptizatus fuerit, numque validus fuerit Baptismus in haeresi susceptus. Neque

sufficit investigatio mere generalis de consuetudine vel praxi aliquarum sectarum, per quam haberi posset praesumptio de collato vel non collato Baptismo aut de ejus validitate vel nullitate; sed, quantum possibile fuerit, inquirendum est in singulorum neophytorum Baptismum, ut obtineatur, qualis in casu haberi queat, vel certitudo vel probabilitas, eos fuisse vel non fuisse valide baptizatos. Facta investigatione, recipiendus erit neoconversus juxta modum descriptum in Instructione S. Officii anni 1859 quam videre est in calce Conc. Balt. Plen. II., et in libris Ritualibus communiter. Cfr. *Responsiones S. O. ad Vic. Ap. Bombajensem, et ad Ep. Savannensem.*[1]

CAPUT II.

De Matrimonii Sacramento.

123. Cum Matrimonii contractus sit unum ex septem legis evangelicae sacramentis, ad solam Ecclesiam, cui tota de sacramentis cura a Christo concredita fuit, pertinet de validitate matrimonii, et de juribus ac de obligationibus ex eodem derivantibus judicium ferre. Quam ob rem Concilium Tridentinum, (Sess. XXIV., can. 12.) definivit: "Si quis dixerit causas matrimoniales non spectare ad judices ecclesiasticos, anathema sit."

124. Quoniam constat per matrimonium duos "unam veluti carnem fieri; et nuptiale vinculum sic esse, Dei voluntate, intime vehementerque nexum, ut a quopiam inter homines dissolvi aut distrahi nequeat" (Leonis XIII. Lit. Ap. *Arcanum*, 10 Febr. 1880.); manifeste apparet gravissimae culpae illos esse reos, qui a magistratu civili matrimonium dissolvi postulant, vel, quod gravius est, divortio civili obtento, novum matrimonium

[1] Vide in *Appendice*, p. 244. 246.

inire attentant legitimo vinculo posthabito, quod coram Deo et Ecclesia adhuc manet. Ad haec crimina compescenda poenam excommunicationis statuimus, Ordinario reservatam, *ipso facto* incurrendam ab eis, qui postquam divortium civile obtinuerint, matrimonium ausi fuerint attentare.

125. Rectores animarum saepe moneant fideles ne profanorum hominum errore abripiantur qui pro negotio terreno tantum et saeculari matrimonium habent; iisque in memoriam revocent juxta doctrinam Ecclesiae rem esse sanctissimam utpote sacramentum, et signum quo Christus suum erga sponsam Ecclesiam amorem quodammodo adumbrare dignatus est. Frequenter et gravibus verbis inculcent pium illum et laudabilem Ecclesiae ritum, quo fideles non noctu sed missae tempore cum benedictione nuptiali contrahunt.[1] Qua ratione fidem suam Catholicam tacite profitentur et coram omnibus ostendunt quam alte, ut decet, ac splendide de matrimonii dignitate ac sanctitate sentiant. Et hoc quidem non solum laude dignum sed fere necessarium videtur nostris hisce temporibus quando nihil intentatum relinquunt religionis hostes, ut matrimonio omnis sanctitatis, omnis sacramenti species, si fieri potest, adimatur et quasi merus civilis contractus aestimetur. Fidelium matrimoniis praemitti etiam deberet opportunum examen, quo contrahentes de religione examinentur et instruantur.

126. Praeterea, quo magis magisque dignitati matrimonii consulatur, quod magnum in Ecclesia Sacramentum est, a quo innumera bona profluunt pro animarum salute, pro pace familiarum, pro ipsius civilis reipublicae incolumitate ac prosperitate; iis omnibus, qui matrimonio conjuncti sunt, praecipimus, ne inconsulta auctoritate ecclesiastica, tribunalia civilia adeant

[1] Vide Decretum U. Inquis., in *Appendice*, p. 248.

ad obtinendam separationem a thoro et mensa. Quod si quis attentaverit, sciat se gravem reatum incurrere et pro Episcopi judicio puniendum esse.

127. Item decernimus Catholicos, qui coram ministro cujuscumque sectae acatholicae matrimonium contraxerint vel attentaverint, extra propriam dioecesim, in quolibet statu vel territorio sub ditione praesulum qui huic concilio adsunt vel adesse debent, excommunicationem incurrere Episcopo reservatam, a qua tamen quilibet dictorum Ordinariorum sive per se, sive per sacerdotem ad hoc delegatum absolvere poterit. Quod si in propria dioecesi ita deliquerint, statuimus eos ipso facto innodates esse excommunicatione, quae, nisi absque fraude legis alium Episcopum adeant, eorum Ordinario reservatur.

128. Ex verbis Apostoli, (I. Cor. VII., 15) constat matrimonium infidelium dissolvi posse *ex concessione divina*, quando alteruter conjugum ad fidem convertitur, et alter nec converti ad fidem, nec cum conjuge converso pacifice et sine injuria Creatoris cohabitare velit. Quum hae conditiones verificantur, et conjux ad fidem conversus novum matrimonium init, vinculum quod per matrimonium in infidelitate contractum constitutum fuerat, dissolvitur. Sin autem post baptismum unius conjugis, sed antequam novas ineat nuptias, alter conjux etiam convertatur ad fidem et baptizetur, hic ad illum tanquam conjugem recipiendum tenetur, et ad cohabitandum cum eo compelli potest. (C. *Gaudemus* 8 de Divortiis; in causa Florentina, 1 Julii 1679, et 13 Apr. 1860, apud S. C. Conc.)

129. Conjux qui jam matrimonium in infidelitate cum infideli contraxit, et conversus deinde ad fidem baptizatus fuit, nequit novum matrimonium inire, quin prius interpellet conjugem infidelem circa ejus voluntatem cohabitandi pacifice et sine Creatoris injuria. Quodsi

conjux infidelis nequeat legitime interpellari, recurrendum est ad S. Sedem pro dispensatione.

130. Disparitas cultus inter baptizatum et non baptizatum est impedimentum matrimonium *dirimens;* et diversitas religionis inter baptizatos est impedimentum *impediens.* Ecclesia enim semper aversata est nuptias inter Catholicos et acatholicos, tum ob flagitiosam in divinis communionem, tum ob gravissimum periculum vel perversionis Catholicae partis, vel pravae institutionis prolis nasciturae. Hinc fit ut quando de impedimento mixtae religionis agitur, Ecclesia sine gravi causa et absque promissione adhibendi cautiones, quibus periculum pro parte Catholica et prole fiat remotum, nunquam dispenset. Cautiones autem sunt sequentes: "ut, scilicet, non solum Catholicus conjux ab acatholico perverti non posset, quin imo Catholicus ipse conjux teneri se sciret ad acatholicum pro viribus ab errore retrahendum; verum etiam, ut universa utriusque sexus proles ex mixtis hisce matrimoniis procreanda, in sanctitate Catholicae religionis educari omnino deberet. Quae quidem cautiones remitti seu dispensari nunquam possunt, cum in ipsa naturali ac divina lege fundentur, quam Ecclesia et haec Sancta Sedes sartam tectamque teneri omni studio contendit, et contra quam sine ullo dubio gravissime peccant, qui promiscuis hisce nuptiis temere contrahendis, se ac prolem exinde suscipiendam perversionis periculo committunt." (Instr. de Matrim. Mixtis ad omnes Archiepp. etc., die 15 Nov. 1858.[1])

131. Hae tamen cautiones nonnisi *conditionem sine qua non* constituunt; sed causam requisitam non exhibent ad obtinendam pro mixtis matrimoniis dispensationem. Quare ad hanc concedendam minime sufficit ut sponsi illas cautiones admittere parati sint; sed insuper *justa gravisque causa canonica* omnino requiritur; sine qua

[1] Apud C. Plen. Balt. II., in Appendice.

permitti prorsus nequit, ut fideles gravibus fidei ac morum periculis, etiam sub opportunis cautionibus, sese exponant. Hac in re attendenda etiam sunt locorum, rerum et personarum adjuncta, praesertim ubi periculum est gravioris mali, ne videlicet denegata dispensatione matrimonia mixta nihilominus, idque sine cautionibus clandestine contrahantur.

132. Quum autem matrimonium mixtum debitis cautionibus superius indicatis et dispensatione obtenta contrahitur, illud tamquam legitimum, ut patet, haberi debet, utpote inter personas initum, quas Ecclesia agnovit in illis adjunctis habiles ad valide et licite matrimonium contrahendum. Nemo igitur hoc matrimonium damnare multoque minus sacrilegii notam illi inurere audeat.

133. Quum totum hoc caput ecclesiasticae disciplinae gravissimi sit momenti, curent omnes quibus animarum cura concredita est, ut mala ex matrimoniis mixtis enascentia efficacissimis quibusque mediis praecaveantur, aut si tolli omnino non possunt, saltem maxima ex parte minuantur. Ad hunc autem finem assequendum maxime conducit: 1° frequens parochorum instructio qua fideles edoceantur de Ecclesiae prohibitione mixtorum matrimoniorum. 2° Praxis uniformis eorumdem parochorum in casibus occurrentibus impediendi totis viribus, hortationibus, suasionibus, necnon increpationibus ne hujusmodi conjugia incantur. 3° Examen accuratum de canonicis et gravibus causis quae requiruntur pro dispensatione super hoc mixtae communionis impedimento concedenda. 4° Post celebratas autem mixtas nuptias, parochi gravi conscientiae onere se gravari sciant invigilandi ut promissae a conjugibus conditiones observentur et effectum sortiantur.

134. Quoad rationem concedendae dispensationis in impedimentis dirimentibus, ad amussim servandae sunt

instructiones S. Congr. de Prop. Fide.[1] Praeterea, ut a Patribus superioris Concilii Plenarii jam decretum est (No. 386): "pro dispensationibus ab impedimentis matrimonii pecuniam nullo omnino titulo percipiendam esse jubetur, iis tantum exceptis casibus, in quibus Apostolica Sedes eleemosynam oratoribus injungendam monet, in pium aliquod opus impendendam." Non tamen illicitum est Episcopo taxam imponere pro sustentanda cancellaria.[2]

[1] Vide in *Appendice*, p. 249.

[2] De decreto *Tametsi*, Declaratione Benedictina et de Quasi-domicilio vide *supra*, p. cv. Alia vero circa matrimonium documenta vide in *Appendice*, p. 253. sqq.

TITULUS V.

De Clericorum Educatione et Instructione.

---

135. "Si maxima semper vigilantia ac singularis plane sollicitudo fuit adhibenda ut ii omnes, qui in castris Domini militare cupiunt, pie sancteque educarentur et optimis erudirentur disciplinis, neminem certe latet, quantopere Christianae civilisque reipublicae intersit, tam salutare opus ubique ingeminatis studiis urgeri, hisce praesertim asperrimis temporibus, quibus Ecclesiae rationes omnino postulant, ut quotidie magis optimorum sacerdotum subolescat copia, qui virtutum omnium ornatu fulgentes ac sana solidaque pollentes doctrina, valeant proprii ministerii muneribus pie sciteque perfungi, christianam plebem sedulo erudire, animarum saluti accurate consulere, errantes ad veritatis et justitiae semitas reducere, ac Dei ejusque sanctae Ecclesiae causam strenue scienterque defendere, et insidiantium hominum fallacias detegere, errores refellere, insaniam ac temeritatem redarguere et impetus frangere." (Litt. App. Pii IX. instituentis Seminarium Pium, IV. Kal. Jul. 1853.)

Quo certius simulque efficacius id assequamur, ut ad mentem Pii IX., immortalis memoriae, Ecclesiae Dei hisce in provinciis militanti semper ac veluti in procinctu virorum ecclesiasticorum adstet copia, qui potentes in opere et sermone, strenue ac sollerter proelientur proelia Domini, omnesque sui muneris partes tam varias ac graves pie scienterque expleant, visum est hujus concilii

Patribus de clericorum educatione et instructione decernere; siquidem in recta horum institutione tanta inest vis ad reliquum vitae cursum. (Pius IX., Encycl. *Qui pluribus*, 9 Nov., 1846.)

CAPUT I.

De Puerorum Seminariis.

136. Quandoquidem sacerdos talem plerumque habet exitum in vita, quale habuit initium a pueritia; et "adolescens juxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea" (Prov. XXII. 6), magni profecto interest, ut Ecclesiae futuri ministri a teneris unguiculis singulari studio ad pietatem et doctrinam informentur. Quapropter parochos ceterosque sacerdotes hortamur in Domino et enixe rogamus, ut diligenter animum intendant ad inquirendos dignoscendosque inter pueros suae curae commissos, qui ad clericale tyrocinium idonei et vocati videantur. Si quos repererint pueros "bonae indolis, piae mentis, devoti generosique animi aptos studiis" (Instr. ad Vic. App. in regna Sinarum, Tonk. et Coch. proficiscentes), qui spem afferant eos ecclesiasticis ministeriis perpetuo inservituros, nutriant illorum zelum; pretiosa illa vocationis germina sedulo foveant; pro paterna caritate ad pietatem et elementa scientiarum eos informent, ad studia incitent, a saeculi contagiis sollicite arceant; parentes ipsos moneant ut filios dummodo signa verae vocationis ostendant, ad ingrediendum statum clericalem sancte inducant; obstacula demum removere satagant quae non raro ex familiae egestate oriuntur. Quum autem expedire videbitur, ut in puerorum seminarium mittantur, de parentum statu, conditione, moribus et religione, ipsorumque puerorum

ingenio, virtute et indole Episcopum certiorem faciant. Si vero, ut aliquando contingit, religiosi parentes pio vel humano forsan ducti motivo improvide ad statum clericalem e filiis suis unum aut alterum dirigant quem ad sacerdotium promoveri cupiunt, parochus ab ejusmodi proposito naviter eos avertat, si nullum verum vocationis supernae indicium in puero deprehendat. (Cfr. Conc. Prov. Albiense, a. 1850.)

137. Ad Puerorum Seminaria quod attinet, S. Trid. Synodus consultissime decrevit: "Cum adolescentium aetas, nisi recte instituatur, prona sit ad mundi voluptates sequendas; et, nisi a teneris annis ad pietatem et religionem informetur antequam vitiorum habitus totos homines possideat, nunquam perfecte ac sine maximo ac singulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in disciplina ecclesiastica perseveret: Sancta Synodus statuit ut singulae cathedrales, metropolitanae, atque his majores ecclesiae, pro modo facultatum, et dioecesis amplitudine, certum puerorum ipsius civitatis et dioecesis, vel ejus provinciae, si ibi non reperiantur, numerum in collegio ad hoc prope ipsas ecclesias vel alio in loco convenienti ab Episcopo eligendo, alere ac religiose educare, et ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur. In hoc vero collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, et ex legitimo matrimonio nati sint; ac legere et scribere competenter noverint; et quorum indoles et voluntas spem afferat, eos ecclesiasticis ministeriis perpetuo inservituros." (Sess. XXIII., c. 18 de Ref.)

138. Quod saluberrimum decretum ut in effectum deduceretur, Summi Pontifices iterum iterumque Episcoporum sollicitudinem gravibus monitis et cohortationibus excitarunt. In sua ad omnes Patriarchas, Primates, Archiepiscopos et Episcopos Encycl. cit. Pius IX. s. m. scribit: "Pergite omnes episcopalis vestri zeli nervos in id potissimum intendere, ut adolescentes clerici vel a

teneris annis tum ad pietatem solidamque virtutem, tum ad litteras severioresque disciplinas, praesertim sacras, rite informentur. Quare vobis nihil antiquius, nihil potius esse debet, quam omni opera, sollertia, industria, clericorum seminaria ex Tridentinorum Patrum praescripto instituere, si nondum existunt, atque instituta, si opus fuerit, amplificare eaque optimis moderatoribus et magistris instruere."

139. Concilii Tridentini decreto Summorumque Pontificum monitis inhaerens, Concilium Plenarium Baltimorense II. hoc tulit decretum: "Valde etiam optamus, ut praeter majus * * * seminarium, aliud quod parvum aut praeparatorium vocant, in unaquaque dioecesi existat. Quod si nondum fieri possit, unum omnino pro unaquaque provincia constituatur. Non parva sane ex parvis hisce seminariis capitur utilitas. In iis enim adolescentuli certiora in dies indicia prodent, quinam clericali militiae adscribendi sint, quinam ab ea repellendi. Praeterea tenerrima puerorum aetatula a pravis exemplis et mundana conversatione tuta defenditur, dum doctrina et moribus se parant, idoneosque reddunt, qui in seminaria majora admittantur. Habent etiam hoc commodi, ut cum in iis ea omnia quae ad literas ac scientiam profanam pertinent doceantur, in majoribus Theologia tantum et disciplinae sacrae discendae supersint." (No. 175.) Cujus decreti executionem, quatenus opus sit, maxime urgemus.

140. Ut vero, prout rerum ac temporum ratio postulat, ipsa puerorum seminaria, hisce in Statibus qua late patent, ad accuratiorem normam redigantur, majoremque proinde Ecclesiae utilitatem parere valeant, haec Synodus plura censet adjicienda, quae hujusmodi institutorum moderamen ac regimen attingunt, necnon studiorum rationem religiosamque vitae institutionem.

141. Quum seminaria minora, fovendae pietatis ac formandi characteris sacerdotalis veluti tirocinia, eo fine instituta sint ut "sacrae militiae tyrones a teneris annis, quoad ejus fieri poterit * * * inibi tanquam novellae plantationes succrescentes in circuitu tabernaculi Domini ad vitae innocentiam, religionem, modestiam et ecclesiasticum spiritum conformentur, simulque literas et minores majoresque disciplinas * * * addiscant a selectissimis magistris, qui scilicet doctrinam sectentur ab omni cujusque erroris periculo alienam" (Pii IX., Encycl. ad. Epp. Italiae *Nostis*, d. 8 Dec. 1849.), Episcopi imprimis omnem curam et diligentiam adhibeant, ut seminariis praeparatoriis praeficiantur moderatores et magistri, virtute et moribus, zelo et prudentia non minus quam ingenio et scientia commendati.

142. Moderatores autem et professores, quibus dirigendae et erudiendae clericalis juventutis munus tam grave et grande, Ecclesiaeque et reipublicae Christianae tam utile concreditum est, omni ope atque opera connitantur, ut alumni de die in diem crescant in doctrina solida et accurata, in fide et pietate; studeant discendi amorem in discipulis excitare, simulque disciplinae et laboris vigorem promovere, memores verbi Prophetae: "Bonum est viro, cum portaverit jugum ab adolescentia sua." (Thren. III. 27.) Omni studio contendant ut adolescentes a prima pueritia, spiritu saeculi magis magisque sese exuentes, ad ecclesiasticum spiritum fingantur; animis eorum instillent status ecclesiastici rectam aestimationem, amorem ac venerationem; sedulo laborem conferant, exemplo non minus quam praeceptis, in veros firmosque orationis et caritatis, humilitatis et obedientiae, candoris et sinceritatis habitus inserendos stabiliendosque; ab ipso curriculi clericalis limine duces sint eis in cunctis suis actionibus ex amore Dei perficiendis adeo ut cura disciplinae dilectio sit, et dilectio

custodia legum (Sap. VI. 19); edoceant eos sacramenta pie frequentare, Sanctissimum Sacramentum adorare, Beatissimam Virginem devote colere, missae sacrificio attente ac pie interesse, cum fructu meditari, et spirituales libros legere. (Cfr. Conc. Prov. Coloc., a. 1863.) Sedulo provideant, ut regulae pro seminariis moderandis salubriter constitutae ab omnibus accurate observentur, quo fiet ut in alumnis ordinis etiam sensus excolatur, ipsique mature ordini in cunctis rebus diligentissime tenendo assuefiant. Assidue invigilent discipulis sibi concreditis sive studio vacantibus, sive ludis indulgentibus; ex indefessa enim vigilantia maxime pendet morum custodia, indolis correctio, studiorumque profectus. (Cfr. Conc. Prov. Turon., a. 1849.)

143. In eo etiam industriam ponant ut pueri urbanitatis leges addiscant et ad quamdam morum comitatem informentur. Ita sermonem, gestum, incessum, vestitum, verbo omnia quae exteriorem hominem spectant, temperare doceantur ut in toto corporis habitu ipsisque vestibus appareat decora quaedam concinnitas quae aeque a plebis rusticitate et ab exquisita saecularium hominum elegantia remota sit. Quidquid igitur in eorum moribus asperum et durum, inurbanum et dissonum notaverint, in melius corrigere et elimare studeant. Sane christiana urbanitas et morum suavitas quae ex caritate et humilitate prodeunt, clericis ornamento sunt et dignitati, splendorisque non parum doctrinae et pietati afferunt, idque demum efficient ut ministri Dei hominibus sese acceptos reddant eosque facilius Christo lucrifacere valeant.

144. Si qui deprehendantur facultatibus seu animo statui clericali consentaneis destituti, religioni aut virtuti minime dediti, disciplinae impatientes, arrogantem vel pertinacem indolem prae se ferentes, aut aliis sive dictis sive factis offendiculo esse comperiantur, et saepius

admoniti ad meliorem frugem se non recipiant, e seminario dimittantur.

145. Ad studiorum rationem ut jam gradum faciamus, in omnibus puerorum seminariis quae etiam Parva vel Praeparatoria vocantur, studiorum cursus non pauciores quam sex annos complectetur.

146. Inter ea quae docenda venient, primum locum obtinet religionis Christianae doctrina, quae gradatim in omnibus classibus pro aetate et captu ingenii discipulorum accurate tradenda erit, adeo ut provectiores aetate et studiis penitiorem cognitionem de fidei fundamentis acquirant atque contra errores adversos muniantur.

147. Post doctrinam Christianam praecipua cura tribuatur linguarum studio. Linguam Anglicam imprimis ita diligenter addiscant, ut ea recte, facile ac eleganter, sive ore sive scripto uti valeant. Ad hunc finem sedulo exerceantur alumni in scribendo, publice legendo et recitando. Praeterea ex aliis linguis recentioribus unusquisque unam saltem colat, sive Germanicam, sive Gallicam, aut Polonicam aliamve e Slavicis linguis, vel Italicam, Hispanicamve, prout Episcopus pro dioecesis necessitate ordinaverit. Linguae Latinae autem studio peculiarem impendant sollertiam, adeo ut recte, pure et emendate scribere ac etiam loqui valeant. Ad id assequendum opus erit ut alumni assidue exerceantur in transferendo, non solum ex latino in vernaculum, sed etiam et multum quidem, tum ore tum scripto, ex vernaculo in latinum; hac enim ratione usu sibi comparabunt in applicandis regulis grammaticae peritiam, et aliquantenus propria linguae latinae indole imbuentur. Singulis etiam diebus breves partes vel paucos versus ex auctoribus ecclesiasticis aut profanis scriptoribus memoriter ediscant, eo ut latine quadam facilitate scribendi et loquendi compotes fiant. Prae oculis habeant magistri quod Summus Pontifex Pius IX. f. m. supremo suo

oraculo sanxit, ut scilicet adolescentes clerici addiscant "germanam dicendi scribendique elegantiam et eloquentiam tum ex sapientissimis Sanctorum Patrum operibus, tum ex clarissimis ethnicis scriptoribus ab omni labe purgatis." (Encycl. ad Epp. Galliae, 21 Martii 1853.) Volumus etiam ut Catechismus Romanus, liber vere aureus tam pro uberi doctrina quam pro sermonis elegantia, qui ex Tridentini Concilii mente ad parochorum usum Summorum Pontificum jussu editus fuit, in manibus sit provectiorum discipulorum, ut tum legendo tum vertendo in vulgarem sermonem, in doctrina Christiana simul et in lingua latina magis proficiant, jamque a prima aetate egregium hoc opus magni aestimare ac in manibus versare assuescant. (Cfr. Conc. Prov. Urbinat. a. 1859. Conc. Prov. Burdigal. a. 1868.)

Linguae Graecae quoque seriam dent operam quae sufficiat, ut saltem Novum Testamentum graece exaratum legentes intelligant. Enimvero Ecclesiae praestantissima monumenta graece et latine conscripta sunt.

148. Curent etiam magistri ut in legendo et recitando verba clare, articulate et distincte ac cum recta accentuatione, syllabarum quantitatis ratione habita, efferant discipuli, memores moniti Pontificalis Romani: "Studete verba Dei, videlicet lectiones sacras distincte et aperte ad intelligentiam et aedificationem fidelium, absque omni mendacio falsitatis proferre; ne veritas divinarum lectionum incuria vestra ad instructionem audientium corrumpatur." (De Ord. Lect.) Rhetorica pariter tradatur theoretice et practice oportet; in ejusque exercitationibus alumni ad illud potissimum dicendi genus instituantur, quod perspicuum est et simplex, quin tamen incultum; sublime et dignitatis plenum, quin tamen inflatum et turgidum. (Conc. prov. Ravennat. a. 1855.)

149. Praeter memorata studia in seminariis puerorum studiose quoque tradenda erit Historia tum Sacra tum

Profana, et praesertim Historia Patria, quo fiat ut in alumnorum animis Patriae amor bono civi conveniens foveatur. Quum vero Geographia merito appelletur lumen historiae, ipsa profecto non erit negligenda. Similiter Mathematica (Arithmetica, Algebra, Geometria, Trigonometria) quae ingenium et ratiocinandi vim apprime acuit ac perficit, pluribusque ex scientiis naturalibus usui est, nequaquam praetermittenda erit. Ad scientias naturales quod attinet (Physicam, vulgo *Natural Philosophy*, Chemiam, Historiam Naturalem, Geologiam, Astronomiam) quae nostris temporibus adeo celebrantur, eatenus saltem colendae erunt, ut alumni curriculum emensi non sint ignari eorum quae ignorare viro honeste instituto dedecori cederet. Praeterea, quum a neotericis sub harum scientiarum velamento tot errorum monstra ad labefactanda fidei fundamenta in medium proferantur, omnino expedit ut ingeniis clericorum adolescentium earumdem scientiarum rudimenta inserantur tanquam semina postmodum, errorum efficacius refellendorum causa, magisque evolvenda.

150. Ut autem jam ab adolescentia clericalibus initientur moribus, et in caeremoniis graviter et accurate observandis exerceantur alumni, sacris officiis in sacelli choro inservient. In Cantu Gregoriano insuper exerceantur per integrum curriculum. Artis musicae generatim commendetur cultus. Denique in singulis minoribus seminariis scholam instituendam esse jubemus, qua ars tabulas accepti et expensi conficiendi (*Book-keeping*) eatenus tradatur ut futuri sacerdotes in administrandis bonis temporalibus codices accepti et expensi accurrate et juxta ordinem redigere sciant.

151. Porro ut studiorum curriculum expedito simul et felice gressu decurratur, summa cura adhibenda, ut praedicta studia tam multa et diversa accommodate distribuantur et ordinentur. Eo fine studiorum pro-

gramma certum et explicitum, ab Episcopo probandum, conficiendum erit a moderatoribus seminariorum, quo definiatur, quae in singulis classibus tradenda, materiis et horis apte ordinatis et distributis. Tota etiam alumnorum vita certa norma ita disponatur, et nulla diei hora in incerto relinquantur quid sibi ad virtutis et scientiae progressum agendum sit.

Satagant moderatores et magistri, supernaturalibus motivis nequaquam praetermissis, discipulos variis incitamentis provocare ad strenue constanterque laborandum, studiaque indefesso zelo ad finem usque prosequenda. Aemulationis inter discentes acuendae gratia instituantur, anno praesertim labente, examina sive scripto sive verbo, idque coram Episcopo vel viris doctrinae insignis ad id delegatis. Nullus alumnus nisi praevio examine ad altiorem cursum admittatur; qui non satisfecisse judicatus fuerit, per sequentem annum in eadem classe retineatur. Quolibet semestri Episcopis respectivis deferantur notae meritum cujuslibet alumni quoad studia et mores exhibentes.

152. Ceterum ut quae pro seminariorum puerorum apto regimine, religiosa institutione studiorumque ratione statuere visum est Patribus, ad optatum finem deducantur; utque praecaveatur, ne unquam clerici adolescentes, studiorum curriculum breviori tempore aut laxiori gressu perficiendi spe allecti, seminaria ad normam praescriptam accurate redacta devitent aut deserant, alio se conversuri; volumus, et praecipimus, ut in hisce Statibus omnia et singula puerorum seminaria clericalia necnon collegia, quae adolescentes clericos educandos recipiunt, sive provincialia, sive dioecesana, sive privata, sive a saecularibus sacerdotibus, sive a religiosis institutis regantur, stricte et accurate observent, quae in hac Synodo quoad regimen, religiosam institutionem, studiorumque rationem seminariorum minorum definita haben-

tur; insuper mandamus, ut nullo loco horum Statuum in seminarium majus admittantur alumni, nisi ab examinatoribus facto scientiae periculo probentur. Hi examinatores poterunt esse examinatores synodales vel prosynodales illius dioecesis in qua seminarium illud majus situm est.

153. In quibusdam hujusce regionis locis ea adhuc obtinet agendi ratio, qua clerici tyrones, donec seminarium majus ingrediantur, in collegiis educantur in quibus crescunt ac instituuntur juvenes qui laicali statui destinantur. Equidem ejusmodi educationis ratio non omni ex parte Concilii Tridentini praescriptis respondet, juxta quae clerici instituendi sunt in seminariis in quibus omnia ad unicum clericalis educationis scopum diriguntur. Verum quum pro temporali necessitate, iisdem in locis seminaria pure ecclesiastica, in praesenti erigi aut sustentari non queant: indulgendum erit ut, quoad per subsidiorum tenuitatem meliori modo provideri non possit, in memoratis locis mixtae educationis rationem retinere liceat.

CAPUT II.

De Seminariis Majoribus.

154. In minoribus seminariis clerici quodammodo inchoantur, in majoribus autem ad perfectionem quasi perducuntur. Hic proxime praeparantur qui lux mundi esse debent et sal terrae, populorumque duces; qui duplici quasi instructi pietatis doctrinaeque gladio veritatem fortiter propugnent, erroresque invicte debellent; qui potentes in opere et sermone primo mane exeant, boni ac strenui operarii, ad vineam Domini excolendam custodiendamque, parati se totos impendere ad gloriam Dei procurandam, fratrumque animas lucrandas. Prae

omnibus igitur seminariorum majorum curam Episcopi cordi habeant, paterna sollicitudine ea prosequantur, ut oculi pupillam custodiant.

155. Valde optandum quidem foret ut ad mentem Sacrosanctae Synodi Tridentinae quaeque dioecesis suum haberet seminarium. Verum in praesenti rerum statu subsidiorum angustia sacerdotumque paucitas, quibus plures dioeceses premuntur, id effici non sinunt. Volumus tamen et praecipimus, de novo inculcantes decretum a Decessoribus nostris hac de re editum (No. 174), ut pro educandis clericis provinciae, in unaquaque provincia unum saltem existat majus seminarium, quod Episcopi, prout inter eos convenerit, collatis consiliis et facultatibus erigant aut jam erectum servent ac tueantur. Quod seminarium quo tutius sustentetur magisque floreat, vehementer urgemus ut omnes provinciae Episcopi, qui propria non habent seminaria, in id suos mittant clericos educandos.

156. Quo aptiora evadant seminaria ad sanctum suum assequendum finem, in id omnes zeli nervos intendant Episcopi, ut in iisdem ea vigeat educationis ratio, qua clerici salutari solidaque scientia ac doctrina imbuantur, atque ad pietatem omnemque virtutem et ecclesiasticum spiritum formentur. Quum vero huic fini tuto consequendo maxime utilis sit certa legum et institutionum ratio qua seminarii regimen stabiliter ac perpetuo firmetur, edat si jam non ediderit, quisque Episcopus (Episcopi provinciae in casu seminarii provincialis) seminarii sui constitutiones quae singillatim praecipiant quid sentire, quid agere, quidve spectare debeant tum clerici, qui in spem dioecesis educantur, tum moderatores et magistri, qui illorum institutioni operam impendunt. (Cfr. Conc. Prov. Ravennat. a. 1855.) Sedulo insuper curet ut constitutiones ab omnibus ad quos pertinent diligentissime serventur.

157. Seminarium tam minus quam majus frequenter visitet Episcopus, et adhibitis etiam, si ei videbitur, aliis doctis et piis viris, tum de magistrorum diligentia tum de progressibus, quos et in vitae disciplina, et in litterarum scientiarumque studiis clerici habuerint, accurate inquirat.

158. Disciplina pro moderanda tota vitae ratione ita sit comparata, ut nec nimium rigorem sapiat, nec perniciosam laxitatem redoleat; superiorum autem vigilantia in ejus conservatione ita sit temperata et discreta, ut nec ad minima quaeque nimis subtiliter attendat, nec animos quibusdam veluti vinculis onerosis constrictos teneat, quae impediant quominus juvenum indoles sese exerat. (Cfr. Conc. Prov. Venet. a. 1859.)

159. Cautissime procedant Episcopi in seligendis viris quibus seminarii directio concredatur; nec electos diutius in officio retineant, quam quousque eorum vitam et studia tanti ponderis muneri respondere animadverterint. Rector sit morum integritate, gravitate, experientia et consilio eximius, ac pietate, zelo, omnibusque virtutibus sacerdotalibus praestans; qui animi fortitudinem in disciplina tuenda cum mansuetudine et suavitate in gubernando societ; qui curam omnem et vigilantiam adhibeat, ut omnes seminarii officiales ac ministri suo munere rite fungantur. Ad officium docendi non assumantur magistri nisi qui ingenio, doctrina, pietate et morum gravitate spectatissimi sint; qui studiis constanter addicti, regulae jugum et vitae operosae pondus hilari animo perferant, atque in accurate servando ordine alumnis praeeant; qui juvenes clericos humilitatem, mundi fugam, laboris et solitudinis amorem, orationis assiduam praxim exemplo non minus quam verbo edoceant; qui maxime idonei deprehendantur, non solum ad tradendam scientiam ab omni errore alienam, verum etiam ad discipulorum animos gloriae Dei et salutis animarum zelo

inflammandos. Si opus sit, ejusmodi professores aliunde etiam arcessantur.

160. Quandoquidem magistros eo magis idoneos futuros esse quo stabiliores res est explorata cavendum erit ne frequenter mutentur; nec iis docendi munus concredatur, qui magisterium quasi in transitu obcant, sed iis tantum qui zelo discendi et docendi flagrantes, eximio huic officio tempus et vires impendere sint parati. (Cfr. Conc. Prov. Aquense a. 1850.) Ne autem praesentis conditionis taedium eos a sancto proposito deterreat, Episcopus per honorem eis delatum sapienter prospiciet, ut omnibus innotescat magisterii dignitas, eorumque rei temporali paterno affectu ita providebit, ut coaetaneis unde invideant plerumque habere non possint. (Ibid.) Ceterum, ad Dei honorem Ecclesiaeque decus seminariorum nostrorum professores adhortamur et obsecramus ut generoso et alacri animo, maturaque prudentia muneri suo tam utili et pretioso vires omnes impendant et ad ecclesiasticae scientiae gloriam et augmentum totos sese devoveant. Munus suum ita cordi habeant, ut ne zeli quidem apostolici opera, quibus ab illo distrahi possint, extra seminarium aggrediantur.

161. Provideant etiam Episcopi omni sollicitudine, ut in seminariis sint directores spirituales quam aptissimi ad conscientias moresque eorum regendos, qui postea fidelium mores et conscientias regere et ipsi debebunt. Studeant directores spiritus in omnium mentibus maximum animarum zelum, propriae voluntatis abnegationem, veram obedientiam, pulchram charitatem inserere; internascentia opimarum paroeciarum vel divitiarum desideria salutaribus monitionibus exstinguant, solam denique illis Dei gloriam et animarum salutem esse procurandam doceant et expetendam. (S. Carol. Borrom.) Suos eisdem sensus libere exponant alumni, ut sibi, prouti opus fuerit, consulatur, scientes nihil esse

difficilius, quam immoderatis animi affectionibus per se moderari.

162. In delectu alumnorum, qui in majus seminarium admittendi sint, magna adhibenda erit sollertia in expendenda eorum vocatione, indole ac moribus; nemini pateat aditus, quin studiorum curriculum pro seminariis minoribus praescriptum, integre ac cum sufficienti successu absolverit; singulari vero mentis acie ad candidatorum pietatem vitaeque integritatem attendendum erit, quum experientia constet, mediocris ingenii viros, qui spiritu ecclesiastico ac vero animarum zelo sint imbuti, uberiores fructus afferre in Vinea Domini quam eos, qui istis eximiis dotibus destituti doctrina et scientia excellunt. (Conc. prov. Venet. a. 1859.)

163. Nihil intentatum relinquant moderatores et magistri necnon et directores spirituales, ut clerici muneris in quod adspirant, excelsum gradum et sublimem dignitatem recte intelligant, maximique aestiment; ut sedulo corde expendant tantam vocationis suae altitudinem et excellentiam, quae angelicam potius quam humanam postulat conversationem; nullus enim est efficacior stimulus ad incitandos hominum animos, ut dignitati quam appetunt pares se reddant, ac sanctae suae vocationi vitae sanctitate respondeant, quam ipsa dignitatis vocationisque pia et assidua consideratio. Omni nisu conentur eas alumnis inserere virtutes quarum defectu nostra haec aetas praesertim laborare deprehenditur, imprimis humilitatem, obedientiam, debitamque superioribus reverentiam. Caveant juvenes ab immoderato propriae libertatis amore, ab odio salutaris cujuslibet freni et regulae impatientia, quo vitio nullum aliud sacerdotali spiritui magis est contrarium. Qui enim ita propriae voluntati inhaerent, leges et statuta saepe contemnent, superiorumque ecclesiasticorum sapientissima etiam mandata frequenter carpent. (Conc. Prov. Burdigal., a. 1859.)

Assuescant etiam non suis commodis aut ingenio mollius indulgere, ne postea in luctaminis aestu virili constantia et abnegatione sacerdotali deficiant.

164. Quantopere in dies alumni proficere debeant pietate, ex consultissimis sanctionibus clarescit sacrosanctae Tridentinae synodi praecipientis, non solum ut ad presbyteratum non admittantur nisi viri "ita pietate ac castis moribus conspicui, ut praeclarum bonorum operum exemplum, et vitae monita ab eis possint exspectari;" sed etiam ut ad subdiaconatum et diaconatum deligantur viri, "quorum probata vita senectus sit;" immo admittendi ad minores ordines "ita de gradu in gradum ascendant, ut in iis cum aetate vitae meritum et doctrina major accrescat." (Sess. XXIII., de Ref. cc. 14, 12, 11.)

165. Quoad candidatos ordinibus initiandos Episcopi, ut et seminariorum moderatores et magistri prae oculis habeant grave monitum S. Congr. de Prop. Fide in instructione de Titulo Ordinationis edita d. 27 Aprilis 1871. "Si juxta S. Pauli monitum manus nemini cito imponendae, id potissimum valet cum sermo est de iis qui in arduum apostolici ministerii opus assumuntur. Quare hic titulus (missionis) adhibendus erit in eorum dumtaxat favorem, qui animi indole et docilitate, intentionis rectitudine, aptitudine ingenii, profectu in sacris studiis, morum integritate ac rerum mundanarum contemptu spem faciant sese strenuos futuros fore Evangelii praecones; super quo superiorum conscientia districte oneratur." (Cfr. Conc. Plen. Balt. II., No. 179.) Postremo, quum frustra speraretur fore ut qui in apostolicum ministerium assumuntur, sanctae suae vocationi respondeant nisi spiritum ecclesiasticum, qui est abundans quaedam seu copiosa participatio spiritus Christi, in se habeant, de eo vivant, ab eo moveantur et per eum operentur, sedulo ac ferventer colatur in seminariis

devotio in Spiritum Sanctum, ut ille Spiritus Christi, Summi Sacerdotis, veniat in clericos, apud eos maneat, in eisque operetur; quem in finem commendamus Confraternitatis Servorum Spiritus Sancti propagationem in seminariis, quae confraternitas a S. Sede jam approbata est.

166. Seminariorum munus quum sit duplex clericos tum pietate tum scientia imbuere, postquam statuimus per quae pietati consulatur, superest ut de studiorum ratione, quae expediant definiamus.

In omnibus igitur seminariis majoribus, tam provincialibus quam dioecesanis aut privatis, sive a sacerdotibus saecularibus sive a religiosorum institutis regantur, studiorum curriculum non pauciores quam sex annos complectetur, quorum duo philosophicis disciplinis attribuendi, theologicis vere quatuor. Quod quidem studiorum curriculum omnes clerici qui ad sacrum presbyteratus ordinem promoveri cupiunt, integre et cum sufficienti successu absolvere tenentur, nisi ab Episcopo ob gravissimas rationes dispensatio in casu particulari obtenta fuerit.

167. Philosophiae cursus complectetur Logicam, Metaphysicam et Ethicam cum principiis Juris Naturalis, eas scilicet disciplinas quae Philosophiam Rationalem, quam dicunt, constituunt; uberius etiam excolantur scientiarum Physicarum principia et elementa jam in minoribus seminariis tradita, quo fiant magis comparati auditores ad detegendos confutandosque errores, qui his disciplinis nostra aetate passim inseruntur. Facultas Theologica comprehendet Theologiam Scholastico-Dogmaticam ac Moralem, Exegesim Biblicam, Historiam Ecclesiasticam, Institutiones Juris Canonici, necnon cursus Liturgiae theoreticae et practicae, et Sacrae Eloquentiae. Directoris spiritus erit clericos pro cujusque indole et mensura gratiae ipsis communicata Theologia Ascetica

theoretice et pratice prudentur imbuere. Ex hisce disciplinis lingua latina tradendae erunt saltem Philosophia rationalis, Theologia Dogmatica ac Moralis et Jus Canonicum. In Exegesi Biblica pro textu explicando adhibeatur versio Vulgata latina, ut illa clericis omnino familiaris evadat, quam Conc. Trident. in publicis lectionibus, disputationibus et praedicationibus pro authentica habendam esse statuit et declaravit. Eodem idiomate in Theologia Dogmatica et Philosophia statis diebus instituentur disputationes.

Maturo consilio designentur pro singulis facultatibus libri adhibendi, qui sanitate et soliditate commendati, compendium saltem totius disciplinae contineant a professoribus ampliori explanatione collustrandae. Qui libri erunt probandi ab Episcopo pro seminario dioecesano; pro seminario provinciali vero ab Episcopis provinciae de communi consensu, aut saltem a Metropolita. Eligantur prae aliis ejusmodi libri, qui recentiores quaestiones nitide explicant erroresque novissimos confutant. Libris ab Episcopo approbatis ut plurimum inhaereant professores.

168. Ad Philosophiam ut pedem referamus, probe norint juvenes clerici sese in Theologia parum profecturos, nisi studiis philosophicis sedulam ac diuturnam navarint operam. Sane "perpetuus et multiplex philosophiae usus requiritur, ut sacra Theologia naturam, habitum ingeniumque verae scientiae suscipiat atque induat." (Encyl. SS. D. N. Leonis XIII. *Aeterni Patris.*) Philosophiae autem magistri praeclare meminerint, omni nisu id sibi contendendum, ut severis Logicae regulis discipulorum mentes flectantur et assuescant, atque ad disserendum et argumentandum latino sermone formaque, ut ajunt, scholastica crebro exerceantur; utque sanis principiis et notionibus, quae ex Metaphysica hauriuntur, solide imbuantur. Quum vero germanae

philosophiae cultoribus omnibus jam exploratum sit, in doctrinis S. Thomae "eximiam quamdam inesse praestantiam, et ad sananda mala, quibus nostra premitur aetas, vim virtutemque singularem" (Litt. App. ejusd. SS. D. N. *Cum hoc sit*, d. 4 Aug. 1880); Nobisque nihil antiquius, nihil optatius esse possit, quam ejusdem Pontificis religiosissime obtemperare votis, in Litteris Encyclicis cit. declaratis, volumus et jubemus, ut in tradendis philosophicis ac theologicis disciplinis, magistri omnes studiose ac fideliter inhaereant Angelici Doctoris vestigiis, illius scholasticorum doctorum omnium Principis, quem idem S. Dominus Noster ac Pater "ad gloriam omnipotentis Dei et honorem Doctoris Angelici, ad incrementa scientiarum et communem societatis humanae utilitatem" (Lit. App. cit.), plaudente orbe Christiano scholarum catholicarum Patronum declaravit.

169. Inter theologicas disciplinas Theologia Dogmatica et Moralis principem locum tenere debent, ut clerici veritates fidei et regulas morum apprime calleant. Ea autem ratione Theologia Dogmatica erit tractanda, ut sit positiva simul et speculativa seu scholastica; positiva scilicet, quatenus eorum, quae ab Ecclesia tanquam divinitus revelata credenda proponuntur, veritatem demonstrat ostendendo quod et quomodo sint contenta in libris scriptis et sine scripto traditionibus; speculativa vero aut scholastica, quatenus ex iisdem veritatibus ita demonstratis, ope veritatum naturali ratione cognitarum, ulteriores cognitiones concludendo eruit, rationemque fide illustratam evehit ad accuratiorem atque uberiorem rerum quae creduntur cognitionem, et ipsorum fidei mysteriorum, quoad fieri potest, aliquam lucidiorem intelligentiam, eamque fructuosissimam, "tum ex eorum, quae naturaliter cognoscit, analogia, tum e mysteriorum ipsorum nexu inter se et cum fine hominis ultimo" assequendam. (Conc. Vatic. Const. I., c. 4. Cfr. Encyl.

Leonis XIII. *Aeterni Patris.*) Quoad materias tractandas, quaestionibus minus utilibus aut omissis aut levitur tantum delibatis, accuratissime tractandum de reliquis, ac praesertim de iis quae ad recentiorum errorum refutationem conferunt; speciatim vero de religionis et revelationis Christianae fundamentis, de Ecclesiae natura, auctoritate et notis, de primatu demum et infallibilitate Romani Pontificis.

170. Theologia Moralis, quum spectet ad regimen animarum, quae merito ars artium appelatur, non minus diligenter tradenda erit, ut clerici comparati fiant ad moderandas conscientias in foro interiori, animasque prudenter et efficaciter dirigendas in via salutis.

171. Sacrae Scripturae magister, praemissa introductione, in qua singulorum librorum vindicanda authentia et auctoritas canonica diligenterque tradendae erunt hermeneutices regulae, in id praesertim mentis aciem dirigat ut hunc uberrimum thesaurum reseret, unde mens et cor haurire queant quidquid tum fovendae augendaeque pietati, tum fidelibus instruendis ac movendis, tum religioni tuendae ac illustrandae maxime utile sit. (Conc. Prov. Burdigal. a. 1850.)

Quandoquidem linguae Hebraicae quaedam cognitio et peritia non parum confert ad sacram exegesim pleniori et accuratiori ratione pertractandam, huic linguae addiscendae unum saltem annum, Philosophiae postremum aut Theologiae primum impendere omnes cogantur. (Conc. Plen. Balt. II., No. 178.)

172. Historiae Ecclesiasticae professor in iis potissimum immorabitur, quibus historiae veritas contra falsae scientiae mendacia vindicetur ac in jus suum restituatur, ostendaturque quanta omnibus saeculis in humanam societatem ex ecclesiasticis institutis bona dimanarint.

In Jure Canonico iis praesertim attendendum, quae ad praesentem Ecclesiae disciplinam spectant, ratione potis-

simum habita Conciliorum Nostrorum Plenariorum, idque sibi proponant magistri, ut sacrorum canonum non solum cognitionem verum etiam amorem et observantiam provehant.

173. Sacrae Eloquentiae praeceptor accurate exponat eloquenter dicendi principia ac optimas circa varios praedicandi modos regulas. Quia vero parum prodest eloquentiae promere theoriam nisi practicae adjungantur exercitationes, quibus actionem, elocutionem simul et stylum edoceantur discipuli, singuli theologiae tyrones teneantur coram magistris et condiscipulis semel saltem in anno concionem habere, ut assuescant digne ac fructuose loqui in publico. Magistrorum erit post concionem vitia, si quae deprehenderint, notare et corrigere. Magnam etiam qui praeest arti bene dicendi in eo ponat industriam, ut clerici addiscant elementa fidei nitide ac plane catechizando evolvere, doctrinamque Catholicam cum perspicuitate et facilitate sermonis exponere.

174. In praxi caeremoniarum diligenter exerceantur clerici; rituum sacrorum explicatio tradatur eis historica et mystica. Cantus Gregoriani demum habeantur lectiones theoreticae ac practicae, quas omnes frequentare teneantur; nec ex facili ad sacros ordines admittant Episcopi quos, nulla excusante legitima causa, cantum sacrum neglexisse compererint. (Conc. Prov. Ravennat. a. 1855.)

175. Quolibet semestri exeunte, aut semel saltem quotannis, omnes seminarii majoris alumni examen in variis disciplinis subire adigentur, coram Episcopo vel vicario generali et examinatoribus cleri, adhibitis etiam aliis de clero dioecesano doctrina praestantibus. Praeterea relatio fiat quotannis de statu uniuscujusque alumni ad proprium Episcopum.

176. "Experientia docet," ajunt Patres superioris Concilii Plenarii, "saepius evenire, ut alumni unius

seminarii in aliud migrent, sive quia ad ministerium haud idonei judicantur, sive disciplinae severioris fuga, sive tandem ex animi inconstantia et levitate. Praecipimus igitur, ut nemo hujusmodi in posterum in seminarium quodvis admittatur, nisi secum afferat literas testimoniales ab Episcopo et superioribus seminarii ex quo recens egressus est. Quod si eum hactenus Episcopus ille aut superiores seminarii suis sumptibus aluerint, ex justitia recuperare debent ab Episcopo aut superioribus seminarii, ad quod transiit, tantum quantum in ipso educando impensum fuit," (No. 180) si nempe in alteram dioecesim adscribatur. Quae ut accurate serventur, et Nos mandamus.

177. Ne alumni clerici, ubi villae nondum institutae sunt, vacationum tempore, illum rectae institutionis fructum amittant, quem non sine magno suo et suorum moderatorum praeceptorumque labore acquisierunt, superiores accedente feriarum tempore sedulo eos instruant, qua ratione in omni modestia et sanctitate debeant inter consanguineos et concives versari; quae pericula fugere, ut immaculatos se custodiant ab hoc saeculo; quali occupatione animi recreationes temperare, ne otio torpeant, ex quo tot enascuntur vitia; quibus demum exercitiis pietatis quotidie incumbere, ut clementissimus Deus feriarum tempus benedicere dignetur, quo alumni post exantlatos labores quiete fruuntur. (Conc. Prov. Ultraject. a. 1863.) Parochis etiam praecipimus, ut alumnorum clericorum feriarum tempore intra paroeciam degentium vitae et moribus sedulo invigilent, quo possint de tota eorum agendi ratione testimonium reddere. Ipsi juvenes statim ab initio parocho se sistant ejusque directioni et curae se subjiciant. Ut jam incipiant apostolico muneri quodammodo proludere caritatis et zeli operibus sese exercendo, atque clericalis vitae officiis assuescant, parochus eosdem adhibeat in operibus ministerii quae

ipsis competunt, in tradendis scilicet puerulis christianae fidei elementis, in chori officiis inserviendo, in ceterisque id generis ministeriis ad divini cultus honorem ecclesiarumque decentiam et ornatum pertinentibus. Finitis vacationibus, parochus, gravata ejus conscientia, tenetur clausis literis Episcopum aut seminarii superiorem, si Episcopus voluerit, informare de moribus alumnorum, de eorum vivendi ratione, de frequentatione sacramentorum et assiduitate in aliis functionibus sacris, ac de habitu qualis clericos alumnos decet ab iis retento. Hoc testimonium illius parochi esse debet cujus directioni et vigilantiae alumni subjecti erant; quod si is aliorum sacerdotum informationibus indigeat, ut certa ad Episcopum vel seminarii superiorem referre valeat, eas necessario requirat.

178. Quae spectant ad seminariorum rectam interni regiminis rationem et rerum temporalium conditionem, ex Patrum Tridentinorum voluntate Episcoporum jurisdictioni, curae et vigilantiae principaliter sunt concredita. At cum ordinaria dioecesis negotia eorumdem attentionem et sollicitudinem plerumque sibi vindicent, provide caverunt sapientissimi iidem Patres, ut Episcopi idoneos viros adsciscerent, qui in seminarii sollicitudinis partem advocati, ipsis in eodem regendo auxilio essent. Duplex porro est deputatorum species quae pro recta seminarii administratione ac regimine a Concilio Tridentino praescripta fuit. Prima species est eorum quorum consilium adhibere debet Episcopus circa ea quae seminarii internum regimen respiciunt; altera vero est eorum quorum consilium exquirendum est circa rerum temporalium administrationem, uti est taxae impositio, rationum redditarum recognitio aliaque similia.

179. Statuunt igitur Patres in hac synodo coadunati, ut pro unoquoque seminario, sive minori, sive majori, duo saltem constituantur deputati, unus pro spirituali-

bus, uti est institutio, disciplina et mores clericorum, alter pro temporalibus. Ejusmodi deputati eligendi erunt pro seminariis dioecesanis ab Episcopo de consilio consultorum, pro provincialibus ab Episcopis provinciae collegialiter.

180. Quoad seminaria privata necnon collegia, quae a sacerdotibus saecularibus instituta vel instituenda sint, decernimus, ea jurisdictioni Ordinarii loci, ubi existunt, esse subjicienda, adeo ut super iisdem inspectionis et vigilantiae jus exercere non solum valeat sed et omnino debeat. Ad seminaria vel collegia religiosorum ordinum aut societatum quod attinet, serventur conditiones speciales quae initae fuerint.

181. Denique quum sacrorum ministri fideles et vere idonei sint Dei donum, et quidem maximum, imprimis enixe rogandus idem Deus, qui est "Dominus messis, ut operarios mittat in messem suam" (Luc. x. 2); quumque maxime deceat, ut communem causam communis prosequatur oratio, mandamus ut Dominicis diebus, qui Quatuor Temporum jejunia proxime antecedunt, parochi nedum solemne illud jejunium ordinationum causa institutum fideles moneant, sed et eosdem ad frequentandum iis diebus missae sacrificium, precesque devote persolvendas, atque jejunia Deo offerenda suaviter excitent, quo fiat ut Dei sanctorumque ope implorata, tum Episcopus in eorum delectu, quibus ordines conferat, Spiritus Sancti lumine illustretur, tum illi quibus conferendi erunt, tales evadant, quales Dei honor cultusque et Ecclesiae utilitas, immo necessitas postulant. (Cfr. Conc. Prov. Ravennat. a. 1855.)

CAPUT III.

De Seminario Principali.

182. Philosophiae Theologiaeque tanta est amplitudo ac profunditas, ut studiorum curriculum statutum, in seminariis majoribus percurrendum, reconditis harum scientiarum eruendis thesauris minime sufficiat. Permagni tamen interest, ut Ecclesiae hisce in regionibus militanti nunquam desint viri iisdem disciplinis eruditissimi, qui causam veritatis strenue et invicte tueri valeant contra omnigena errorum monstra et opinionum deliramenta, nostra praesertim aetate, ex insanae philosophiae latebris in dies emergentia; aut in seminariis nostris magisterium exercentes scientiae augendae prosint; vel etiam in causis ecclesiasticis pertractandis utilem operam navare queant. Quamobrem magnopere optandum est, ut hisce in Statibus praeclarum quoddam scientiae existeret centrum, in quo juvenes ingenio et virtute praevalentes, consueto studiorum absoluto cursu, disciplinis theologicis, vel juri canonico, aut philosophicis una cum naturalibus scientiis aliisque quae viros ecclesiasticos nostrates decent, tres quatuorve annos impendere possent, ita ut, seminario tali semel incepto, haberetur nucleus vel germen quoddam unde, favente Dei gratia, perfecta suo tempore efflorescceret studiorum universitas.

183. Re mature perpensa, convenerunt Patres, jam advenisse tempus, quo grande hoc opus inchoandum sit. Quod ut strenue urgeatur, visum est Concilio Commissionem instituere cujus erit, collatis consiliis id conniti, ut quamprimum fieri possit, Seminarium quoddam Principale pro Statibus Unitis Americae Septentrionalis prope civitatem quandam insignem ac populosam erigatur, ad quod undique clerici praestantioris ingenii, ordinarium

studiorum curriculum emensi, et etiam sacerdotes confluere possint, ad eminentissimam sibi comparandam scientiam. Hujusmodi seminarium omnimodae jurisdictioni, directioni atque administrationi Episcoporum eorumdem Statuum subjectum erit, ad quos spectabit studiorum rationem definire, leges disciplinae praescribere, professores ceterosque officiales instituere, aliaque omnia ordinare quae ad rectum seminarii regimen pertinent. Quoniam de facultate theologica et philosophica juxta normam Universitatis Catholicae agitur, leges regiminis et disciplinae ac rationis studiorum, postquam de iis inter Archiepiscopos et Episcopos deliberatum erit, examini et approbationi S. Sedis subjicientur, nec nisi hac approbatione obtenta vigorem habebunt.

184. Quo vero citius tutiusque coeptum ad felicem perducatur eventum atque exitum, ne pigeat Episcopos, ut verbis utamur Pii IX s. m., exhortari ac rogare egregios suarum dioecesium ecclesiasticos laicosque viros divitiis pollentes et in rem Catholicam praeclare animatos, ut suum aliorumque praeclarum sectantes exemplum, aliquam pecuniae vim perlibenter tribuere velint in Ecclesiae bono populorumque saluti tam utile opus. (Litt. App. ad Archiepp. et Epp. Imp. Austriaci, 17 Martii 1856.)

185. Curent autem Episcopi ut ad Collegium Americanum Romae[1] vel Lovanii existens, vel etiam Oenipontem, alumnos suos mittant, qui prae ceteris spem majoris profectus prae se ferant. Quæ commendatio non minus etiam pro futuro tempore valet, quando Seminarium Principale jam fuerit institutum, cum hoc pro iis qui studia sua theologica jam absolverint, sit destinatum.

[1] Vide Litt. App. de Canon. Erect. in *Appendice*, p. 193.

CAPUT IV.

De Examine Juniorum Sacerdotum.

186. Quum labia sacerdotis nunquam non debeant custodire scientiam, sacro presbyteratus ordine suscepto nemo putet studia abjicere sibi liberum esse ac integrum. E contra assidua et indefessa cura evolvenda ac fovenda sunt, quae ante Sacerdotium initum quasi jacta sunt semina. Quicumque enim sacrum animarum regimen aggreditur, magis magisque attendere debet sibi et doctrinae adeo ut quae jam didicerit, memoria retineat, quae autem nescit, ferventi et perpetuo conatu addiscat. Si quis vero scientiae lucernam alere desinat, mox in tenebris versabitur; in via caecutiet qui missus est ut sit dux populi in via salutis. "Numquid potest caecus caecum ducere? nonne ambo in foveam cadunt?" (Luc. VI. 39.) Labor et oratio, haec sit vita sacerdotis; laborem ejus partim sibi vindicant studia, partim sacri ministerii functio. In desidiam si prolabatur, non solum in sacerdotalium morum ruinam et laqueos diaboli incidet, verum etiam labia ejus non custodient scientiam, et Dominus repellet eum. (Osee, IV. 6.)

187. Ad praecavendum ne apud juniores de clero sacrae scientiae studium unquam obtorpescat aut defervescat, mandamus ut omnes et singuli sacerdotes quotannis per quinquennium saltem a die suscepti presbyteratus, coram Episcopo ejusve delegato et examinatoribus cleri dioecesani, districte examinentur super variis praestitutis ecclesiasticae scientiae partibus, Scripturae scilicet Sacrae, Theologiae Dogmaticae et Moralis, Juris Canonici, Historiae Ecclesiasticae, rei demum Liturgicae.

188. Si quis forsan quaestionibus propositis, uti par est, non satisfecerit, quinque annis elapsis, tot iteratis

examinibus subjicietur, quot nulla vel insufficientia ab examinatoribus fuerint declarata. Idem statuimus quoad eos qui quacumque de causa, dispensatione non obtenta ab Episcopo, examen praescriptum non subierint.

De singulis autem examinatis scripto exaretur judicium in Episcopi archivo diligenter custodiendum. Inde fiet ut sacerdotum indoles ac doctrina superioribus ecclesiasticis magis magisque patescant, quod non parum proderit in assignandis missionibus.

CAPUT V.

De Collationibus Theologicis.

189. Clericorum educationem et instructionem, decretis in hoc Concilio latis de seminariis et examine juniorum sacerdotum, sollicite promovere ac fovere studuimus, ideo quod pastores animarum, quorum est populum veritates revelatas docere, rite sacramenta administrare petentibus, atque secundum praescripta legis divinae et ecclesiasticae fideles prudenti consilio dirigere in viam salutis aeternae, docti et sapientes sint omnino necesse est. At parum clericis proderit sacris scientiis ineunte aetate sedulam operam navasse, si quum annis provectiores sunt, doctrinae et lectioni non attendant. "Aliqui nempe sacerdotes qui initio praeclarissime confessarii munus susceperunt, inde post diuturnum tempus, omni studiorum cura neglecta, pristinam Moralis Theologiae scientiam amittunt, ita ut qui in ejusmodi arte peritissimi fuerant, tandem exigua solum confusaque ipsius artis scientia primisque rudimentis instructi, vix inter tyrones adnumerentur." (Bened. XIV. instit. XXXII. n. 4.) Quae de confessariis scite declarat sapientissimus

Pontifex, apte congruunt praedicatoribus qui libris et considerationi valedicunt.

190. Cum vero Episcopi invigilare teneantur, ne sacerdotum suorum imperitia populus sibi commissus detrimentum patiatur, ut tanto malo aditus praecludatur, volumus et edicimus, ut Ordinarii instituant perficiantque Collationes, seu coetus de rebus theologicis, "quae scientiae sacrae rudimenta in omnium mentibus conservent, praxim sanam ac uniformem pro animarum directione promoveant, intellectus inertiam depellant, ac abusus eliminandi opportunam praebeant occasionem." (Conc. Plen. Balt. II., No. 68.)

191. Omnes sacerdotes, sive saeculares sive regulares (cfr. supra decr. 88.), qui curam gerunt animarum, iis adsistere teneantur. Neque exemptos se esse existiment confessarii, qui quamvis certae ecclesiae non sint adscripti, confessiones tamen excipiunt religiosarum feminarum in earum domibus, aut laicorum in ecclesiis publicis. Qui absque legitimo impedimento et Ordinarii venia adesse saepius neglexerint, puniantur.

192. Pro civitatibus ad quas facilis patet aditus, quater saltem in anno, in districtibus vero ruralibus, ubi in unum locum venire difficilius esset, bis in anno, hujusmodi collationes ecclesiasticae habeantur; quaestiones de variis doctrinis et disciplinis ecclesiasticis, quae maxime idoneae sunt ad praxim regiminis animarum, schemate summa cura concinnato, quotannis clero proponant Episcopi. Casus conscientiae solutio ab omnibus qui coetui adesse debent, scriptis exaretur. Duo, quorum nomina sortito exiverunt ex urna continente schedulas, in quibus omnes inscripti fuere, responsa sua legant et casum discutiant. Aliis autem quaestionibus de Sacra Scriptura, Theologia Dogmatica, Jure Canonico, et Sacra Liturgia satisfiat ab iis quibus in antecedenti conventu praeses id curae demandaverit.

193. Ceterum quoad alia quae pro his collationibus regendis opportuna Episcopo videbuntur, normam certam statuat, et curet ut ab omnibus stricte servetur.[1] Saepius sacerdotibus verba S. Pauli ingeminet: "Attende tibi et doctrinae: insta in illis. Hoc enim faciens et teipsum salvum facies, et eos qui te audiunt." (I. Tim. IV. 16.)

[1] Vide normam a Benedicto XIII. pro clero Romano statutam, apud *Lucidi*, l. c., p. 383.

TITULUS VI.

De Catholica Juventutis Institutione.

CAPUT I.

De Scholis Catholicis, praesertim de Parochialibus.

§ 1. *De Summa earum necessitate.*

194. Si ullo unquam tempore, certo hac nostra aetate Ecclesia Dei et spiritus saeculi de educatione juventutis mirando quodam et acerrimo conflixere duello. Homines enim spiritu mundano penitus imbuti, jam multis ab annis, nullum non movent lapidem, ut Ecclesiae quod ipsa a Christo accepit (Matth. xxviii. 19.; Marc. x. 14) Catholicam juventutem docendi munus eripiant, et in manus societatis civilis tradant vel subdant gubernii saecularis potestati. Nec mirum hoc. Ex quo enim nequissimi illi spiritus indifferentismi, naturalismi et materialismi multorum animos ita invaserunt, ut finem ac felicitatem hominis non nisi in hac vita temporali et mundo materiali quaeri et inveniri posse somnientur; ea sane educationis ratio, quae hominem etiam ac praecipue ad vitam futuram et beatitudinem aeternam erigere et dirigere intendit, aliis quidem stulta et inutilis, aliis vero vel perniciosa et abolenda esse videatur necesse est. Ecclesia autem, cujus haec potissimum est missio super terram, ut singulos homines, in baptismate Christo renatos, jam a primo rationis usu in viis veritatis et justitiae

ad finem supernaturalem adducat, nequaquam sinere potest, ut parentes Catholici quorum tum jus tum officium naturale et divinum est Christianae filiorum suorum educationi consulere, educationem mere saecularem ipsis procurent, quippe quae eis media ad ultimum finem suum cognoscendum et assequendum necessaria suppeditare minime possit.

195. Inter eos, qui hanc educationem mere saecularem strenue advocant, non pauci quidem inveniuntur, qui nec religioni ullum damnum afferre, nec juventuti pericula parare velint. Attamen ex ipsa rei natura sequitur, et tristissima etiam experientia comprobatur, educationem mere saecularem paulatim ita degenerare, ut fiat irreligiosa et impia, adolescentium fidei et moribus maxime perniciosa. Si enim juxta verba Christi: "Nemo potest duobus dominis servire: aut enim unum odio habebit, et alterum diliget; aut unum sustinebit, et alterum contemnet" (Matth. VI. 24); si porro, juxta aliud ejusdem divinae Sapientiae oraculum, "Qui non est mecum, contra me est" (Luc. XI. 23); si denique Christus passim docet spiritum mundi odio quodam implacabili asseclas suos adimplere contra eos, qui Spiritu Dei aguntur; vix potest non fieri, ut juvenes spiritu saeculari a pueritia imbuti, non tantum obcaecati mundi amatores, sed eo ipso etiam contemptores Christi et adversarii Ecclesiae sensim sine sensu plerumque evadant. Clarissimis autem tam hostium quam domesticorum fidei testimoniis docemur numerum eorum, qui ob hanc inter alias principalem causam, quod educatione mere saeculari instituti fuerint, ab Ecclesia defecerunt, tam ingentem esse, ut inimicis quidem gaudendi, nobis autem dolendi locum ac rationem nimis abundanter praebeat.

196. Itaque parentes Catholicos non solum paterno amore hortamur, sed iis etiam omni qua valemus auctoritate praecipimus, ut dilectissimae proli suae, a Deo

sibi datae, Christo in baptismate renatae, et coelo destinatae, educationem vere Christianam et Catholicam procurent eamque totam ac toto infantiae et pueritiae tempore a periculis educationis mere saecularis defendant et in tuto collocent; atque ideo eam in scholas parochiales vel alias vere Catholicas mittant, nisi forte Ordinarius in casu particulari aliud permitti posse judicet.

197. Has quidem esse scholas in quibus parentes permulti saltem si non omnes et jure suo utentes et officio obsequentes, Christianam prolis suae educationem quaerere debeant et invenire possint, jam Patres Conc. Plen. Balt. I. lucidis verbis statuerunt. Decreto enim XIII. dicunt: "Hortamur Episcopos, et attentis gravissimis malis quae ex juventute haud rite instituta sequi solent, per viscera misericordiae Dei obsecramus, ut scholas unicuique ecclesiae in eorum dioecesibus annexas instituendas curent; et si opus fuerit et rerum adjuncta sinant, provideant ut redditibus ecclesiae cui schola annexa sit, idonei magistri in ea habeantur." Patres vero Conc. Plen. Balt. II., No. 430, docuerunt: "Optimum vero, immo unicum quod superest medium, quo gravissimis hisce malis atque incommodis [scilicet exitiali indifferentismi labi et morum corruptelae (No. 426) summo cum dolore deploratis] occurratur, in eo situm videtur, ut in singulis dioecesibus, unamquamque prope ecclesiam scholae erigantur in quibus juventus Catholica tam literis ingenuisque artibus quam religione ac probis moribus imbuatur."

Sacra etiam Congregatio de Propaganda Fide, die 24 Nov. 1875, ad Episcopos nostros instructionem S. Cong. Sancti Officii misit,[1] quo Sacrorum Antistites monentur, quacumque possint ope atque opera commissum sibi gregem ab educatione mere saeculari arcere. Esse "autem

[1] Vide in *Appendice*, p. 279.

ad hoc omnium consensu nil tam necessarium, quam ut Catholici ubique locorum proprias sibi scholas habeant, easque publicis haud inferiores. Scholis ergo Catholicis sive condendis ubi defuerint, sive amplificandis et perfectius instruendis parandisque, ut institutione ac disciplina scholas publicas adaequent omni cura prospiciendum" esse.

Denique in medium proferre juvat Epistolam Encyclicam Leonis PP. XIII. ad Episcopos Galliae diei 8. Febr. hujus anni 1884, qua necessitas educationis Christianae in scholis Catholicis tam moderatissimis verbis quam solidissimis rationibus a summa auctoritate docetur. "Interest quam maxime susceptam e conjugio Christiano sobolem mature ad religionis praecepta erudiri et eas artes quibus aetas puerilis ad humanitatem informari solet cum institutione religiosa esse conjunctas. Alteras sejungere ab altera idem est ac reipsa velle ut animi pueriles in officiis erga Deum in neutram partem moveantur: quae disciplina fallax est, et praesertim in primis puerorum aetatulis perniciosissima, quod revera viam atheismi munit, religionis obsepit. Omnino parentes bonos curare oportet, ut sui cujusque liberi cum primum sapere didicerunt, praecepta religionis percipiant, et ne quid occurrat in scholis quod fidei morumve integritatem offendat. Et ut ista in instituenda sobole diligentia adhibeatur, divina est naturalique lege constitutum, neque parentes per ullam causam solvi ea lege possunt. Ecclesia vero, integritatis fidei custos et vindex quae delata sibi a Deo conditore suo auctoritate debet ad sapientiam Christianam universas vocare gentes, itemque sedulo videre quibus excolatur praeceptis institutisque juventus quae in ipsius potestate sit, semper scholas quas appellant mixtas vel neutras aperte damnavit, monitis etiam atque etiam patribusfamilias, ut in re tanti momenti animum attenderent ad cavendum. Quibus in

rebus parendo Ecclesiae, simul utilitati paretur, optimaque ratione rei publicae consulitur. Etenim quorum prima aetas ad religionem erudita non est, sine ulla cognitione adolescunt rerum maximarum quae in hominibus alere virtutum studia et appetitus regere rationi contrarios solae possunt. Cujusmodi illae sunt de Deo Creatore notiones, de Deo judice et vindice, de praemiis poenisque alterius vitae expectandis, de praesidiis coelestibus per Jesum Christum allatis ad illa ipsa officia diligenter sancteque servanda. His non cognitis, mala sane omnis futura est animarum cultura: insueti ad verecundiam Dei adolescentes nullam ferre possunt honeste vivendi disciplinam, suisque cupiditatibus nihil unquam negare ausi, facile ad miscendas civitates pertrahentur."

198. Attamen quamvis necessitas et obligatio juventutem Catholicam in scholis Catholicis instituendi ex dictis luce clarius eluceat, aliquando contingere potest—sicut etiam instructio modo laudata innuit—"ut parentes Catholici prolem suam scholis publicis committere in conscientia possint. Id autem non poterunt, nisi ad sic agendum sufficientem causam habeant, ac talis causa sufficiens in casu aliquo particulari utrum adsit necne, id conscientiae ac judicio Ordinariorum relinquendum erit; et tunc ea plerumque aderit quando vel nulla praesto est schola Catholica vel quae suppetit parum est idonea erudiendis convenienter conditioni suae congruenterque adolescentibus. Tunc autem ut scholae publicae in conscientia adiri possint, periculum perversionis cum propria ipsarum ratione plus minusve nunquam non conjunctum opportunis remediis cautionibusque fieri debet ex proximo remotum."

Cum igitur ob causam sufficientem et ab Ordinario probatam, parentes ad scholas publicas filios mittere velint, dummodo necessariis cautionibus proxima peri-

cula removeantur, stricte praecipimus ne quis sive Episcopus sive presbyter, quod Pontifex per Sacram Congregationem diserte vetat, hujusmodi parentes a sacramentis quasi indignos sive intentis minis sive actu ipso repellere audeat. Quod multo magis de pueris ipsis intelligendum est. Quare pastores animarum dum fideles sibi commissos de scholarum harum periculis monent, summopere caveant ne immodico zelo ducti sapientissima Sanctae Sedis consilia et praecepta verbis aut factis violare videantur.

199. Quibus omnibus bene perpensis statuimus et decernimus:

I. Prope unamquamque ecclesiam ubi nondum existit, scholam parochialem intra duos annos a promulgatione hujus Concilii erigendam et in perpetuum sustentandam esse, nisi Episcopus ob graviores difficultates dilationem concedendam esse judicet.

II. Sacerdotem, qui intra hoc tempus erectionem vel sustentationem scholae gravi sua negligentia impediat, vel post repetitas Episcopi admonitiones non curet, mereri remotionem ab illa ecclesia.

III. Missionem vel paroeciam quae sacerdotem in erigenda vel sustentanda schola adjuvare ita negligat, ut ob hanc supinam negligentiam schola existere non possit, ab Episcopo esse reprehendendam ac quibus efficacioribus et prudentioribus modis potest, inducendam ad necessaria subsidia conferenda.

IV. Omnes parentes Catholicos prolem suam ad scholas parochiales mittere teneri, nisi vel domi vel in aliis scholis Catholicis Christianae filiorum suorum educationi sufficienter et evidenter consulant, aut ob causam sufficientem, ab Episcopo approbatam, et cum opportunis cautionibus remediisque eos ad alias scholas mittere ipsis liceat. Quaenam autem sit schola Catholica Ordinarii judicio definiendum relinquitur.

§ 2. *De viis ac mediis Scholas Parochiales quam maxime Promovendi.*

200. Si ex una parte conscientias sacerdotum, fidelium atque imprimis parentum Catholicorum strictissime in Domino decretis supra datis oneramus, ex altera parte hoc etiam Nostrum esse et intimis cordibus sentimus et expressis verbis profitemur, scilicet pro viribus nostris providere et efficere, ut parentes Catholici non scholas qualescunque, sed bonas et efficaces "publicis scholis," ut instructio S. Congregationis monet, "haud inferiores" pro prole sua invenire possint. Itaque aliqua media proponere ac mandare placet, quibus adhibitis scholae parochiales ad eum utilitatis et perfectionis gradum eleventur, quem tum honor Ecclesiae, tum salus non solum aeterna sed etiam temporalis puerorum, tum denique generosa parentum devotio pleno jure postulant ac merentur. Haec autem media ea praecipue esse videntur, quibus efficiatur ut tum sacerdotes, tum laici, tum denique ludimagistri officia sua erga scholas et optime intelligant et fidelissime adimpleant.

201. Et primo ad sacerdotes quod spectat, statuimus ut jam in seminariis candidati S. Theologiae sedulo edoceantur, unum ex praecipuis sacerdotum officiis, praesertim hisce nostris temporibus, esse Christianam juventutis institutionem, eamque sine scholis sive parochialibus sive aliis vere Catholicis non esse possibilem. Itaque in studiis psychologiae, pedagogiae et theologiae pastoralis relatio specialis habeatur ad puerorum institutionem. Alumni etiam modum et methodum addiscant, qua catechismum et historiam sacram pueris lucide et solide explicare valeant.

Sacerdotes vero in cura animarum saepe saepius de gravissimo suo erga scholas officio in colloquiis et colla-

tionibus cum fratribus consilia conferant. Scholas suas sicut pupillas oculorum suorum diligant, eas frequenter, unamquamque partem earum semel saltem in hebdomade invisant et inspiciant, puerorum moribus invigilent, zelum eorum congruis mediis stimulent, catechismum et historiam sacram ipsi per se doceant, aut certe ut a magistris sodalibus congregationum rite doceatur, efficiant; ceteris studiis autem attentos oculos advertant, examinationibus publicis semel vel etiam bis in anno scholas suas notitiae fidelium subjiciant ac favori commendent. Operam dent ut in scholis adhibeantur semper libri a Catholicis scriptoribus concinnati. Sanctis motivis ducti haec omnia curent, insuper scientes non fore, ut ad rectoratum inamovibilem vel aliud munus promoveantur, si partes suas ergo scholas adimplere neglexerint.

202. Ad laicos quod attinet, hortamur et mandamus ut illorum mentes et ab Episcopo et a sacerdotibus ita instruantur, ut scholam parochialem quasi partem essentialem parochiae habere assuescant, sine qua vel ipsa parochiae in futuro existentia periclitetur. Plane igitur et solide doceantur scholam minime esse opus quoddam supererogatorium a sacerdote sive ad zelum suum superabundantem probandum, sive saltem ad tempus jucunde et honeste terendum sibi ipsi electum, sed onus et officium ab Ecclesia sacerdoti impositum et ab eo religiose exequendum, sed non sine adjutorio laicorum. Nec minori zelo ac prudentia e mentibus laicorum erronea illa opinio eradicetur qua opinantur, curam scholae ad illam tantum paroeciae partem pertinere, quae directe et actualiter ea pro sua prole utatur, imo vero obviis argumentis ipsis demonstretur, fructus et benedictiones quae ex fide moribusque in scholis parochialibus conservatis derivantur, in bonum totius communitatis redundare. Quibus omnibus efficietur, ut laici ad paroeciam pertinentes post ecclesiam parochialem

nullum alium locum in majori pretio habeant ac majori sollicitudine prosequantur, quam scholam parochialem, tamquam fidei morumque conservatorium ac juventutis, quae omnibus gaudio et solatio futura sit, seminarium.

Laici competentem et generosam sustentationem scholis suppeditent. Itaque unitis viribus studebunt, ut parochiae sumptibus et expensis pro scholis incurrendis semper pares sint. Commonefiant fideles "sive pastoralibus litteris sive concionibus sive privatis colloquiis, * * sese officio suo graviter defuturos, nisi omni qua possunt cura impensaque scholis Catholicis providerint. De quo potissimum monendi erunt quotquot inter Catholicos ceteris praestant divitiis ac auctoritate apud populum." (Instr. S. C.) Parentes igitur pro rerum facultate parvulam illam mensilem contributionem, quae pro singulis pueris exigi solet prompte et libenter solvant. Cetera autem parochiae membra redditus ecclesiae, in quantum pro scholarum sustentatione opportunum vel necessarium sit, creare et augere ne renuant. Omnes vero, sive parentes, sive alia familiarum capita, sive juvenes, suis propriis opibus praediti, parati sint nomina dare alicui societati pro unaquaque paroecia maxime commendandae, in plures jam introductae et ab ipso Summo Pontifice jamjam uberrimae benedictae, in qua, quamvis modicis, regularibus tamen contributionibus scholas adjuvent, easque, si non omnino, saltem in partem gratuitas (*free schools*) reddant. Opibus autem ad hunc sanctissimum finem generose ab omnibus collatis, hoc etiam efficietur, ut externus scholarum splendor et internum earum ornamentum crescere, numerus magistrorum commode augeri, scholares in classes minus numerosas dividi singulaeque classes aptius inter se distingui et secundum gradus disponi possint; quae omnia mirum in modum cooperabuntur, ut scholae nostrae ad altiorem perfectionis gradum promoveantur.

Laicis etiam jura quaedam et privilegia per statuta dioecesana accuratius definienda, quoad scholas concedantur; salvis juribus ecclesiasticis quoad magistros instituendos vel dimittendos, necnon quoad disciplinam, et directionem doctrinae.

203. Quoniam vero status et incrementum scholarum nostrarum maxime ab idoneitate magistrorum dependet, summa cura in eo ponenda est, ut non nisi boni et idonei praeceptores iis praeficiantur. Itaque statuimus ac mandamus, ut nemo ad munus docendi in schola parochiali in futuro admittatur, nisi qui praevio examine se habilem et idoneum probaverit.

Episcopi igitur intra annum a promulgatione Concilii unum vel plures sacerdotes rerum ad scholas pertinentium peritissimos nominabunt, qui "Dioecesanam Commissionem Examinationis" constituent. Nominabuntur usque ad revocationem, et nominati Episcopo in manus solemniter promittent, se munere suo juxta normam ab Episcopo sibi tradendam et ad finem, ob quem examen instituitur, pro viribus assequendum esse functuros. Hujus commissionis erit omnes magistros ac magistras, sive religiosos pertinentes ad congregationem aliquam dioecesanam, sive saeculares, qui munere docendi in scholis parochialibus in futuro fungi cupiunt, examinare, eisque, si idoneos repererint, testimonium idoneitatis vel diploma praebere, sine quo nulli sacerdoti fas erit magistrum vel magistram ullam (nisi jam ante celebrationem Concilii docuerint) pro schola sua conducere. Quod diploma ad quinque annos ac pro omnibus dioecesibus valebit. Quo tempore elapso, alterum et ultimum examen a magistris requiretur. Iis autem, quos in uno vel altero examine idoneos non repererint, diploma nequaquam dabunt, sed ad examen anni sequentis eos relegabunt.

Hoc examen semel in anno instituetur; pro sodalibus

ex congregationibus dioecesanis in domibus et temporibus de quibus examinatores cum superioribus convenerint; pro saecularibus tempore et loco ab examinatoribus designandis. Materiae et quaestiones pro examine in scriptis conficiendo a commissariis conjunctim praeparabuntur et die examinis vel ab uno ex ipsis vel ab alio sacerdote a praeside commissionis deputato, in epistola sigillo praesidis munita et coram examinandis aperienda proponentur, qui sub oculis commissarii vel deputati solutiones et responsa exarabunt. Scripta parte examinis ab examinatoribus cognita et recensita, examen orale quam primum habebitur coram tota commissione. Antequam e loco examinis discedant, examinatores triplicem elenchum conficient eorum qui in examine satisfecerunt, quorum unum pro sodali congregationis dioecesanae tradent ejusdem superiori, aut ipsi candidato si sit saecularis; alterum apud praesidem commissionis retinebunt; tertium autem ad cancellarium dioecesis transmittent.

Quando regularibus aut congregationibus quae suos habent superiores vel suas moderatrices generales juxta constitutiones a S. Sede approbatas, scholae parochiales commissae sunt, et Episcopus vel ex visitatione scholarum juxta const. *Romanos Pontifices* instituta, vel aliunde probatum habeat, alicubi ad docendum destinari magistros aut magistras ex istis congregationibus impares suo muneri, monebit superiorem ut intra congruum tempus provideat; quod si superior neglexerit, S. Congregationi nuntiandum est, ut opportunis remediis succurrat. Si in committendis scholis parochialibus certae pactiones ab Ordinariis quoad magistrorum aut magistrarum designationem et remotionem, aut methodum docendi scientias profanas cum superioribus congregationum initae sint aut in futurum ineantur, illae omnino serventur.

204. Praeter hanc commissionem ad magistros examinandos pro tota dioecesi institutam, Episcopi pro locorum

et linguarum diversitate plures "Commissiones Scholarum," ex uno vel pluribus sacerdotibus compositas ad scholas in civitatibus et districtibus ruralibus examinandas constituent. Munus autem harum commissionum erit, semel vel etiam bis in anno unamquamque scholam districtus sui visitare et examinare et accuratam de statu scholarum relationem ad praesidem commissionis dioecesanae pro notitia et actione Episcopi transmittere.

205. Ut autem sufficiens numerus magistrorum Catholicorum semper praesto sit, singuli vero eorum ad sacrum et sublime juventutis instituendae munus optime parati, monemus ut Episcopi quorum interest, vel ipsi per se, vel, si opus sit, etiam invocata auctoritate S. Congregationis, agant cum superioribus congregationum muneri in istis scholis docendi dedicatarum, ut quantum fieri potest scholae quae dicuntur Normales, ubi nondum existunt et earum necessitas apparet, instituantur in domibus opportunis, in quibus juniores ab expertis et maxime idoneis magistris in diversis disciplinis et scientiis, in methodo et paedagogia ceterisque ad utile scholae regimen pertinentibus protracto temporis spatio et diligentia vere religiosa instruantur.

206. Si autem, sicut jam alicubi factum est, sacerdotes sive saeculares sive regulares in pluribus provinciis nostris scholas normales ad magistros laicos vere Catholicos instituendos erigant easque bene regant, sane opus faciunt omni laude et auxilio dignum.

207. Haec omnia ab iis quorum interest, imprimis a sacerdotibus, viris laicis, magistris et parentibus Catholicis omni qua par est reverentia ponderentur et zelo religioso observentur, ut scholae nostrae parochiales magis magisque et numero et valore crescant, ac non tantum Ecclesiae, sed etiam reipublicae honor et decus, spes et columna in dies magis evadant.

CAPUT II.

De Superioribus Scholis Catholicis.

208. Cum in dies augeatur numerus juvenum Catholicorum, qui vel opibus vel ingenio vel utroque praestantiores scholis parochialibus absolutis ad altiorem educationis cursum adspirant, pauca quaedam de superioribus scholis Catholicis addere placet. Alii namque pueri Catholici mentes oculosque ad sacrum ministerium attollunt; alii liberalem, quam dicunt, professionem sibi adipiscendam proponunt. De iis, qui ministerio sacro sese mancipare desiderant, in collegiis et academiis Catholicis ac seminariis clericorum jam satis ample provisum est; ceteris vero plures, meliores ac tutiores viae ad fines suos assequendos omnino sunt aperiendae. Utinam jam nunc, quod certo venturum esse speramus, res ita disponi et stabiliri possint, ut juvenes Catholici ex Catholicis scholis elementaribus in Catholicas scholas superiores intrare et per eas ad metam desideriorum suorum accurrere possint. Nimis frequenter enim accidit, ut ii qui pueri pii ac puri e sinu familiae Christianae et de sub tecto scholae Catholicae in collegia acatholica transeunt, scientia quidem inflati, caritate vero, i. e. fide moribusque Christianis privati revertantur.

209. Monemus igitur et in Domino obsecramus fideles nostros, ut unitis viribus felicem illum rerum statum accelerent, quo academiae, collegia, universitates Catholicae tam numerosa sint tamque excellentia, ut omnes ad unum juvenes Catholici omnia quae ipsis addiscenda vel a parentibus proponuntur, vel ipsi sibi eligunt, in scholis Catholicis invenire possint!

210. Quod ut quam primum eveniat, parentes in Domino hortamur, ut adolescentes suos, quibus, scholis parochalibus absolutis, superiorem educationem procurare velint, in Catholicas scholas superiores jam nunc existentes mittant. Si vero scholae Catholicae filiis suis pro speciali quem sequuntur studiorum cursu desint eosque ob hanc causam in scholas acatholicas mittere cogantur, enixe eos monemus, ut fidei morumque pericula a filiis suis quam longissime removeant, verbi Domini semper memores: "Quid prodest homini, si mundum universum lucretur, animae vero suae detrimentum patiatur." (Matth. XVI. 26).

211. Eos vero ex fidelibus nostris, qui copia rerum temporalium ditati sunt, per viscera misericordiae Dei rogamus ac pro Catholici nominis honore obsecramus, ut ad collegia Catholica fundanda augendaque thesauros suos aperiant, hoc potissimum fine, ut adolescentibus pauperioribus, qui ingenio, indole moribusque futurae bonitatis, utilitatis, imo forte excellentiae solida indicia prae se ferunt, viae aditusque patefiant. Summo cum gaudio jam compertum habemus in nonnullis dioecesibus viros Catholicos nobiles, generosos hoc caritatis vere Catholicae opere studiosae juventutis gratias, omnium bonorum plausum, Summi Pontificis approbationem, nec non Dei O. M. benedictionem sibi meruisse. Utinam in omnibus dioecesibus viri ditiores nobilissimum eorum exemplum imitentur, et ita quidem, ut in futuro necessarium non sit, quod in praeterito non sine rubore fieri debebat, scilicet viros Catholicos monere, ut ab iis qui foris sunt, vel etiam ab ipsis inimicis Ecclesiae partes suas hac in re discant.

212. Moderatores denique et professores collegiorum nostrorum gravissimi ac sanctissimi muneris sui semper memores esse in Domino hortamur. Ipsis enim commissi sunt ii, qui Ecclesiae et reipublicae plus ceteris aut

honori et saluti aut pudori et periculo futuri sunt. Eorum enim discipuli hominum minus cultorum erunt duces et directores; scriptis et verbis, in cathedra et in rostris, in foliis publicis et conciliis privatis, scientiis et commerciis, in omnibus denique vitae viis et circumstantiis aliorum mentes dirigent et ad partes et consilia sua, aut bona et utilia, aut mala et nociva, adducent. Tales autem optimis in adolescentia sua imbuendos esse principiis optimisque cogitandi, dicendi, agendique rationibus, majoris quam dici potest est necessitatis. "Adolescens," enim, "juxta viam suam, etiam cum senuerit non recedet ab ea." (Prov. xxii. 6.) Praeceptores igitur moribus eorum sedulo invigilent. Non solum curent ut inter collegiorum muros a malo arceantur, sed etiam ab illecebris, quae in civitatibus et oppidis vicinis existunt, eos maxima cura custodiant nec proinde eos in civitates et oppida exire permittant, nisi magnis cum cautionibus pro morum ipsorum incolumitate. In doctrina Christiana autem per totum studiorum curriculum non obiter et cursivo quodam modo, sed apprime et solide eos instruant. Armatura veritatis ita eos induant et obarment, ut nullo vitae tempore errorum insidiis et telis succumbere, sed econtra ipsos debellare et devincere fortiter possint. Suas quisque igitur vires summamque ambitionem omnes eo dirigant, ut discipuli sui in artibus et scientiis alumnis vel optimae cujusvis scholae acatholicae sint aequales, morum vero probitate ac puritate omnibus antecellant. In tam arduo labore ne animo unquam deficiant! Pro honore enim Dei et Ecclesiae gloria, pro salute societatis humanae et rei publicae incolumitate se certare sciant, nec unquam gloriosissima illa verba prophetae ab oculis amittant: "Qui autem docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti; et qui ad justitiam erudiunt multos, quasi stellae in perpetuas aeternitates." (Dan. xii. 3.)

213. Pro rerum nostrarum adjunctis et civilis societatis in his regionibus permistione saepe contingit, ut parentes acatholici pueros et puellas suas nostris scholis superioribus committant, quae ideo fiunt scholae plus minusve mixtae. Constat enim multos acatholicos etsi rei Catholicae fautores minime esse velint, sacerdotes tamen nostros et religiosos, ac praecipue religiosas, tanta fiducia dignos habere, ut sub eorum directione et protectione, doctrina et exemplo prolem suam in tuto collocatam esse credant. Quamvis alienos recipere non absolute prohibeamus, enixe tamen superiores hortamur ut moribus omnium alumnorum eo religiosius invigilent, quo magis permixti sunt, ut non solum Catholici ab acatholicis nullum detrimentum, sed nec acatholici a Catholicis ullum scandalum patiantur.

Alumni Catholici vero in his scholis mixtis majori quo fieri potest studio in operibus pietatis et devotionis exerceantur et in omnibus rebus divinis tam lucide ac solide instruantur, ut periculum indifferentismi, si forte ex tam arcto cum acatholicis commercio oriri videatur, prorsus tollatur. Disputationes de rebus religiosis, absentibus ac insciis magistris, ne habeantur, per regulas scholae stricte prohibeatur. Non enim strepitu verborum et argumentorum certamine, sed potius precibus et virtutum exemplis praeceptorum et alumnorum catholicorum, qui speciali quodam modo sunt proles benedicta et proprius Ecclesiae fructus, efficietur, ut ii qui foris sunt, ad unitatem Ecclesiae revertantur, verbo Salvatoris ducti: "Omnis arbor bona fructus bonos facit." (Matth. VII. 17.)

TITULUS VII.

De Doctrina Christiana.

CAPUT I.

De Praedicationis Munere.

214. Quum praecepto divino mandatum sit omnibus quibus animarum cura commissa est, oves suas pascere verbo divino, jubent Conc. Tridentini Patres ut "quicumque parochiales vel alias curam animarum habentes, ecclesias quocumque modo obtinent, per se vel per alios idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem dominicis et festis solemnibus, plebes sibi commissas, pro sua et earum capacitate, pascant salutaribus verbis, docendo ea quae scire omnibus necessarium est ad salutem, annunciandoque eis cum brevitate et facilitate sermonis, vitia quae eos declinare et virtutes quas sectari oporteat, ut poenam aeternam evadere et coelestem gloriam consequi valeant." (Sess. v., de Ref. c. 2.)

215. Imprimis salutaribus verbis pascendae sunt oves Christi. Evangelium ergo illibatum diligenter et absque ullius erroris suspicione concionator sacer exponat. Et cum fides nostra non sit in sapientia hominum, sed in virtute Dei (I. Cor. II. 5.), infallibili Ecclesiae magisterio fretus loquatur tanquam auctoritatem habens. Fidelium mentes praemuniat contra indifferentismum et haereses apud nos grassantes, ut auditores parati sint satisfactionem dare omni poscenti. (I. Petr. III. 15.) Attamen zelus qui est secundum scientiam non sinet ut hetero-

doxis, si qui forte concioni adsint, justa detur offensae causa. Mandata legis sedulo animis inculcet pastor animarum, qui si spiritu Christi agatur, certe neque rigidiores quam par est sententias proponet neque vitiis habenas laxabit.

Serio monemus praedicatores ac etiam scriptores Catholicos ut profanas vocum novitates devitent (I. Tim. VI. 20); in iis enim dolus et periculum saepenumero latent. Ineptae autem et aniles fabulae ne e suggestu enarrentur ipsa ratio suadet. Hoc modo doctrina Catholica non illustratur, sed acatholicorum ludibrio exponitur cum rubore et scandalo fidelium.

Qui pro Christo, cujus regnum non est de hoc mundo, legatione funguntur (II. Cor. V. 20) caveant ne temere de rebus politicis aut aliis quae minime ad eorum ministerium pertinent sermones ad populum faciant. De stipendiorum aut reddituum tenuitate saepe saepius verba facere, praesertim asperiori modo, summopere dedecet ministrum Christi et locum sacrum.

Demum concionator neminem adstantium, quae intolerabilis audacia foret, nominatim reprehendat, aut insidiosa verborum circuitione ita notet designetque ut ab omnibus nosci facile possit. Ad privatam injuriam ulciscendam sacro loco et tempore abuti nequaquam audeat. (Conc. Plen. Balt. II., No. 140.) Quod si perverse ita facere praesumpserit, Episcopus ei poenas graviores irroget.

216. Deinde sermo sit *facilis* id est auditorum captui accommodatus, quin sit rudis, insulsus. Doctis aeque et indoctis, sapientibus et insipientibus debitores sumus (Rom. I. 14.), ut plures et si fieri potest, omnes lucrifaciamus. Ideo firmiter persuasum habeat concionator in hoc sancto ministerio adhibendam esse praeparationem diligentem. Semen verbi quod spargere debet in animis et cordibus auditorum, comparatur attenta lec-

tione Sacrae Scripturae, theologiae, historiae ecclesiasticae et pia rerum aeternarum meditatione.

Tertio *brevis* sit oratio evangelica. Non opus est longa concione speciatim inter missarum solemnia. "Neque verendum est ne cuipiam minus placeat brevitas, quam rerum dicendarum gravitas et grata quaedam orationis varietas comitetur." (Ibid. No. 144.)

Postremo *assidua* sit verbi Dei praedicatio. Hinc Tridentini Patres jusserunt ut rectores animarum non solum dominicis et festis diebus solemnibus, verum etiam tempore jejuniorum Quadragesimae et Adventus Domini, quotidie, vel saltem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerit Episcopus, Sacras Scripturas, divinamque legem annuntient. (Sess. XXIV., de Ref. c. 4.)

Fertur, quod maximo cum dolore audivimus, non paucis in locis plerosque fideles fere nunquam audire verbum Dei; siquidem necessitate coacti, aut voluntate, missis privatis assistunt dominicis diebus, inter quarum celebrationem ne una quidem vice, toto anno, pascuntur salutaribus verbis. Itaque mirum non est, si veritates diminutae sunt a filiis hominum (Ps. XI., 1.), si multi parentes, eorum filii, famuli aliique plurimi nostris diebus periculorum plenis, ex ignorantia mysteriorum fidei objiciuntur discrimini aeternae perditionis.

Efficacibus remediis tanto malo occurrere cupientes, praecipimus, ut diebus dominicis et festis solemnibus, etiam aestivo tempore, omnes qui curam habent animarum, per se aut, si legitime impediti fuerint, per alios idoneos inter celebrationem omnium omnino missarum quibus adstant fideles, sive illae missae sint cantatae, sive privatae, vel etiam valde mane celebrentur, Evangelium diei occurentis lingua vernacula distincte legant, atque si tempus patiatur, per duodecimam horae partem, populum in lege Domini erudiant, omni consuetudine aut praetextu in contrarium non obstante.

Quod si quis obstinate neglexerit, ab Ordinario severe puniatur. Sermo vero proprie dictus habeatur in missa ultima quae apud nos missa communitatis sive parochialis reputatur.

Ut autem quam maxime utiles evadant hujusmodi conciunculae, sacerdotibus impense suademus ut non solum ex evangelica lectione monita salutaria depromant, sed doctrinam Christianam apte tradere studeant, etiam secundum ordinem Catechismi Tridentini ad Parochos, vel dioecesani, aut etiam alterius probati auctoris. Sic sermonum argumenta prae manibus semper habebunt et minus facile assuescent populum vulgatis quibusdam docendi modis quibus fit ut quaedam praecipua discipulorum Christi officia et fidei mysteria silentio praetermittantur.

Denique Christum imitari studeant verbi Dei praedicatores; sint sancti, mundo crucifixi, fide pleni et caritate incensi ut divini Praeceptoris more faciant et doceant.

CAPUT II.

De Catechismo.

217. Omnibus quidem, sed parvulis potissimum et rudibus mysteria regni Dei revelantur ministerio Sanctae Matris Ecclesiae, quae semper omni ope et opera contendit, ut lacte coelestis doctrinae jugiter enutriantur. Hinc sacrosancta Tridentina synodus Episcopis mandavit ut saltem dominicis et aliis festis diebus pueros in singulis parochiis fidei rudimenta docere curarent. (Sess. XXIV., de Ref. c. 4.) Ad rectores animarum spectat per seipsos pascere gregis sui agnos. Patris nomine prorsus indignus foret ille, qui filio fame pereunti panem frangere inique recusaret. Volumus ergo, ut rectores ecclesiarum

vel eorum vicarii saepius adeant dominicis diebus scholas catechismi, ferialibus autem parochiales, ac etiam collegia seu gymnasia et academias puerorum et puellarum quae a sacerdotibus non reguntur. Praeceptores sacerdotali charactere non insigniti, sive religiosi sive laici, magno equidem sunt adjumento in juvenum institutione, at munus verbi Dei docendi sibi proprium non habent. "Labia enim sacerdotis custodient scientiam, et legem requirent ex ore ejus." (Mal. II. 7.)

218. Jubemus ergo ut parvulorum curam assiduam habeant animarum rectores, praesertim quo tempore parantur ad sacram synaxim prima vice recipiendam, et quidem ut ipsimet rectores vel eorum vicarii praedictos parvulos saltem per sex hebdomadas et ter in unaquaque hebdomada (saltem in loco ubi resident vel ad quem facilius accedere possunt), catechismum doceant. Nemo ad confirmationis susceptionem admittatur, quin diligenter instruatur de iis, quae ad naturam effectumque hujus sacramenti spectant. Episcopum itaque, confirmationem adolescentibus collaturum hortamur ut confirmandos sive per se sive presbyterum in doctrina Christiana examinet. Satagant insuper rectores, ut pueri puellaeque post primam suam communionem per duos subsequentes annos Catholicam doctrinam suaque munera Christiana melius edoceantur.

219. Magni refert, ut catechismus perfectus sit numerisque omnibus absolutus. At plures catechismi qui apud nos adhibentur, manci, non satis parvulorum intelligentiae accommodati aut alia ratione mendosi sunt. Praeterea ex eo quod multi inter nostrates saepe sedes mutent, aut varias scholas pueri eorum frequentent, nemo non videt quam magna incommoda oriantur ex varietate et numero catechismorum, qui in his provinciis circumferuntur. Re igitur mature perpensa statuimus ut comitatus instituatur Rmorum. Episcoporum quorum

erit: 1° Catechismum seligere et si opus fuerit emendare, aut de novo exarare, prout magis necessarium et opportunum aestimaverint. 2° Opus suum ita perfectum ad coetum Rmorum. Archiepiscoporum remittere qui denuo catechismum recognoscent, et typis accurate mandari curabunt. Hoc catechismo in lucem edito quamprimum uti teneantur omnes animarum curam habentes, et praeceptores tam religiosi quam laici.

Quoniam vero novus iste catechismus anglice conscriptus eo fine parabitur ut non solum inserviat uniformitati promovendae, quo incommoda supra memorata tollantur, sed etiam conditioni ac statui fidelium nostrorum magis adaptetur, valde in votis habemus, ut a fidelibus aliarum quoque linguarum in eorum idioma conversus adhibeatur. Praeterea cum liberi ex familiis sive Germanicis sive Gallicis sive alterius nationis exorti non raro tempore subsequenti ad illas ecclesias Catholicas transeant, in quibus doctrina Christiana lingua anglica praedicatur, commendamus ut adolescentes qui utramque linguam callent ac inter anglice loquentes toti versantur, praedictum catechismum in lingua quoque anglica addiscant.

CAPUT III.

De Libris Precum.

220. Libri precatorii, quorum infinitus prope est numerus, saepius a scriptoribus imperitis concinnati, a vera et salubri orandi norma quam Ecclesia in sacra liturgia proponit, longius in dies abire videntur. Praecipimus ergo ut Episcopi examinatorum synodalium aut viri alicujus docti et pii censurae subjiciant omnes hujusmodi libros. Nec audeant typographi in lucem illos edere, aut Sacram Scripturam, catechismos, narrationes

miraculorum, folia orationum, et generatim omnes libros de fide et moribus ex professo tractantes, quin prius censurae debitae subjecti et licentia Ordinarii eos typis mandandi rite muniti fuerint, ut lectores sciant nihil in eis reperiri quod fidei aut moribus repugnet. Idem statuimus de novis hujusmodi librorum editionibus.

221. Dolendum sane est, quod non pauci ex Catholicis Ecclesiae regulam modumque orandi fere penitus ignorent. Hac ergo aetate nostra, quum homines rebus mundanis inhiantes ea quae sunt Dei difficile intelligant, sacerdotibus magnopere incumbit, ut saepius e suggestu, aut catechizando parvulos, ritus et preces Ecclesiae fideliter et clare exponant. Monuit jam S. Tridentina synodus, ut parochi et singuli curam animarum habentes frequenter ex iis quae in missa leguntur aliquid exponant, et praesertim sanctissimi hujus sacrificii mysteria declarent ut fideles, qui et ipsi dum Novae Legis sacrificium ministerio sacerdotum offertur ejus fiunt participes, abundantiores gratias et fructus spirituales exinde percipiant. (Sess. XXII., de Sacr. Missae c. 8.) Simili modo, ut fidelis populus ad suscipienda sacramenta majori cum reverentia atque animi devotione accedat, praecepit eadem S. Synodus singulis parochis ut pie prudenterque, etiam lingua vernacula, sacramentorum vim, usum et ritus populo exponant. (Sess. XXIV., c. 7 de Ref.) Quod vero generatim orandi normam spectat, in confesso est illam Breviarii Romani omnium esse perfectissimam, utpote quod eloquia divina, sententias patrum et cantica sacra in unam omnium ac multifariam orationem mirifice componat.

Jam vero nemo non videt quantum hac in re utilitatis fidelibus afferatur, si selectarum precum et rubricarum tum Missalis et Breviarii tum Ritualis versionem fideliter exaratam in libris precatoriis prae manibus habeant. Probe quidem novimus in paginis unius libri precum

non omnes illos thesauros absconditos colligi posse; at nonnullos inter pretiosiores seligere licet, ita ut sacrae liturgiae flores et germina quasi hortus paradisi legentium menti objiciantur.

222. Quum omnibus notum sit preces quae apud fideles usitatae sunt, haud raro vitiis literarum laborare et nonnunquam a tramite sanae doctrinae abire; quinimo easdem preces, sive ab origine anglice conscriptas sive ex latino in anglicum conversas, saepe inter se discrepare et cum exemplari originali minime concordare; statuimus ut in dicto libro precum tradantur exemplaria ad unguem castigata omnium precum, hymnorum, psalmorum, et cantuum, qui communiter apud fideles publice in Ecclesia recitantur, et ut Episcopi sedulo invigilent ne ex supradictis orandi formulis quaevis in lucem edatur quin cum exemplari ad amussim concordet.

223. Librum Precum ad normam supradictam scite exaratum fidelibus Nobis commissis maxime utilem et gratum fore arbitramur. Decernimus itaque ut comitatus Patrum hujus Concilii Plenarii constituatur praeside Rmo. Delegato Apostolico, qui gravissimam hanc rem viris piis ac sacrae liturgiae peritis committet et curabit ut sine mora opus quantocius perficiant. Episcoporum coetus librum rigido examini subjiciat, Revmis. Archiepiscopis transmittat, qui denuo librum recognitum, sicut dictum est de catechismo, praelo accurate mandabunt.

CAPUT IV.

De Libris et Ephemeridibus.

224. Cum typographicae artis tanta sit vis et efficacitas, prout veritati aut errori servit, ut plurimum afferat boni aut mali, officii esse Nostri duximus, paucis declarare quo pacto fideles vitare possint mortifera tela eorum qui, suadente illo antiquo mendacique hoste generis humani, intactum nihil relinquunt ut evertant regnum Christi in terris omnigenis scriptis, quibus fides in mentibus, mores in cordibus destruantur. Compertum est abusum egregiae artis typographicae malum esse praecipuum nostrae aetatis quae "non jam libertas, sed effraenata scribendi quae libeat typisque imprimendi licentia, instar fluvii ruptis aggeribus ripas praetergressi, in immensum excrevit totumque qua late patet orbem impiis, pestiferis, in probos mores, Ecclesiam Deumque ipsum injuriosis et contumeliosis scriptis innundavit. * * * Quodque maxime dolendum est, nonnulli ex his libris, novellis, diariis, foliis publicis aliisque hujusmodi, quorum scriptores religionem et morum honestatem, si non aperto marte, at insidiose et quasi cuniculis aggrediuntur et evertere student, a Catholicis hominibus emuntur, aut eorum aere collato juvantur et sustentantur, in eorum domos recipiuntur, et ab eorum liberis et domesticis lectitantur." (Conc. Plen. Balt. II., No. 493 sq.) Haec autem vel ab Apostolorum aetate fuit Ecclesiae disciplina (Act. xix. 18, 19), ut libri nocuae lectionis severe prohiberentur, cui concordant leges a Concilio Lateranensi V. latae et a Synodo Tridentina renovatae quae etiam voluit Indicem librorum confici. Ex alto vero apostolatus culmine, diebus nostris praesertim, Summi Pontifices pluries gravissimis verbis Episco-

porum vigilantiam excitare non praetermiserunt. (Litt. Encycl. Pii IX. *Qui pluribus*, 9 Nov. 1846, et Leonis XIII. *Etsi Nos*, 15 Feb. 1882.) Patres etiam superioris Concilii Plenarii singulos animarum pastores enixe hortati sunt "ut fideles sibi commissos et praesertim patresfamilias saepe graviterque moneant ut libros quoscumque, quibus religio aut boni mores laedi aut violari possunt, procul à se suisque domibus arceant, seduloque invigilent ne filiorum aut domesticorum manibus terantur." (No. 495.) Haec omnia jure merito dicta sunt, siquidem lex divina vetat ne periculo proximo naufragium faciendi circa fidem aut bonos mores quis temere se exponat.

Confessarii et concionatores sedulo prae oculis habeant regulas a theologis traditas circa eos qui libros, diaria, aliaque scripta vel damnata vel damnanda legunt aut retinent, easque in praxi applicare studeant. Auditores suos doceant gravis delicti reos esse qui legunt et apud se retinent absque justa causa libros perniciosos. Argumenta et exempla illis non deerunt, quibus facile monstrabunt, omnes etiam optimae indolis homines, qui temere pravis lectionibus sese dederunt, infici lue exitiali quae lumen fidei in mentibus extinguit et morum castitatem corrumpit. Illis etiam impense suadeant ut novellas et ephemerides saeculares parce legant, quamvis mali prae se aperte non ferant suspicionem. Nam assidua eorum lectione grandis fit jactura temporis, mens ad meras vanitates et insanias falsas plus aequo convertitur, et devotio minuitur. Quae potiori ratione dicta volumus de clericis, qui forma facti gregis ex animo pro posse lectionibus sacris et regimini animarum toti incumbere debent.

225. "Quod si perversos libros et libellos" ac etiam ephemerides "omni qua pollemus vi e medio tollere debeamus, nihil ex parte nostra praetermittendum opor-

tet, ut libri salubres sanae doctrinae et qui vere prosint legentibus, locum pravorum suppleant vel praeoccupent. * * * Haud multum sane laudis in eo est ut, quod impii homines in causa pessima faciunt, nos in optima faciamus, quemque ii perdendis animabus impendunt laborem, nos eundem in servandis impendamus: at eos ne ulla quidem ex parte aemulari, turpissimae ignaviae est." (Conc. Plen. Balt. II., No. 498, 501.) Scripta Apostolorum et sanctorum Patrum fidem faciunt libris aeque ac praedicatione fortiter crescere verbum Dei et confirmari. Nefas ergo est arte typographica non uti ad defensionem et propagationem fidei, et validissimum telum in manibus hostium relinquere. Ut bonum malo opponamus, iterum promulgamus quae in superioribus conciliis sapienter hac de re decreta fuerunt. Clerici et laici qui necessariis dotibus pollent omni studio, ope et arte bonas litteras excolant. Ecclesiae doctrinam, mores, jura tueantur; parva scripta quae longe lateque disseminentur, frequenter edant, Episcoporum praesidio. Maxima commendatione dignae sunt societates ad evulgandos libros et tractatulos catholicos. Episcopi eas foveant animosque addant typographis Catholicis, ut eorum opera bonum semen verbi ubique spargatur; quod aliquo modo fiet si rectores ecclesiarum satagant bonos libros suppeditare erigendo bibliothecas in suis parochiis.

226. Eos igitur clericos et laicos omni laude dignos habemus, qui aut libris sive parva sive magna mole scribendis, aut ephemeridibus concinnandis rem Catholicam apud nos hactenus tutari et amplificare contenderunt. Praeclara eorum in Ecclesia merita Patres non solum in amplissimo hoc conventu grato animo commemoranda, verum etiam, ut par est, praedicanda, commendanda et laudibus extollenda judicaverunt. Memoria eorum in benedictione erit, quum a piis laboribus qui-

everint et talenta a Deo accepta multoque foenore aucta in Ipsius manus tradiderint. Utinam non deficiat, immo augeatur in dies numerus eorum, qui ad bonum certamen magno animo et corde bono et optimo certandum accingantur!

227. Ad ephemerides quod spectat, valde optamus ut haberi possit una pro singulis provinciis, quae commendetur et foveatur et, si necesse fuerit, etiam ope pecuniae sustentetur ab Episcopis, sive id fiat in conciliis provincialibus sive aliter, ut ipsi melius judicaverint. Ephemerides seu folia, ut vocant, dioecesana commendamus quidem, quum legantur apud ruricolas potissimum et aditum praecludant lectioni foliorum quae dominicalia apud nos vocantur, quaeque plurimum fidei et moribus nocent, sed adhuc melius et salubrius populo Catholico consulendum fore judicamus, si una habeatur ephemeris pro provincia. Facilius est enim, quum una sit, ut scriptorum ingenio praestantium opera uti possit, et perfectior in dies evadere.

Valde optandum est ut in quadam ex urbibus majoribus habeatur folium diurnum, quod opibus, auctoritate scriptorumque ingenio et pondere folia profana adaequet. Necesse non est, ut Catholicum nomen praeseferat. Sufficit ut, praeter facta recentia et ea omnia quae in ceteris foliis avide expetuntur, religionem Catholicam, ubi propitia occasio se praebet, defendat ab hostium incursibus et mendaciis, ejusque doctrinam exponat, praeterea totum id, quod scandalosum et lubricum est, sedulo a legentium oculis arceat.

228. Dum Catholicas ephemerides commendamus, fideles etiam monitos volumus, non omnes quae Catholicum nomen jactant, esse vere Catholicas. Scriptores earum Catholico nomine gloriantur, sed exemplo suo et scriptis sanctum illud nomen dedecorant et ludibrio exponunt. Opiniones enim suas in vulgus spargunt

quae sunt saepe nimis nihil aliud quam commenta incredulorum et novatorum de origine societatis humanae et de potestatis civilis limitibus. Praeterea, aut insidiis, fraude, mellitis verbis auctoritatem Ecclesiae subvertere conantur aut in eam aperta fronte debacchantur. Ephemeris Catholica ea tantum habeatur, quae doctrinam Ecclesiae exponit ac tuetur, Ecclesiae progressus domi forisque narrat, et auctoritati ecclesiasticae in omnibus subjacere parata est. Neque tamen omnia quae in foliis etiam vere Catholicis inveniuntur, habenda sunt quasi ab ipsius Ecclesiae vel Episcopi auctoritate derivata. Qua in re ne fallerentur incauti lectores, optime jam providerant Praedecessores nostri his verbis: "Ut vera *relatio*, ut loquuntur, Ordinarii ad folia ecclesiastica seu ephemerides Catholicas recte et perspicue intelligatur; ut demum nullus aut nostris aut adversariis supersit dubitandi aut cavillandi locus, Patres hujus Concilii Plenarii profitentur atque declarant, approbationem Ordinarii, quae de more foliis Catholicis datur, nihil aliud sibi velle, quam judicare Episcopum nihil a scriptoribus contra fide et mores proferri, spem quoque bonam se habere nihil in posterum proferendum, eosque esse redactores quorum scripta ad aedificationem utilia esse possint; Episcopum vero neque posse neque debere respondere ac rationem reddere de iis universe, quae in hujusmodi foliis habentur, sed de iis tantum, quae vi officii sui docendo, monendo, jubendo aut vetando in vulgus ediderit, et quibus sua ipse manu subscripserit. Atque haec quidem posthac in pastorali hujus Concilii epistola anglico sermone conscribenda, ut ad omnium ad quos spectat, notitiam deveniant, disertius ac fusius commemoranda atque explicanda decernimus." (No. 508.)

229. Quamobrem vehementer obtestamur atque obsecramus omnes, sive clericos sive laicos, quibus hujusmodi ephemeridum cura commissa est, ut tam fide et con-

stantia in obeundo munere quam vita et moribus, se fideli populo commendent. Imprimis autem opus est, ut quaecumque scribunt ipsi aut ab aliis scripta foliis suis inserunt, ad Christianae charitatis ac modestiae leges exigant. Etiam ubi de sanctissima nostra religione ab obtrectatorum criminationibus et calumniis defendenda agitur, illud sibi propositum habeant, divinae veritatis hostes argumentorum gravitate retundere, non verbis asperioribus, maledictis et dicteriis insectari. Quod sane postulat aequitas et ipsa causae sanctitas quam sibi tuendam assumpserunt. Neque aliter agendum, ubi inter Catholicos viros, salva fide, aliqua controversia existet. Si a Catholici cujuspiam scriptoris placitis dissentire libeat, dissentiant quidem; temperate tamen id fiat et sine acerbitate. In hominibus enim "bonae voluntatis" Christiana charitas cum opinionum dissidio optime consistere potest. Addere placet gravissimam Summi Pontificis Leonis XIII. auctoritatem, cujus haec sunt verba: "In controversiis agitandis cavendum est ne modus transiliatur, quem aequitatis caritatisque leges praescribunt; neve temere insimulentur vel in suspicionem adducantur viri ceteroquin Ecclesiae doctrinis addicti, maxime autem qui in Ecclesia dignitate et potestate praecellunt." (Litt. *Licet multa*, 3 Aug. 1881.)

230. Erubescimus quidem et maximo animi dolore commovemur, quod nos pastoralis officii ratio Catholicarum ephemeridum scriptores iterum atque iterum monere cogat ne per se ipsi, neque per scriptores auxiliarios, viros ecclesiasticos et maxime Episcopos lacessant eorumque sententias, decreta et alia quae in administranda dioecesi constituerint, audacter arbitrio suo metiantur, dijudicent, improbent, atque hac ratione fidelibus et acatholicis contemnenda et irridenda proponant. Apostoli potius (Hebr. XIII. 17.) praecipientis

auctoritate permoti discant praepositis suis obedire iisque subjacere. Obsequium hisce praepositis debitum exemplo suo scriptisque commendent. Animum etiam iterum advertant ad sapientissima Summi fidelium Patris ac Magistri consilia et praecepta: "Imprimis sanctum sit apud catholicos scriptores Episcoporum nomen; quibus in excelso auctoritatis gradu collocatis dignus officio ipsorum et munere habendus est honos. Neque licere sibi homines privati putent in ea quae sacri Pastores pro potestate decreverint, inquirere; ex quo sane magna perturbatio ordinis consequeretur et non ferenda confusio. Atque istam reverentiam, quam praetermittere licet nemini, maxime in catholicis auctoribus ephemeridum luculentam esse et velut expositam ad exemplum necesse est." (Litt. SS. D. N. Leonis XIII., *Cognita Nobis*, 25 Jan. 1882.)

231. Verum huic malo quod apud nos, magno fidelium ipsorumque acatholicorum scandalo serpit ac in dies crescit, ne augeatur et passim impune grassetur, occurrendum esse censemus non monitis solum et hortamentis sed etiam poenis ecclesiasticis. Quamobrem si qui in posterum clerici vel laici, sive per se, sive per socios aliosve ab ipsis concitatos, in foliis quibusvis publicis aut libellis in vulgus editis ecclesiasticos viros, praesertim in dignitate constitutos, verbis injuriosis, maledictis, conviciis adoriantur; multo magis, si Episcopi agendi rationem in dioecesi regenda et administranda per ejusmodi folia aut libellos vellicare et damnare praesumserint, declaramus tum scriptores ipsos, tum participes et fautores perniciosissimi hujus abusus esse ordinis pertubatores, auctoritatis ecclesiasticae contemptores et hostes, gravissimique scandali reos; ac proinde dignos qui, culpa ipsorum satis probata, canonicis quoque censuris puniantur.

TITULUS VIII.

De Zelo Animarum.

CAPUT I.

De Colonis et Advenis.

232. Magna sane est advenarum frequentia fere quotidie ad littora nostra confluentium, eo animo ut fortunas suas augeant vel, quod plerisque propositum est, ut egestatem miserrimamque vitae, qua domi premebantur, conditionem effugiant. Hinc plerumque, quum ad portus nostros adpellunt, rerum fere omnium inopia laborant. Qua quidem aequum est ut nos permoveamur ad eos pro virili parte adjuvandos et fovendos, maxime quod eorum plurimi sint domestici fidei (Gal. vi. 10), ejusdemque matris Ecclesiae filii. Immo nostri muneris est, Dei jussu et exemplo eos non benevolentia tantum sed etiam amore complecti. "Amat (Deus) peregrinum et dat ei victum atque vestitum. Et vos ergo amate peregrinos, quia et ipsi fuistis advenae in terra Aegypti." (Deuteron. ix. 18, 19.) Praeterea in Novo Foedere una quodammodo sorte cum illis et conditione censemur. Quid enim aliud sumus ipsi quam peregrini, hospites et advenae, nullam hic habentes manentem civitatem, sed a Deo domoque coelesti peregrinantes, qui futuram illam beatam perpetuoque mansuram inquirimus? (i. Pet. ii. 11; i. Cor. ii. 11; Hebr. xi. 13; xiii. 14.) Quum vero non solum tot corporis incommoda et vexationes perferre cogantur, sed etiam haud raro fide, moribus et aeterna

animae salute periclitentur, multo magis nos decet omni qua licet ratione eorum bono spirituali providere. Ad quod officium rite exequendum quo magis excitemur, saepe memoria recolamus suavissima illa Christi verba, quibus benevolentiam illis praestitam beneficiis in Ipsum collatis adnumerandam fore promisit: Hospes eram et collegistis Me. Qui susceperit unum parvulum talem in nomine meo, Me suscipit. Amen dico vobis, quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, Mihi fecistis. (Matth. XXV. 35, 40; XVIII. 5.)

233. Libenter agnoscimus et commendamus zelum et religionem societatum quarumdam Hibernicarum, inter quas commemorari debet illa quae a colonis Catholicis juvandis nomen habet, Piae quoque pro colonis Germanis Unionis, quae a S. Raphaele patrono nominatur, aliarumque ejusdem indolis quae magna constantia et felici exitu, ut colonos sive primo advenientes sive aliquantisper in hac regione commoratos ope et consiliis suis tutarentur, hactenus adlaborarunt.

234. Maxime optandum est ut apud urbes majores prope oceanum sitas et ad quas plerumque adpellunt coloni ex Europa commeantes, constituantur sacerdotes prudentia et si fieri potest linguarum peritia insignes, quorum praecipuum munus sit advenas Catholicos excipere, iisque se duces et consiliarios praebere. Malorum enim hominum fraudibus et insidiis hujusmodi loca scatent. Potissimum vero solliciti sint de foeminis junioribus et puellis quae saepe, nullo comite, nullo custode aut tutore, iter faciunt. Hae namque a piis parentibus juxta veterem morem ac disciplinam ruri educatae magnarum urbium corruptelas et lenocinia omnino nesciunt. Pro ingenua ipsarum indole nihil suspicantur et facile omnibus credunt. Hinc in magno pudicitiae ac religionis amittendae periculo saepe versantur. Ad hoc malum avertendum familiae quaedam

religiosae in urbe quadam domos, ut vocant Refugii laudabili exemplo constituerunt excipiendis hujusmodi puellis et in sororum tutela asservandis, donec apud familiam bene moratam operam suam locent aut alio honesto modo victum quaerant. Atque utinam id exempli ceterae quoque urbes aemulentur!

235. Illud aequo animo tolerare vix possumus, quod coloni catholici tanto numero in oppidis congregari malint ubi laboriosissimis operibus manu factis victum quotidianum quaeritent, aut in populosis urbibus tenuissimi lucri spe permaneant, ibique inter vinarios, tabernarios et abjectissimos quoque homines miseram in squallore et sordibus vitam agant. Praeterea in hujusmodi locis frequentissimae adsunt vitiorum illecebrae, et pueri ad doctrinam Catholicam et bonos mores informari difficillime possunt. Atque hoc eo magis miramur ac dolemus, quod magna pars hujus regionis immensae usitatis rusticanorum hominum operibus sit aptissima; et haud difficile sit praesertim in occidentalibus reipublicae plagis sedes idoneas invenire et colendis agris paullatim ditescere. Haec quatenus fieri licet advenarum auribus animisque saepe inculcent sacerdotes, iisque persuadere nitantur ut, si vitam tranquillam et securam amant, si suam suaeque prolis aeternam salutem cordi habent, demum si de divitiis acquirendis serio cogitant, urbes deserant et agrorum cultioni se dedant.

236. Idcirco magnae utilitati fore censemus, si quidam ex Catholicis nostris qui divitiis et auctoritate apud cives suos pollent, in collegium seu societatem coeant cujusmodi plures hac in regione habentur, cujus beneficio coloni Catholici domos fundosque sumptu minori et firmiori possessionis jure sibi comparent. Quod si fecerint, egregie de religione et de patria merebuntur.

CAPUT II.

De Cura Pastorali pro Hominibus Nigris et Indis.

237. Quum in Nigrorum salute promovenda ea de re agatur, quae summae prorsus necessitatis est, libenter iis assentimur, quae de salute et Christiana educatione Nigrorum uniformi ratione procuranda habentur in Conc. Plen. Balt. II., et in instructione ab Emo. Card. Praefecto de Prop. Fide ad Rmum. ejusdem concilii praesidem data; cui necessitati nisi statim provideamus, tantam messem in horrea Christi colligendo, hominum inimicorum fraudibus ac cupiditati irreparabili plane damno objiciemus. Concilii Patres illius censuerunt, in conciliis provincialibus, maxime vero iis in provinciis ubi Nigri majori numero versantur, diligenter pertractandum de regulis unicuique loco accommodatis, ut meliori atque efficaciori modo istorum hominum salus et Christiana educatio promoverentur. (Conc. Prov. Balt. X., n. 5.) Patrum hortatu nonnullae ecclesiae atque scholae separatae pro Nigris constructae fuerunt; in aliis vero ecclesiis locus providetur in quo omnes qui volunt missae sacrificio adstare possunt et elementa Christianae doctrinae addiscere; jamque viri apostolici maximo cum fructu laborant in aliquibus locis ubi viget multitudo Nigrorum.

238. Injustum esset hic tacere labores omni laude dignos a missionariis nostris susceptos pro Nigris tempore quo servi erant et postquam fuerunt emancipati; at cum experientia constet salutem et Christianam eorum educationem efficaciter procurari non posse, nisi missionibus, catechesibus ac ceteris exercitiis spiritualibus eorum captui indolique accommodatis, decernimus ut Episcopi erectionem ecclesiarum, scholarum, domorum

refugii pro orphanis ac pauperibus ad Nigrorum usum, ubi fieri poterit, omni nisu procurent. Aliis autem in locis volumus ut non solum opportunus et idoneus locus in ecclesia communi provideatur, ac petentibus illis, nullo habito discrimine, sacramenta alacriter ministrentur; at praeterea statuimus, ut Ordinarii in partem tantae sollicitudinis sumant sacerdotes, sive saeculares sive regulares, quorum solum officium erit istis familiae Christi membris verbum Dei praedicare, eorum parvulos fidei principia edocere, aliisque apostolicis officiis erga illos fungi, juvantibus rectoribus ecclesiarum, quibus interdicimus ne impedimento sint missionariis ab Episcopo tam sancto muneri praepositis.

239. Quum vero maximus adhuc numerus Nigrorum extra Christi ovile versetur, oportet ut Ordinarii operarios zelo animarum succensos quaerant, quos mittant in hanc partem messis Domini. Sciant etiam seminariorum moderatores, omnium juribus sancte servatis, officii esse sui hujusmodi vocationem sedulo in animis alumnorum sanctuarii excolere, saepius illis proponendo Christi promissum quod in isto ministerio maxime valet: "Nemo est qui reliquerit domum * * * qui non accipiat centies tantum nunc in tempore hoc * * * et in saeculo futuro vitam aeternam." (Marc. x. 29, 30.) Praeterea, cum religiosae familiae missionariorum merito glorientur se mancipatas esse in sortem Domini, ut summa necessitate urgente hominibus verbum Dei et panem vitae esurientibus generose opitulentur, absque dubio Praesules nostros alacri animo juvabunt.

240. Tandem silentio praetereundum non est, institutionem catechistarum utriusque sexus difficiliorem non fore apud nos quam in regionibus ethnicorum, quando diligenti cura in id incumbent missionarii. Talium adjutorum opera magni facienda est. Parabunt etenim viam sacris ministris Nigros ecclesiae vicinos congre-

gando ac catechismum hymnosque sacros edocendo, qua ratione durus sacerdotis labor uberiores fructus afferet.

241. Ex annalium monumentis sacrarum Missionum apud Americae Septentrionalis aborigines gloriam immortalem consecuta est pia Mater Ecclesia. Et sane merito, siquidem vel a primis novi orbis explorationibus usque ad nostra tempora quamplurimi filii ejus apostolorum zelo et caritate ducti, gravibus aerumnis susceptis evangelium regni Dei indefesse praedicaverunt pauperibus istis fratribus nostris, Christi sanguine redemptis dignisque Matris Ecclesiae miseratione.

242. Imprimis itaque censent Patres comitatum ab Illmo. et Rmo. Archiepiscopo Baltimorensi ad causam Indorum apud Gubernium agendam anno 1874 institutum ea ratione continuandum esse, ut sub Archiepiscopo Baltimorensi praeside consistat quatuor Episcopis, qui singulis quinquenniis ab iis Ordinariis seligendi erunt, in quorum dioecesibus Indorum tribus commorantur. Hujus comitatus erit, apud sedem gubernii sacerdotem collocare qui commissarii munere fungatur atque secundum regulas a comitatu praescribendas negotia a praedictis Ordinariis ipsi injuncta diligenter gerat, et generatim Indorum salutem opportuno tempore ac optimis quibus poterit mediis promoveat.

243. In universis harum regionum dioecesibus quotannis, prima Quadragesimae Dominica, collecta fiat, et summa inde proveniens mittatur ad commissionem pro missionibus domesticis instituendam. Hoc vero modo distributio fiet. Pecunia ex hac collecta primae Dominicae Quadragesimae derivata in dioecesibus, ubi Societas pii Operis de Propagatione Fidei jam existit, tota impendatur a commissione in juvandis Indorum et Nigrorum missionibus. Quod vero in illa collecta confertur a dioecesibus, ubi nondum existit illa societas, dispertiatur in

duas partes, quarum una Lugdunum transmittatur, altera pro Indorum et Nigrorum missionibus retineatur.

Commissio autem sic constituatur. Revdmus. Archiepiscopus Baltimorensis adsciscat sibi duos ex Episcopis, quorum dioeceses hujusmodi ope non indigent. Eligant deinde secretarium sacerdotem, clericum puta ex pio clericorum S. Sulpitii instituto, qui quotannis ad Episcopos universos plane referet de collectis acceptis deque modo quo pecuniae omnes expensae fuerint. Etiam Episcopi qui de his collectis participant, singulis annis ad commissionem referent de numero Indorum et Nigrorum in suis dioecesibus, deque eorum statu spirituali, et de ceteris quae ipsorum judicio utiliter commissioni significari possunt aut debent.

In tota hac re, quae suis certe non caret difficultatibus, tum pastores tum fideles non parvum percepturi sunt incitamentum ex benigno quo nos prosequitur studio Emus. Card. Praef. S. Cong. de Prop. Fide, qui benevole paratum se ostendit ad procuranda subsidia; et etiam ex indulgentiis a D. N. Leone XIII. die 3 Dec. 1882 concessis aliquibus missionibus, quas et ad nos extendere dignatus est.[1]

[1] Ex audientia habita die 23 Julii 1882 relatum fuit: "Sanctissimus ad preces R. P. D. Oratoris, de quo in precibus, indulgentiam plenariam benigne concessit ab omnibus et singulis utriusque sexus fidelibus lucrandam, qui eo die quo fit collectio pro erectione et sustentatione sacellorum et scholarum catholicarum pro Indis et Nigritis, vere poenitentes, sacramentaliter confessi ac sacra Communione refecti ecclesiam, in qua pecunia colligitur, devote visitaverint, ibique sacris concionibus aliisque ritibus ea occasione celebrandis adstiterint, et aliquas pias preces pro sanctae fidei propagatione et juxta Summi Pontificis intentionem effuderint." In audientia vero habita die 3 Decembris 1882, Sanctitas sua rogata fuit, ut rescriptum relate ad ecclesias et scholas pro Nigris, valiturum declarare velit pro omnibus dioecesibus Statuum Foederatorum; ac praeterea, ut in rescripto auferatur conditio, qua fideles tenentur assistere functionibus, concioni, etc. Porro SS. Pater "annuit juxta petita."

CAPUT III.

De Societatibus.

§ 1. *De Societatibus Inhonestis.*

244. Societates Secretas hostem infensissimum Ecclesiae Dei et fuisse et esse, declarant non modo monita eorum, qui a Christo positi fuerunt ad custodiendam Civitatem Dei, verum etiam confirmant eventus tristissimi duorum superiorum saeculorum, multoque magis status miserrimus ad quem pluribus in locis Ecclesia est redacta. Nec in societatem religiosam tantummodo, verum etiam in civilem haec pestis exitiosa invasit; ac ita civium corda animosque suo lethali foetore corrupit, ut ipsius Reipublicae viscera penitus infecerit. Interim autem Romani Pontifices suo muneri non defuerunt. Iterum atque iterum non modo hostem clamarunt, sed praeterea districto Ecclesiae gladio perculerunt, insidias et consilia in aperto posuerunt, et remedia ad malum repellendum opportuna praebuerunt. Eorum omnium declarationes SS. Dominus Noster Leo XIII., feliciter regnans, nuperrime in Epistola Encyclica *Humanum Genus*, sermone gravi aeque ac diserto collegit et renovavit.

245. Has igitur Instructiones et Decreta, adeo sapienter a Romanis Pontificibus edita, ad malum gravissimum a Christi fidelibus arcendum, volumus nullo modo veluti inania haerere suspensa, verum econtra eadem fortiter applicari, ut morbus iste pestifer e corpore religioso simul ac civili tandem expellatur. Hunc quoque animum fuisse Patribus praecedentis Concilii Balt. ex praeclaro illo titulo patet, quem de Societatibus Secretis ediderunt; et Nos eorum successores et in documentis Pontificiis exequendis aemulatores, eodem quo

ipsi spiritu ducti, his Nostris decretis statuimus, supra memorata Pontificia decreta contra omnes societates a S. Sedes damnatas cum suo pleno vigore juxta tenorem Constitutionis *Apostolicae Sedis* et mentem Summorum Pontificum, strenue esse inculcanda atque executioni mandanda. (Vide Instr. S. O. hoc anno editam.[1])

246. Neque ad illas tantum societates, quae veluti secta Massonica aut Carbonaria nominatim damnatae inveniuntur, coarctandae sunt declarationes S. Sedis; verum etiam ad illas quoque se extendere intelligantur necesse est quae, nomine quantumvis omisso, in re tamen ejusdem sunt generis ac Massonica aut Carbonaria. "Variae sunt hominum sectae, quae quamquam nomine, ritu, forma, origine differentes, cum tamen communione quadam propositi, summarumque sententiarum similitudine inter se contineantur, re congruunt cum secta Massonum, quae cujusdam est instar centri, unde abeunt et quo redeunt universae." (Cit. Encycl. *Humanum Genus.*)

247. Quod si dubium exoriatur, an aliqua societas a S. Sede damnata existat, praecisione facta modo a censuris, de quibus infra, applicatione alterutrius horum principiorum erit resolvendum, an saltem sit vetita.

Si nempe ejusmodi societas aut ita secretum servandum injungat, ut neque auctoritati Ecclesiae illud manifestari sinat; aut si jusjurandum vel promissionem caecae absolutaeque obedientiae exigat, ea, prescindendo etiam a censuris, inter vetitas erit recensenda, atque adscripti absolutione sacramentali privandi, donec effectu ipso ab ea penitus recedant, vel saltem se continuo recessuros serio promittant. Et quoniam Episcopis non solum jus, sed etiam officium inquirendi inhaeret, omnis societas quae Ordinario interroganti secretum revelari non sinit, ipsi auctoritati Ecclesiae id recusare judicabitur; et

[1] In *Appendice*, p. 282.

obedientia ad omnia parata, rei faciendae ratione et honestate nec visa nec curata, sine dubio caeca et absoluta erit existimanda.

248. Hinc patet illas societates jure optimo meritoque fuisse ab Apostolica Sede damnatas. Quid enim magis istis exitiale in Ecclesiam aut Statum existere possit? Quid ad omnem malam pestem generandam atque fovendam magis accommodatum? In eorum enim conventiculis secretis viri perditi ac callidi pessima quaeque contra bonum reipublicae sacrae et civilis moliri possent, et si Ecclesiae jus inspiciendi non competeret nullus locus applicandi remedia esset relictus. Si autem adscripti nil mali in eis agant, exeant e tenebris. "Qui enim veritatem facit, venit ad lucem. Qui vero male agit, odit lucem." Ideoque, si non veniant ad lucem, reputandi sunt inter homines illos, de quibus Salvator dixit: "Dilexerunt magis tenebras quam lucem, erant enim mala opera eorum." (Joan. III. 19.) Hinc declaravit Summus Pontifex Leo XII.: "Jusjurandum illud nefarium, quod jam memoratum est, quodque in illa etiam inferiori cooptatione jurari debet, satis per se est, ut intelligatis nefas etiam esse levioribus illis gradibus adscribi, atque in iis versari." (Litt. App. *Quo graviora.*) Nec quis dicat his mediis promoveri progressum generis humani. Illud enim genus humanum quod Redemptionis ipsiusque naturae vi tendit ad unum, ad colligendos scilicet omnes homines in unam quasi familiam veluti totidem fratres sub uno communi Patre, illosque in unum retinendos arctis vinculis apertae sinceritatis, aequae omnibus justitiae, ac universalis amoris; istud genus humanum quomodo promovetur, quum videat econtra lacerata sua membra atque disjecta, homines scilicet ab hominibus secreto divisos, ab officiis veritatis, justitiae et caritatis aliis alios excludentibus, si forte inter suos gregales non adnumerentur? Et ad illam caecam absolutamque obedientiam

quod attinet, quid unquam magis funestum excogitari posset adversus altam dignitatem humanam, rectae rationis imperium, bonorum morum ac Reipublicae gerendae fundamenta? Qui enim "cooptati sunt promittant ac recipiant necesse est, ducibus ac magistris se dicto audientes futuros cum obsequio fideque maxima; ad quemlibet eorum nutum significationemque paratos imperata facturos; si secus fecerint, tum dira omnia ac mortem ipsam non recusare. Revera si qui prodidisse disciplinam vel mandatis restisisse judicentur, supplicium de eis non raro sumitur, et audacia quidem ac dexteritate tanta, ut speculatricem ac vindicem scelerum justitiam sicarius persaepe fallat. Atqui simulare et velle in occulto latere; obligare sibi homines tanquam mancipia tenacissimo nexu, nec satis declarata causa; alieno addictos arbitrio ad omne facinus adhibere; armare ad caedem dextras, quaesita impunitate peccandi, immanitas quaedam est, quam rerum natura non patitur. Quapropter Societatem, de qua loquimur, cum justitia et naturali honestate pugnare, ratio et veritas ipsa convincit." (Litt. Encycl. *Humanum Genus.*)

249. Supra ubi de discernendis societatibus vetitis agebatur, praescidimus a considerandis simul censuris, ne videremur res distinctas confundere. (Vide probatos commentatores in Const. *Apostolicae Sedis.*) Sed hoc in loco, incertis relictis censemus clare definiendas esse censuras certas et latae sententiae, in quas hae societates incurrere possunt.

Si qua igitur societas presbyterum proprio marte sibi vindicet aliumve ministrum cultus, qui rituali ac caeremoniis propriis pro suo lubitu utatur; hoc in casu adscripti etiam censuras contra schismaticos vel haereticos latas incurrunt. Quae censurae ita enuntiantur in Const. *Apostolicae Sedis* inter excommunicationes latae sententiae, Romano Pontifici speciali modo reservatas:

"Omnes a Christiana fide apostatas, et omnes et singulos haereticos, quocumque nomine censeantur, et cujuscumque sectae existant, eisque credentes, eorumque receptores, fautores, ac generaliter quoslibet illorum defensores." "Schismaticos, et eos, qui a Romani Pontificis pro tempore existentis obedientia pertinaciter se subtrahunt, vel recedunt." In comperto enim est, quamlibet societatem, praeterquam quod sit secreta, posse etiam schismaticam esse vel haereticam; proindeque omnis societas, quando sibi vindicat presbyterum aliumve ministrum cultus, cum proprio rituali ac caeremoniis, non quomodolibet, nec sicuti aliquando apud nostrates fit quum preces quaedam in civium conventibus recitantur, sed eo modo quo ipsa societas, pravo sibi fine proposito, secta schismatica aut haeretica evadit, jure meritoque in censuras supradictas incurrit.

250. Non ideo autem censenda sunt omnia licere, quae non sint expresse damnata; et nostri fideles, maxime autem juniores, quo longius ab omni periculo mali amoveantur, edocendi sunt graviterque commonendi, sedulo ipsis effugiendas esse omnes societates quae quomodocumque fidei aut moribus judicio Ordinarii offendiculo esse possint. Qua de re Summus ipse Pontifex Episcopis hoc consilium praebet: "Parentes, magistri pietatis, curiones inter Christianae doctrinae praeceptiones insistant, Vobis auctoribus, opportune commonere liberos et alumnos de ejusmodi societatum flagitiosa natura, et ut mature cavere discant artes fraudulentas et varias, quas eorum propagatores usurpare ad illaqueandos homines consueverunt. Immo qui adolescentulos ad sacra percipienda rite erudiunt, non inepte fecerint, si adducant singulos ut statuant ac recipiant, inscientibus parentibus, aut non auctore vel curione vel conscientiae judice, nulla se unquam societate obligaturos." (Encycl. cit.)

251. Quoniam vero non tantum contra fidei puritatem et communionis ecclesiasticae unitatem societates secretae conspirare possunt, verum etiam contra legitimas potestates machinari, idcirco Sedes Apostolica harum incolumitati consulens, excommunicationi latae sententiae, Romano Pontifici reservatae, subjacere declaravit: "Nomen dantes sectae Massonicae aut Carbonariae, aut aliis ejusdem generis sectis, quae contra Ecclesiam vel legitimas potestates, seu palam seu clandestine machinantur; necnon eisdem sectis favorem qualemcumque praestantes, earumve occultos coryphaeos ac duces non denuntiantes, donec non denuntiaverint." Ergo hac etiam censura societates secretae innodari possunt et merito; "non est enim potestas nisi a Deo quae autem sunt, a Deo ordinatae sunt. Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit, qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt." (Rom. XIII. 1, 2.)

252. Has igitur censuras declaramus, nullo modo aut tacendas aut dissimulandas esse; sed econtra manifeste promulgandas atque in reos urgendas ut timore salutari fideles in officio contineantur, deceptione aut infirmitate lapsi ad meliorem frugem revocentur, et contumaces tandem veluti oves infectae ex ovili ejiciantur.

253. Demum, hic opportunum ducimus in mentem fidelium revocare monita salutaria, quae Patres superioris Concilii Plenarii titulo *De Societatibus Secretis*, No. 519, dederunt circa societates quasdam de quarum liceitate quaestio aliquando mota fuit. "Quibus accurate perpensis, Nobis quidem nulla apparet ratio, ob quam prohibitio Ecclesiae adversus Massonicam aliasque occultas sectas, ad illas extendatur operariorum sodalitates, quas non constat aliud sibi proponere quam sociorum in propria arte exercenda mutuam tutelam ac juvamen. Cavendum tamen, ne sub hoc praetextu quidpiam admittatur, quod sectis damnatis faveat; neve operarii qui his

societatibus nomen dant, pravis subdolisque malorum hominum artibus inducantur, ut contra justitiae leges laborem ab ipsis debitum subtrahant, vel alio quovis modo eorum, quibus subjiciuntur, jura laedant. * * * Illi etiam coetus prorsus illiciti sunt, in quibus ita arcto foedere in mutuam defensionem conjunguntur socii, ut exinde oriatur turbarum vel caedium periculum."

254. Quum porro videndum erit, an aliqua societas cadat sub una ex classibus indicatis, primo quidem inquirant Episcopi, sive per se sive per alios prudentes, auditis ducibus, corypheis vel sociis praecipuis, omnia ad illam associationem spectantia, dein singula inspiciant matureque considerent, ut judicium certum de ea proferatur juxta principia super exposita et si quid deprehenderint damnatione dignum, inspiciant ulterius utrum ex ipsius societatis natura proveniat, an vero ex quibusdam temporum, locorum aut personarum circumstantiis cum societate conjunctis. "Nolumus enim," sicut jam decretum fuit in eodem Concilio, No. 520, "ut in posterum ullus in hisce provinciis, in quavis ecclesiastica dignitate constitutus, nominatim societatem damnet, nisi certo et praeter omne dubium constet, eam ex eis esse, quae Constitutionibus Pontificiis [aut aliis documentis Sedis Apostolicae], comprehenduntur. Si vero eae fuerint circumstantiae, ut ultiorem expositionem doctrinae jam traditae postulare videantur, pro ea 'omnibus ad amussim expositis rerum adjunctis' recurrendum esse monemus ad Sanctam Sedem, cujus sapientissimo judicio omnes pleno animo ac corde morem geremus."

255. Ad praecavendum praeterea, ne confusio disciplinae habeatur, dum cum magno fidelium scandalo et auctoritatis ecclesiasticae detrimento, eadem societas in una dioecesi damnatur, et in alia toleratur, nolumus ullam societatem, uti cadentem sub una ex classibus indicatis, nominatim damnari, antequam Ordinarius rem

retulerit ad Commissionem, quam pro hujusmodi causis judicandis nunc constituimus, et quae constabit ex omnibus Archiepiscopis harum provinciarum. Quod si societas damnanda omnibus visa non fuerit, recurrendum erit ad Sanctam Sedem, ut judicium certum accipiatur, et disciplina in nostris provinciis uniformis servetur.

§ 2. *De Quibusdam Societatibus Honestis.*

256. Praeter viam poenarum et timoris, aliam et quidem meliorem indicavit Supremus Pastor in saepe laudata encyclica *Humanum Genus*, qua nobis commissi fideles a periculis societatum secretarum retrahi queant, in eo sitam, ut instituantur societates honestae ad quas opportune alliciantur. Quod quidem nostratum conditioni est maxime accommodatum. Omnes enim ad nomen alicui societati dandum vehementur trahuntur, plerumque alicujus mutui beneficii et protectionis spe, aut, praesertim cum de junioribus agitur, animi recreandi aut perficiendi causa. Ad has igitur utilitates nostris fidelibus in societatibus honestis procurandas decernimus, ubicumque fieri potest Episcoporum auspiciis patrocinioque, opificum aliorumque civium Catholicorum societates instituendas et promovendas esse, quae quamvis finem sibi proponant temporalem et materialem, consilia tamen et directionem cleri sequantur.

257. Pro juvenibus, quia majoribus periculis objiciuntur, majorem curam impendi volumus; proinde statuimus, ut in omni paroecia vel missione, ubi numerus eorum sufficiens invenitur, societates speciales pro ipsis a rectore instituantur et omni opera foveantur. Sine hujusmodi enim associationibus opus juventutis Catholicae servandae in scholis parochialibus inceptum, plerumque in irritum cedet, et nostri adolescentes, qui tanto studio jam inde ab infantia custoditi sunt, moribus et

illecebris mundi seducti tandem in societatum vetitarum barathro absorpti perdentur. Honestis autem societatibus adscripti, dum bonum temporale prosequuntur, ad pietatem quoque excolendam a prudente pastore facile adduci poterunt.

258. Praeter has societates Catholicorum optamus etiam ut in singulis paroeciis, ubi fieri potest, instituantur societates vere Catholicae, quae pro aliquo fine religioso assequendo sub proprii capellani plenissima directione laborent. Jam enim multis in locis hujusmodi societates bene de Ecclesia meruerunt, non tantum aedificationis exemplo sed etiam neglectos et carceribus aliisque institutionibus publicis detentos doctrina Christiana imbuendo, libros Catholicos distribuendo et alia charitatis opera exercendo. Praeterea, ad pauperum indigentiam modo efficaci simul ac Christiano levandam, maxime curabunt ecclesiarum rectores, ut omni opera foveant societatem illam "de populo inferioris ordinis tam praeclare meritam, quae a Vincentio patre nominatur. Cognitum est quid agat, quid velit, scilicet tota in hoc est, ut egentibus et calamitosis suppetias eat ultro, idque sagacitate modestiaque mirabili; quae quo minus videri vult, eo est ad caritatem Christianam melior, ad miseriarum levamen opportunior." (Encycl. cit.)

259. Omnibus denique vehementer commendamus Lugdunensem Propagationis Fidei Societatem quam inde ab ejus ortu Romani Pontifices summis laudibus et amplissimis pontificalis gratiae privilegiis prosecuti sunt; quamque sedulo fovendam et promovendam recentioribus diebus Leo XIII. fel. reg. in Encycl. *Sancta Dei Civitas*, 3 Dec. 1880, iterum Episcopos ardenter commonuit. Mentem S. Sedis, et praedecessorum in superioribus Conciliis Plenariis exemplum sequentes statuimus, ut per omnes nostras dioeceses societas illa praeclara, sicubi forte nondum vigeat, instituatur ac

promoveatur. De collectis fidelium eleemosynis quae omnes mittantur Lugdunum ad pii operis directores generales, ratio dabitur juxta normam societatis, vel alio modo, prout Episcopo magis placuerit. Amor quidem erga Deum, uti speramus, omnes stimulabit ut parvas suas copias conferant ad augendum opus missionum Catholicarum per totum orbem diffusarum et amplificandum regnum Christi; at simul meminisse juvat, societatem istam, "a qua tot ac tanta bona in rem Catholicam in his regionibus jam derivata sunt," eo majora indigentibus nostris missionibus auxilia praestare posse, quo ampliores et uberiores ipsi contulerint eleemosynas.

§ 3. *De Societatibus ad Temperantiam Promovendam.*

260. Dubitandum non est quin inter mala quae in hac regione maxime deflemus, reputandum sit illud quod in potuum inebriantium abusu consistit. Est enim hujusmodi excessus peccati fomes perpetuus miseriarumque origo foecunda; homines innumeros familiasque integras ruina pessima obruit, animasque plurimas in exitium aeternum praecipites trahit. Et quoniam hoc vitium etiam inter Catholicos non parum saevit, scandalum acatholicis datur magnumque obstaculum religionis dilatationi opponitur. Christianos igitur omnes et religionis et patriae amor urget ut omni studio dent operam huic pestifero malo extirpando.

261. Ab Ecclesiae sacerdotibus, quibus Deus officium dedit homines verbo vitae erudiendi bonisque moribus informandi, auxilium in primis speramus. Nunquam cessent contra ebrietatem ejusque occasiones fortiter conclamare; praesertim vero quum exercitia spiritualia pro populo habent. Memores etiam doctrinae Apostolicae plebem commissam ex animo doceant scriptum esse:

"neque ebriosi * * regnum Dei possidebunt" (I. Cor. VI. 10); revocent in mentem aliorum qui existimant se stare, verba Eccli. III. 27: "qui amat periculum peribit in illo." Praeterea quum verba moveant tantum, exempla vero trahant, sacerdotes ipsimet qui, monente Apostolo, debent esse forma gregis ex animo, sint temperantiae virtutis exempla.

262. Vestigiis inhaerentes Patrum Superiorum Conciliorum Baltimorensium, et doctrinae innixi Doctoris Angelici (II. II. q. 149, a. 3.) approbamus et magnopere commendamus laudabilem plurium morem, qui temporibus nostris ab usu potuum inebriantium omnino abstinent, quo vitium intemperantiae securius coerceant, sive ejusdem occasiones a semetipsis amovendo, sive aliis virtutis temperantiae exemplum praeclarum exhibendo, quorum zelum secundum scientiam esse, jamque magnos fructus tulisse ac majores etiam in futuro ferendi spem praebere ultro fatemur. Societates quae veniunt nomine "Unionis Catholicae ad Abstinentiam Totalem promovendam" et "Sacrae Sitis," magna laude dignas agnoscimus; spiritu enim vere catholico reguntur, et non tam in propriae voluntatis firmitate quam in precum et sacramentorum virtute vires necessarias quaerunt. Notum est praeterea quod Caput totius Ecclesiae et Christi in terris Vicarius non semel easdem benedictione sua apostolica et indulgentiis Ecclesiae locupletavit. Proinde nos quoque iisdem signa nostrae benevolentiae exhibemus, et quo magis floreant eas omnium nostrorum sacerdotibus curae paternae commendamus, ut eis non modo animos addant sed etiam semitam catholicam semper demonstrent.

263. Monemus denique nostros fideles, qui liquorum inebriantium mercaturam faciunt ut serio recogitent quot quantisque periculis peccatique occasionibus eorum quaestus, quamvis in se non illicitus, sit circumdatus.

Honestiorem rationem sustentandi vitam si possunt, seligant. Sin minus totis viribus tam a semetipsis quam ab aliis occasiones peccati studeant amovere. Neque junioribus, eis scilicet qui sui juris non sunt, potum vendant, neque iis quos potu abusuros praevident. Cauponas suas die Dominica clausas servent; nulloque tempore intra tabernarum suarum parietes blasphemias, maledictiones, aut eloquia turpia proferri sinant. Quod si culpabili ipsorum causa aut cooperatione religio in dedecus et homines in ruinam traducuntur, sciant in coelis Vindicem existere poenas ab ipsis gravissimas certo exacturum.

TITULUS IX.

De Bonis Ecclesiae Temporalibus.

CAPUT I.

De Juribus Ecclesiae circa Bona Temporalia.

264. "Ecclesia nempe ut vera et perfecta societas a divino auctore suo fuit instituta, quae nullis circumscripta regionum finibus, nulli etiam civili subdatur imperio, suamque potestatem ac jura ubique terrarum in hominum salutem libere exerceat." (Pius IX., Allocutio *Multis gravibusque*, 17 Dec. 1860.) Ecclesia itaque, cum societas sit quae et externo membrorum suorum nexu atque ordine omnibus visibilis apparet, iis procul dubio mediis uti debet ad finem suum assequendum, quae non meris purisque spiritibus, at vero hominibus ex corpore simul et anima compositis conveniant. Etsi proinde Ecclesiae est orare, praedicare, ministrare atque sacrificare, his tamen divinis muneribus, cum non solum pro hominibus, sed etiam inter homines et ab hominibus exercenda sint, spectata humana natura humanaeque societatis indole, recte fungi non potest, nisi mediis externis modisque visibilibus utatur. Externa scilicet et temporalia bona non modo Ecclesiae utilia sed omnino necessaria sunt. Neque solum ex ordinatione divina Ecclesiae jus competit ad bona temporalia, sed et jure naturali, cum jure longe nobiliori vera et perfecta societas sit quam reliquae hominum societates, quibus ex ipsa rerum natura jus bona externa acquirendi ac possi-

dendi competere nullus unquam negare ausus est. Recte hinc damnata est eorum sententia qui dicunt: "Ecclesia non habet nativum et legitimum jus acquirendi ac possidendi." (Syllabus Pii IX., § v., prop. XXVI.) Ecclesia praeterea ut societas perfecta et supernaturalis a potestate civili plene et absolute independens est, imo multo hac nobilior superiorque, utpote quae in hoc mundo quidem, sed non de hoc mundo. Igitur insignis impudentiae rei sunt novatores conclamantes "conforme esse s. theologiae jurisque publici principiis, bonorum proprietatem quae ab ecclesiis, a familiis religiosis, aliisque locis piis possidentur, civili gubernio asserere et vindicare." (Pius IX., *Quanta cura.*) Neque demum minus damnanda eorum insania qui asserere non dubitant sacros Ecclesiae ministros Romanumque Pontificem ab omni rerum temporalium cura ac dominio esse omnino excludendos. (Syll., l. c., prop. XXVII.) Sancte igitur et inviolabiliter tenendum est jus integrum proprietatis et dominium in bona ecclesiastica in Ecclesia residere. Quaecunque sint in Ecclesia societates, vel congregationes, collegia vel ordines, sive laicorum sive religiosorum, bona temporalia, quae Ecclesiae nomine cohonestentur, acquirendi vel possidendi nec potestatem nec jus habent, nisi quia et quatenus sunt membra in uno Ecclesiae corpore. Quod tam verum est ut, si quae societas ecclesiastica ab obedientia Ecclesiae debita recesserit vel a fide Catholica apostataverit, nullo unquam titulo bona ecclesiastica quorum prius dominium habuit, sibi reclamare legitime possit. Scisso etenim unitatis ecclesiasticae vinculo, scinditur et titulus possessionis bonorum Ecclesiae, quae essentialiter una est.

Haec quidem doctrina jam pridem a Patribus Conc. Plen. Balt. I. luculenter declarata est: "Quidquid igitur offertur Deo ejusque cultui consecratur, sive illud templum ipsum est, in quo ejus cultores congregantur, sive

fundus iis humandis assignatus, qui in Domino promissam resurrectionem exspectantes requiescunt, sive proprietas quaevis . . . et ad Dei honorem vel ad usum cleri educandi, sustentandi alendique destinata; haec plane omnia res sacrae sunt et Ecclesiae propriae, ut Dei servitio subtrahi sine sacrilegii crimine non possint. Has res ne donatores quidem sibi ut proprias vindicare possunt." (Literae Pastorales.)

265. Eadem est doctrina Catholica de bonorum ecclesiasticorum administratione. Aliter nempe administranda non sunt quam juxta sacrorum canonum et constitutionum Pontificiarum normam. Haec enim bona ex fine quo acquisita, vel ex intentione qua a donatoribus collata sunt, usui Ecclesiae unice destinantur, sive hic honor sit ac splendor cultus divini atque ministrorum sacrorum sustentatio, sive Christiana juventutis institutio, subventio orphanorum, pauperum et infirmorum, sive demum Evangelicae inter paganos haereticosque praedicationis propagatio. Evidens ergo ratio patet, cur bonorum illorum administratio plena et ab omni alieno interventu secura Ecclesiae vindicari debeat. Declaramus itaque falsam eorum sententiam qui docent coetus ecclesiasticos seu congregationes, quibus ab auctoritate civili jus bona temporalia acquirendi, administrandi et alienandi concessum est, hoc ipsum jus exercere posse independenter ab auctoritate Ecclesiae, immo contra ejusdem canones et decreta.

Catholicam hanc doctrinam Patres Conciliorum Americae Plenariorum apertis verbis et invictis semper proclamarunt. "Quam parum magistratui civili licet Ecclesiae praescribere quae doceat aut quo ritu colat Deum, tam parum ei certam rationem suarum facultatum curandarum injungere potest, quae repugnet ejus institutis et ab illis petita sit, qui ejus auctoritatem rejecerunt." (Conc. Plen. Balt. II., Literae Pastorales.)

"Denique in toto hoc temporalium bonorum genere, quod profanis usibus exemptum et ad divinum cultum sepositum est, non potest Ecclesia ullum cujusquam interventum admittere, qui non ex ipsius auctoritate pendeat. Hujus autem auctoritatis vicarius est et interpres pro sua dioecesi Episcopus." (Conc. Plen. I. Literae Pastorales.)

CAPUT II.

De Episcoporum Officiis.

266. "Praecipimus ut in potestate sua Episcopus Ecclesiae res habeat. Si enim animae hominum pretiosiores illi sunt creditae, multo magis oportet eum curam pecuniarum gerere, ita ut potestate ejus indigentibus omnia dispensentur per presbyteros et diaconos, et cum Dei timore et sollicitudine ministrentur." (Canon Apostolicus 41.)

Ob summa pericula quibus bona temporalia saepe objiciuntur quando Episcopi ea secundum praescripta Ecclesiae tractare prohibentur, summopere lugendum est, quod in multis Statuum Foederatorum regionibus leges civiles circa bonorum temporalium possessionem et administrationem iis nitantur principiis, quae admittere Ecclesia non potest, nisi ab eo instituto discedat, quod perpetuo tenuit ex quo primum libera religione uti coepit. (Conc. Plen. Balt. II., l. c.) "Haec autem plena libertas tunc tantum existere dici posset si leges et provisiones ab ipsa Ecclesia factae in foro quoque civili quoad haec admitterentur, iisque hoc modo vis civilis tribueretur. * * * Cum autem illa legum et tribunalium ecclesiasticorum agnitio in Statibus quibusdam nondum existat, Nostrum est ita res componere, ut

impedimenta quae libertati Ecclesiae et bonorum securitati e legibus civilibus oriuntur, vel amoveantur prorsus, vel in quantum fieri potest minuantur." (Ibid., No. 200.)

267. In Statibus in quibus civilis parochiarum vel coetuum ecclesiasticorum incorporatio legalis quae cum legibus ecclesiasticis concordet, non existit, Episcopus ipsemet, lege in comitiis ferenda, corpus publicum seu persona moralis (*Corporation sole*) constitui poterit ad bona totius dioecesis habenda et administranda; vel poterunt simili lege dioecesis bona committi Episcopi fidei (*In trust*) ut eadem nomine dioeceseos teneat in ejusque bonum juxta mentem Ecclesiae administret; vel denique Episcopus bona dioeceseos temporalia possideat et administret nomine suo proprio, illo nempe absoluto plenoque juris titulo, qui anglice vocatur *in fee simple;* quo in casu Episcopus omnino memor sit, se, quantumvis a potestate saeculari plenum ecclesiasticarum rerum sibi datum fuerit dominium, ex sacrorum canonum monitu dominum earum non esse, sed mere procuratorem. (C. *Fraternitatem* 2, de Donat., l. II. Decret.)

268. Ne unquam bona cultui divino piisque operibus dicata ad alios usus divertantur, statuimus ac omnibus istarum provinciarum Episcopis in Domino praecipimus, ut duplex rerum inventarium rite confectum habeant; unum in quo res omnes ecclesiasticae, quas sive nomine proprio (*in fee simple*), vel suae fidei commissas nomine aliorum (*in trust*), vel soli ut corpus morale (*corporation sole*) possident, accurate describantur; alterum in quo res suae propriae (*personal property*) aeque fideliter notentur. Hac enim ratione optime de bonis tam Ecclesiae quam Episcoporum sine ullo confusionis et quae inde sequi posset scandalosae contentionis aut sacrilegae alienationis periculo provisum erit. "Et justum est hoc apud Deum et homines, ut nec Ecclesia detrimentum patiatur ignoratione rerum Episcopi, nec Episcopus vel

ejus propinqui sub obtentu Ecclesiae proscribantur." (Can. Ap. 40.)

269. Summorum Pontificum ac Praedecessorum nostrorum cura de bonis externis Ecclesiae hac in regione secure firmiterque servandis quanta fuerit, ex actis et decretis conciliorum nostrorum tam provincialium quam plenariorum apertum est. Nec minori Nos sollicitudine bonorum illorum securitati providere intenti, Episcopos iterum iterumque monemus, oneratam esse suam conscientiam, ut testamento vel alio legali documento, prout spectatis locorum adjunctis vel legum in suo Statu vigentium indole melius videtur, securae bonorum ecclesiasticorum quae penes se sunt ad successores transmissioni consulant. Hujus porro instrumenti duo exemplaria conficiant, quorum uno apud se in archivo dioecesano retento, alterum apud Archiepiscopum deponant; Archiepiscopus autem apud seniorem suffraganeum. Haec testamentorum depositio intra tres menses a sua cujusque consecratione omnino fiat. (Conc. Plen. Balt. II., No. 191. Cfr. etiam Nm. 204.)

Neque omittant de bonis suis propriis testamento accurate et solerter confecto tempestive providere quo nulla, ipsis vita decedentibus, de privata proprietate difficultas oriatur.

270. Quum securitas bonorum nostrarum dioecesium a dispositione legum civilium plane dependeat, Episcopis summae religionis esse debet curare, ut quaecumque documenta vel instrumenta in qualicumque demum bonorum illorum negotio vel ministerio adhibenda, ea ratione formaque legali describantur, conficiantur ac deponantur, ut negotia peracta non tantum in facie Ecclesiae vel foro conscientiae, sed etiam coram lege et judice saeculari valida, rata, fixaque sint. Neque in iis negotiis quae et omissis legum formis sat firma apparent, cautiones et formas a lege civili statutas negligi permit-

tant, quo firmissima et ab omni periculo secura transactio sit. In omnibus istis rebus viros in jure peritos et in tractandis negotiis versatissimos consulere nec Episcopi nec sacerdotes detrectent.

271. "Nihil enim frequentius in veterum Patrum scriptis, sacrisque Conciliorum et Ecclesiae sanctionibus legitur, quam scrinia, tabularia, archiva, conditoria et armaria, a temporum atque hominum injuria servandis rerum gestarum documentis, chartis, diplomatibus, codicibus instrumentisque constructa, unde fides et veritas rerum ad successorum recordationem transmitti posset. Nec tantum veteres quidem Romani Pontifices antecessores Nostri singularem hanc providentiam in custodiendis ejusmodi actis et monumentis identidem ostenderunt, sed ceterarum quoque ecclesiarum pastoribus tantae rei gravitas maxime innotuit; proptereaque rerum sibi creditarum testes literas ad instructionem futurorum summa fide servari voluerunt, quippe qui probe nossent quantae inde utilitates manarent." (Benedict. XIII. *Maxima vigilantia*, 14 Junii 1727.) Volumus itaque ut singuli Episcopi in loco tuto ac commodo archivum seu tabularium dioecesanum erigant, in quo instrumenta et scripturae quae negotia dioecesana tum temporalia cum spiritualia spectant, juxta mentem Benedicti XIII. et normam a S. C. Conc. statutam[1] apte disposita et diligenter clausa custodiantur. Archivi cura credita sit oportet cancellario, cujus sedulus labor multum valet in negotiis dioecesanis probe ac prompte expediendis.

272. Cum bonorum dioecesanorum tutela et superior administratio juxta sacros canones Episcopo conveniat, ad ipsius munus pertinet invigilare, ut in singulis locis suae jurisdictioni subjectis bona ecclesiastica caute sapienterque administrentur. Neque haec vigilantia in visita-

[1] Ap. *Lucidi*, l. c. p. 164.

tione pastorali solummodo exercenda est. Mandamus itaque ut quilibet Episcopus nostrarum provinciarum a rectoribus missionum, et saecularibus et regularibus (ad normam Const. *Romanos Pontifices*), locorum piorum praepositis aliisque rei ecclesiasticae curatoribus plenam et perspicuam administrationis rationem singulis annis districte exigat. Quod opus ut bene prospereque procedat, Episcopus commissionem instituere potest virorum in negotiis gerendis ac computo conficiendo apprime expertorum, cujus sit examinare et probare libros computus et rationum a rectoribus aliisque confectos. Summa rationum, in qua plene et distincte missionis proprietates, reditus, debita, census annui et foenora solvenda notata sint, a rectore ac duobus aedituis vel auditoribus, quos vocant, signata ad cancellarium mittatur, qui eam ab Episcopo recognitam in archivo dioecesano reponat. Similis ratio summaria, qua missionis conditio pecuniaria clare pateat, singulis annis intra mensem Januarium a rectore publice in coetu fidelium promulgetur.

273. Dignus est operarius mercede sua. (Luc. x. 7.) Justitia itaque et decus sacerdotii postulant ut omnibus Ecclesiae ministris decens vitae sustentatio praebeatur. Ne tamen rectus justitiae ordo turbetur, nec integram suspicio lucri minuat famam, decernimus ut Episcopi pro singulis suis dioecesibus in synodo, vel extra synodum e consultorum consilio, fixam ratamque definiant summam quae ab ecclesiarum rectoribus congruae seu salarii nomine percipi possit. Minori tamen summa contenti sint oportet sacerdotes casu quo eorum missio vel missiones per reditus suos annuos statutam congruam suppeditare nequeant, cujus rei judex erit Ordinarius, audito Consultorum consilio. Nolumus enim ut salaria ex bonis ecclesiae jam acquisitis percipiantur; et Episcopus vel dioecesis nulla lege tenetur salarii defectum

supplere, si qua de causa sacerdotes missionarii illud vel nullum vel justo minus acceperint, dummodo tamen juxta monitum Apostoli (I. Tim. VI. 8) necessaria ad alimenta et tegumenta non desint, nisi forte hic ipse necessariorum defectus, judicio Episcopi cum suis consultoribus, gravi culpa ipsius missionarii accidisset.

Inter reditus ecclesiae seu missionis adnumerari debent quaecumque collectae in ecclesia factae, nisi aliter Episcopus de iis statuerit.

274. Ad evitanda gravissima incommoda, quae facillime ob congestas undique pecunias oriri possent, nulli in posterum Episcopo, eoque minus rectori aut aliis personis ecclesiasticis, tam saecularibus quam regularibus, fas erit mensas argentarias tenere. Si quae adhuc existant, statuimus ut intra quinque annos a publicatis concilii nostri decretis dissolvantur, nisi longius tempus fuerit a S. Congregatione impetratum.

CAPUT III.

De Muneribus Sacerdotum praesertim Rectorum.

275. Inter multiplices sacerdotum missionariorum, praesertim rectorum, curas non ultimum locum occupat rerum temporalium sub Episcopi directione administratio. Enixe igitur hortamur rectores ut summa sollicitudine rebus suarum ecclesiarum et missionum invigilent, memores quod Deo rationem reddituri sunt non tantum de animabus fidelium sibi commissis, sed etiam de bonis Dei et Ecclesiae servitio dicatis. Oblationes fidelium et pecunias collectas ea religione usurpent, ut non solum templa, scholae domusque erigi, erecta servari, labefacta restaurari possint, sed etiam augeatur splendor cultus divini, solida puerorum educatio in dies

promoveatur, et opera caritatis Christianae majora fiant. Ut omnia recte ordinateque procedant, rectores missionum praeter regesta in Rituali Romano praescripta (ubi Libri status animarum expressa mentio fit) habeant librum computus, in quo receptae et expensae, jura et debita, perspicue et accurate suo quaeque ordine describantur. Si rectoris negligentia et gravi culpa (Vide S. Alphons., l. III., n. 555) error, ex quo ecclesiae damnum emergat, in librum irrepserit, sciat se in conscientia de damno teneri.

276. Praeterea, ne rectores et piorum locorum curatores proprias suas res rebus Ecclesiae immisceant cum famae suae discrimine, fidelium offensione, vel injuria Ecclesiae, duplex conficiant rerum inventarium. In utroque hoc inventario diligenter bona tam mobilia quam immobilia, quae ad missionem vel locum spectant, notentur; in eo vasa sacra sacramque omnem supellectilem describant; omnia recenseantur quaecumque pertinent ad domum presbyteralem, scholas et coemeterium, neque omittant indicare reditus permanentes, si qui sint, et onera quibus ecclesia vel locus subjicitur. Inventarii unum exemplar a rectore vel curatore et aedituis vel consiliariis subscriptum ad cancellarium mittatur ut in archivo dioecesano servetur, alterum in archivo missionis vel loci asservabitur. Inventarium singulis annis a rectore et aedituis vel consiliariis recognoscatur, bona intra annum acquisita vel onera suscepta addantur, quorum item catalogus rite signatus cancellario transmittatur. (Conc. Plen. ap. Maynutiam, 1876, c. XXIX.) Ne contentioni inter successorem et decessorem locus relinquatur, decernimus ut quoties sacerdos missionis cui praesit possessionem assumit, inventarium hujus missionis ad illud usque tempus rite descriptum, eidem a praedecessore vel a vicario foraneo exhibeatur. Quia de quibusdam muneribus, ut quidam ex Nobis alia occasione prudenter

notarunt, maxime rerum mobilium, ut supellectilis, ornamentorum sacerdotalium, vasorum aureorum argenteorumque, sive ab individuis fidelibus sive a sodalitatibus sponte ecclesiae rectori oblatis dubium sat frequenter oritur, utrum ad hunc pertineant an ad missionem vel ecclesiam: decernimus, nisi contrarium explicite fuerit a donatoribus declaratum, res istas esse ecclesiae proprietatem, atque ideo neque rectorem in discessu a missione, neque ejus haeredes post ipsius obitum, jus habere ad eas removendas vel vendendas. Servetur itaque regula statuta, ea scilicet quae ecclesiasticis usibus apta rectori missionario donantur, esse missioni donata, nisi contrarium clare et indubitanter pateat. (Cfr. Const. *Romanos Pontifices;* C. Westmon. II., d. VIII., n. XIII.[1])

277. Etiamsi nulla justitiae lex id hic injungat, spiritus tamen Evangelii et Christiana charitas postulant, ut ad pias causas promovendas contribuant sacerdotes ex superfluis suis, atque ut morientes in eundem finem disponant de parte saltem substantiae quam ipsos possidere contigerit. Haud raro tamen ex oblivione vel neglectu neque Ecclesiae neque pauperum recordantur decedentes presbyteri; quin et accidit, ut cum suis bona ecclesiae vel piarum causarum permixta relinquant, et ita cum scandalo fidelium atque religionis tum spirituali tum temporali damno haeredes suos ditescere sinant, aut gravibus litibus praebeant occasionem. Omnes ideo hortabatur Conc. Prov. Neo-Eboracense III., decr. VI., ut de bonis suis, si ulla essent ipsis, testamentum ad normam legum tempestive conscriberent; quod hortamentum, quia saepe hactenus neglectum, vehementer denuo inculcamus, simul monentes, ne usque ad extremum differatur ultimae voluntatis instrumenti confectio, hac praeter alias de causa, quod leges civiles non agnoscant dispositiones in pias causas per testamentum, nisi

[1] Vide in *Appendice*, p. 231.

hoc duobus saltem mensibus ante mortem fuerit conscriptum. Ad prudentiam autem confessarii pertinebit cum aegrotante sacerdote hac de re agere, antequam sacramentalem ejus confessionem excipiat. Maxime porro optandum, ut unus saltem sacerdos pietate ac prudentia commendabilis, uti executor testamenti constituatur.

278. Quo melius prospiciatur securitati pecuniarum, si quas penes se habeant, potissimum vero libris et documentis parochialibus, i. e. regestis, libro computus, inventario, testamento, contractuum syngraphis, aliisque hujusmodi scripturis, monemus, ut unusquisque rector in domo sua, vel alio loco tuto ac convenienti, habeat arcam ferream (*Safe*) quae Archivi parochialis vices impleat. In hac igitur arca libri praedicti et omnia instrumenta officialia, sive dioecesana sive civilia, tam quae res spirituales quam temporales missionis spectant, sedulo ac tuto custodiantur.

279. Si nova aliqua ecclesia sit erigenda, vel schola et domus presbyteralis, vel si hujusmodi aedificium notabiliter immutandum sit vel augendum, aut ruinosum diruendum, rectores tale opus non aggrediantur, priusquam Ordinarii licentiam scriptam obtinuerint. Hac lege non solum cavere volumus, ne aedibus eclesiasticis supervacanee aut imprudenter constructis querelarum et murmuris ansa praebeatur, sed multo potius impedire quominus ecclesiae aere alieno temere et incaute graventur. Igitur strictissime prohibemus, vetamus et interdicimus, ne quis rector, sacerdos, et pii loci curator, sive ecclesiae sive missionis sive Episcopi nomine ecclesiam suam vel locum aere alieno gravare quocumque titulo vel colore audeat, sine expressa et scriptis exarata licentia Ordinarii. Iterum iterumque non saecularibus tantum, sed etiam regularibus ecclesiarum nostrarum rectoribus sequens decretum sancte observandum injungimus, sci-

licet: "Reprobamus quoque ac damnamus eum, qui haud paucis in locis inolevit morem deponendi apud sacerdotes pecuniam ea lege, ut foenore aucta stato tempore recuperetur. Hinc enim ex nonnullorum imprudentia facile oriuntur malae suspiciones, jurgia, rixae, lites, calumniae denique, non sine gravi fidelium offensione et sacri ordinis dedecore. Praecipimus itaque ne quis hujusmodi deposita in posterum accipiat, ne eo quidem praetextu, quod sint in Ecclesiae temporale bonum, opera misericordiae aliosve bonos usus convertenda, nisi prius Episcopi venia in scriptis concedenda habeatur." (Conc. Plen. Balt. II., No. 159.) "Et illud quidem omnes pro comperto habeant, Episcopos nullo modo teneri ad solvendum, si quis clericus, contra hanc ordinationem, mutuam acceperit pecuniam aut aes alienum contraxerit. Malumus enim ecclesias omnino non aedificari, quam hujus rei causa aere alieno sacerdotem obstringi." (Litt. Past. Conc. Prov. Cinc. II.)

Ne quis vero sacerdos in proprium suiipsius commodum ecclesiam seu missionem aere alieno gravare sine Episcopi licentia audeat, commendamus ut Episcopi in suis singuli dioecesibus taliter delinquentes poenis canonicis coerceant.

280. Ad omne praecavendum injustae alienationis periculum, decernimus nulli dehinc presbytero licere, seclusa venia Ordinarii in scriptis data, nomine ac jure proprio retinere sive ecclesiam, sive scholas, sive domum presbyteralem, sive coemeterium, aut bona alia ecclesiastica, pro quorum acquisitione fideles qualicumque modo subsidia contulerint; sed ea quamprimum transferet in Ordinarium aut in societatem seu corporationem ab eodem sancitam. Quod si quis sacerdos absque permissione Ordinarii titulum talium bonorum proprio nomine per tres menses retinuerit, volumus ut canonica poena plectatur, quam singuli Episcopi pro suis dioecesi-

bus statuant. Edicimus etiam ne quis rector aut quilibet sacerdos ecclesiae pecuniam in mensa numularia privato suo nomine depositam teneat, aut mensae libellum (*Bank book*) suae privatae personae inscribi permittat. (Conc. Plen. Balt. II., No. 188.)

281. Ob gravia secus oritura incommoda monemus sacerdotes ut congruam suam seu salarium, nisi id ecclesiae donare velint, opportuno tempore exigere et percipere non negligant. Ideo statuimus eos qui pecuniam ea ratione sibi debitam infra annum a termino quo solvenda erat, percipere omiserint, aut saltem non exegerint per scriptum ab Ordinario vel ejus cancellario probatum, eo ipso renuntiasse juri suo, eosque nullo titulo postea summam istam repetere posse. Praeterea, si quis sacerdos pecuniam propriam in ecclesiae seu missionis usum mutuo conferre velit, id omnino non fiat nisi probante in scriptis Ordinario. Conficiatur insuper accurata rei notitia ab aedituis signanda, quae in archivo parochiali servetur. Item in libro rationum res referatur. (Conc. Plen. Balt. II., No. 193.)

282. Rectores summam adhibere debent curam in obtinendis proprietatum ecclesiasticarum titulis (*Deeds*). Postquam a viris peritis diligentissime recogniti fuerint, eos Episcopo probandos exhibeant, ut demum formis et cautelis tum a lege civili tum dioecesana requisitis vestiti in archivo dioecesano deponantur.

283. Propter semper imminens incendiorum periculum mandamus, ut omnia aedificia ecclesiastica contra damnum ex incendio oriundum, ab una vel pluribus societatibus fiducia publica merito gaudentibus, nomine corporationis vel Ordinarii tempestive assecurentur.

CAPUT IV.

De Aedituis vel Curatoribus et Consiliariis Laicis.

284. Sacris Literis saepe monemur, viri sapientis esse quaerere consilia prudentium. "Salus autem, ubi consilia multa." (Prov. xi., 14.) Cui veritati innixa Ecclesia nullo non tempore Episcopis aliisque ministris quibus rerum temporalium cura commissa fuit, probos viros consociavit, quorum prudenti consilio in negotiis tractandis uterentur. Hinc et nostra concilia constanter probarunt, ut parochi seu missionum rectores in administrandis Ecclesiae bonis consilium adhibeant virorum prudentium, quos inter optimos sui gregis fideles, Episcopo confirmante, selegerint, quo alacrius atque felicius pastores, negotiis externis haud ita distenti ac distracti, ovium suarum salutem promovere possint.

285. Constanter autem Ecclesia docuit nullam esse laicis et ipsis suis membris, auctoritatem in rebus Ecclesiae gerendis; aedituos et curatores laicos privilegio fuisse in atrium templi admissos, non jure. "Ad eorum munus quod attinet," ita Gregorius XVI. (Brevi, 12 Aug. 1841), "neminem ignorare volumus, illud pendere omnino ex auctoritate Episcopi, nihilque ab aedituis ecclesiae geri unquam posse, nisi quod eis fuerit ab Antistite demandatum." Et Praedecessores nostri, cum de aedituis laicis sermo fieret, declararunt: "universalem Catholicae Ecclesiae legem esse, omnes illos qui ecclesiae bona quocumque modo administrant, nonnisi consentiente Sede Apostolica vel Episcopo id licite facere, eosque in illorum administratione auctoritati et jurisdictioni Episcoporum * * * esse subjectos." (No. 202.) Igitur quicunque viri laici, approbante Episcopo, sive a rectore missionis sive a coetu fidelium electi sint, ut in bonorum

temporalium administratione Ecclesiae ministris verbo et opere auxilium ferant, maxime vero aeditui quibus a lege civili facultas data est administrandi bona ecclesiastica, graviter serioque recogitent, se omnino legibus Ecclesiae teneri; quaecunque contra canonum sanctiones vel Episcopi statuta ab eis peracta fuerint, quantumvis in foro saeculari rata firmaque habeantur, coram Deo et Ecclesia invalida haberi et nulla; seipsos vero, si bona et jura Ecclesiae usurparint, incurrisse poenas ab eadem statutas.

286. Cum in pluribus provinciis nostris rectores ecclesiarum ipsa lege constituantur ex officio ecclesiarum suarum aeditui, caute nobis providendum est ne, quando necesse fuerit rectorem aliquem munere suo privare, ipse per interjectam appellationem sententiae executionem impediat, et sic officium aeditui coram potestate civili conservet. Statuimus ergo, annuente Apostolica Sede, nullum rectorem etiam inamovibilem juridice remotum, depositum, vel munere suo privatum, contra sententiam Ordinarii *in suspensivo*, ut aiunt, appellare posse, sed *in devolutivo* tantum, ita ut desinat esse aedituus ecclesiae cujus rector erat, vel perpetuo, vel usque ad tempus quo judex *ad quem*, definitive litem terminans, eum in munus suum redintegret. Quapropter usque ad litis terminationem non definitive alius rector, sed administrator cum juribus competentibus instituetur, et Episcopus interim utriusque, tum amoti rectoris tum administratoris, honestae sustentationi providebit.

287. Ad unitatem disciplinae per omnes fere nostras provincias vigentis promovendam, quantum lex saecularis permittit, et quo certius viri optimi et fidelissimi in aedituorum, curatorum et consiliariorum numerum assumantur, sequentes regulas observatu commendamus.

I. Episcopi est judicare tum de necessitate tales auxiliarios laicos adhibendi, tum de numero eorum, tum de modo eos designandi.

II. Sicubi Episcopus hos auxiliarios a coetu fidelium eligendos esse melius judicaverit, ex iis solummodo seligendi sunt, quorum nomina ab ipso rectore ecclesiae fuerint ad hoc proposita.

III. Auxiliarii quocunque modo selecti necessario, antequam munus suscipiant, ab Ordinario in scriptis sunt approbandi; manent vero ad nutum Episcopi amovibiles.

IV. In ipsis seligendis ii tantum viri congregationis vocem sive activam sive passivam habeant, qui annos nati unum et viginti: 1. Praecepto Paschali satisfecerint; 2. Unam saltem sedem in ecclesia propria per annum elapsum conduxerint ejusque pretium solverint, aut alio debito modo, juxta ordinem constitutum ad sustentationem ecclesiae propriae contribuerint; 3. Prolem suam instituendam scholis Catholicis committere minime neglexerint, juxta normam Tit. VI., c. I. § 1 statutam; 4. Nulli societati secretae vel alias prohibitae adscripti sint.

V. Coetus aedituorum (consiliariorum, auxiliariorum) sic constituti (*Board of Trustees, Councilmen, etc.*), missionis rector ex officio suo erit praeses, sine cujus consensu nihil in coetu agendum vel statuendum est.

VI. Si qua ullo tempore discrepantia rectorem inter et aedituos vel consiliarios de rebus gerendis exoriatur, nec dissensionem pacifice componere ipsi per se valeant, controversia ad Episcopum referatur, cujus judicio ac sententiae omnes parebunt. (Conc. Plen. Balt. II., No. 201, 6°.)

Ceterum quae in Concilio Plenario superiori in titulo quarto circa aedituos promulgata sunt, de novo promulgamus et confirmamus.

CAPUT V.

De Modis Prohibitis Pecunias ad Pias Causas Colligendi.

288. Praxis, sicubi forte existat, pecuniam exigendi ad fores ecclesiae Dominicis ac Festis diebus, ut quis ingredi possit ac sacrosancto missae sacrificio interesse, jampridem eliminari debuisset. Eam enim damnavit Summus Pontifex Pius IX. et prorsus tollendam significavit.[1] Decessores quoque nostri supremo ejus judicio obsequentes finem pravae huic consuetudini omnino imponendum esse statuerunt. (Conc. Plen. Balt. II., No. 397.)

289. In unaquaque ecclesia constituatur spatium liberum ubi fideles Sacro adesse et verbum Dei audire possint. In hoc autem spatio eligendo et in eorum usum aptando, nunquam obliviscatur ille, qui ecclesiae praeest, hos homines esse Christi pauperes, et Boni Pastoris exemplo misericorditer cum illis agat, sedulo-que vitet quidquid eos contemnendi aut pudefaciendi specimen prae se ferre possit. Secus enim, (quod Apostolus expresse vetat) exhonorantur pauperes (Jac. II. 2–6), et timeri aliquando potest ne per pastorem ecclesiae ii, pro quorum aeque ac pro divitum animabus rationem est redditurus, a divino cultu et a vita Christiana penitus arceantur.

290. Plerisque in locis pecunia in pios usus haud exigua comparari solet per conventus quosdam, qui animorum oblectandorum causa fiunt, quique apud nos vulgo *Picnics*, *Excursions* aut simili nomine vocantur. Quum vero hujusmodi conventus, praesertim prope urbes opulentas et populosas, peccatorum et scandalorum seminaria saepe evadant, dubitatur a piis ac prudentibus viris, utrum amplius tolerandi sint an

[1] Instr. S. C. de Decr. C. Pl. Balt. II. Corrig., p. cxxxvii., n. 18.

penitus prohibendi. Provida mens eorundem Patrum (No. 396) omnibus serio perpensis, decrevit eos nonnisi omni adhibita cautela posse permitti. Quo melius igitur prudens eorum consilium finem optatum consequatur, quoque facilius via ad mala quae timenda sunt et scandala praecludatur, statuimus ut hujusmodi conventus nunquam habere liceat nocturno tempore, neque Dominicis, Festis aut esurialibus diebus, neque cum usu liquorum (ut aiunt) inebriantium, vino et cerevisia inclusis. Insuper, ut haberi possint, necessario requiratur in singulis casibus Episcopi licentia. Item de nundinis, vulgo *Fairs*, statuimus eas haberi non posse Dominicis diebus neque sine Episcopi licentia, nec cum usu liquorum inebriantium, vini et cerevisiae. Mandamus quoque ut sacerdotes illum abusum, quo convivia parantur cum choreis (*Balls*) ad opera pia promovenda, omnino tollendum curent.

291. Nulli vero Episcopo liceat veniam habendi praedictos conventus sive nundinas concedere, nisi praevio diligenti examine moraliter certus sit nulla adesse proxima peccati vel scandali pericula. Qua in re graviter oneratur eorum conscientia. Animo recolant omnes, cujuscumque gradus aut ordinis sint, Ecclesiae ministri, pecunias iniquis mediis comparatas nullam ipsis aut Ecclesiae utilitatem, sed iram Dei et ultionem potius allaturas.

292. Fama fert (quae utinam inanis mendaxque sit!) nonnullis in locis inveniri sacerdotes qui, ubi gravis culpa non apparet, sacramentalis absolutionis beneficium denegant fidelibus, qui nolint collectis stipem dare, ad quam sub peccato gravi teneri non constet; imo etiam (quod longe detestabilius est) aegrotantibus ac morti proximis adsistere ac sacramenta praebere recusant. Vix animum inducere possumus, ut quidpiam tam atrox et indignum de ecclesiarum nostrarum ministris suspicemur. Si quis vero existat, qui tale quid atten-

taverit, memores sint Episcopi se muneri suo graviter deesse, nisi in reum pro merito animadvertant.

293. Gravissima sunt verba Concilii superioris, quibus damnavit perversam agendi rationem illorum sacerdotum, qui ipsa intra missarum solemnia ab altari recedunt, aedemque sacram circumeunt, a singulis fidelibus eleemosynam petentes. Tanta vero apparet quorundam pertinacia ac in observandis etiam strictissimis legibus socordia, ut qui constituti sumus legum ecclesiasticarum custodes, alta voce decretum Antecessorum nostrorum de novo promulgare et inculcare constringamur. Notatum itaque "turpissimum abusum, Ecclesiae sacrisque ejus ritibus injurium, quique Catholicorum ruborem et indignationem, acatholicorum vero irrisionem et contemptum provocat, reprobamus et prorsus exstirpandum decernimus. Qua in re singulorum Episcoporum conscientia oneratur." (No. 364.)

294. In immensa hac regione, atque inter gentes ex variis Europae populis aut advenientes aut oriundas, ideoque indole ac moribus tam diversas, vix fieri potest, ut leges disciplinares uniformes sint pro omnibus provinciis aut dioecesibus. Itaque quod spectat ad jura stolae et taxam pro ministeriis ecclesiasticis determinandam, unusquisque Episcopus agat in synodo dioecesana, vel extra synodum auditis consultoribus eas leges ferat, quae clero ac populo suo magis convenire videantur. Meminerit autem (idque expresse in synodo commemoretur) ministeria ecclesiastica pauperibus esse gratis praestanda. Taxam quoque, si qua in synodo constituatur, Romam mittat, ut Sanctae Sedis approbationi subjiciatur.

295. Sed nec minores nec minus fundatae querimoniae ex parte tam laicorum quam ecclesiasticorum virorum audiri solent de nimia et importuna multitudine sacerdotum, sive saecularium sive regularium, qui ex alienis regionibus huc variis de causis mendicaturi adveniunt.

Ex istis enim non pauci, non petita venia Ordinariorum aut rectorum, imo utrorumque non raro spreta prohibitione, cum nostratum scandalo et causarum loci piarum detrimento, de domo in domum transeunt, aut operariorum in officinis vel ad opera publica congregatorum nummos audacter emendicant, qui plerumque templis aliisque aedificiis minime necessariis destinantur. Huic ergo malo nullum aliud remedium nacti, volumus et edicimus ut in posterum nullis qui ad colligendum venisse sciuntur, venia detur a rectoribus vel unica vice celebrandi missam (quod tamen de regularibus in monasteriis proprii ordinis privatim celebrantibus intelligi nolumus) donec ab Ordinario ipso hanc veniam acceperint; utque nullis hujusmodi quaestoribus colligendi concedatur licentia, nisi eorum Ordinarius vel Ordinis Praefectus ipsi per litteras praevias eam pro iisdem obtinuerint ab Episcopis in quorum dioecesibus eleemosynas rogare desiderant. Praeterea continuo exposcatur ab eorum Episcopo vel Superiori, ut eos revocent; qui si id facere noluerint vel neglexerint, ad S. Congregationem de Prop. Fide sine mora abusus corrigendus deferatur.

296. Magnopere sane dolendum est, decretum a Praedecessoribus nostris in ultimo Concilio Plenario sapientissime latum No. 370, multis in casibus observatum plane non fuisse. Hinc iterum iterumque declaramus, "esse abusum non tolerandum et rei sacrae profanationem," quod sive in ephemeridibus sive in foliis encyclicis (*Circulars*) publice offerantur missae pro iis omnibus dicendae, qui ad aedificandas ecclesias, conventus aliasque hujusmodi aedes, aut ad solvenda harum institutionum debita, aut ad quodcumque aliud pium opus eleemosynas contulerint. Hunc abusum vehementer reprobamus, et prohibemus; Episcopos vero et Praelatos enixe obsecramus ut praedictum abusum, ubi viget, tolli et in posterum ubique praecaveri curent.

TITULUS X.

De Judiciis Ecclesiasticis.

CAPUT I.

De Curiis Episcopalibus Constituendis.

297. Quod Sancta Sedes diu in votis habuit, quodque Nos quoque toto corde desideramus, scilicet: ut modus regiminis Ecclesiae Dei in his regionibus plus minusve provisorius ac legibus specialibus pro particularibus rerum et locorum adjunctis efformatus, in statum firmiorem ac legi communi magis conformem transeat, hoc praeterquam in aliis disciplinae capitibus, etiam in Judiciis Ecclesiasticis instituendis assequi Nos posse censemus. Itaque "ut unicuique jus suum aequaliter reddatur; ut negotiorum et causarum, quae in * * * curia tractantur, ordinatissima ratio constet; sublatisque rerum confusionibus et noxiis dilationibus, judiciales controversiae non minus rectum, quam expeditum cursum et finem obtineant" (Bened. XIV. *Justitiae et pacis*, 4 Oct. 1746), statuimus ac omnino praescribimus ut in singulis nostrarum provinciarum dioecesibus curiae Episcopales quamprimum constituantur, vel saltem ultra triennium post Concilii promulgationem haec curiarum constitutio non differatur sine S. Congr. de Prop. Fide dispensatione obtinenda pro dioecesibus in quibus intra hoc tempus id fieri nequeat. Ita namque in rebus disciplinaribus clericorum tractandis certius eveniet quod exoptat S. Congr. de Prop. Fide, cujus, ut profitetur,

magnopere interest "in ecclesiasticis judiciis eam methodum servari, quae et temporum circumstantiis opportune respondeat, et regulari justitiae administrationi; necnon Praelatorum auctoritati tuendae, querelisque reorum praecavendis par omnino sit." Cur deinde in singulis dioecesibus tribunal ecclesiasticum pro omnibus causis matrimonialibus instituendum mandamus, necessitatis ratio Nobis offertur hisce verbis Benedicti XIV.: "Ut in hoc gravissimo judiciorum genere, in quo de sacro connubiorum foedere agitur, pleniori veritatis elucidationi consulcremus; utque judices non sine certissima cognitione omnium, quae ad rem maxime conducunt, hujusmodi vinculum ex tot rationibus insolubile, sententiis suis tanquam irritum ab initio dissolverent." (*Si Datam*, 4 Mart. 1748.[1])

298. Interim vero, quamdiu ex dispensatione S. Sedis curia in aliqua dioecesi constituta non est, illic observari debet Instructio de Commissione Investigationis,[2] 20 Julii 1878, cum responsione subsequenti ad proposita dubia;[3] necnon ea quae hac de re in nuperrima Instructione S. Congregationis de Prop. Fide super clericorum causas disciplinares,[4] articulo XII., notantur.

CAPUT II.

De Officialibus Curiae Episcopalis.

§ 1. *In Causis Disciplinaribus Clericorum.*

299. Ad majorem hac in re gravissima perspicuitatem promovendam, Patribus visum est, singulos curiae officiales et cujusque officia enumerare, observatis articulis Instructionis modo citatae.

[1] Apud *Lucidi*, l. c., p. 411.
[2] Vide in *Appendice*, p. 292.
[3] *Ibid.*, p. 296.
[4] *Ibid.*, p. 287.

Officiales curiae ordinarii et necessarii sunt Judex, Procurator Fiscalis, Defensor, Cancellarius. His autem Episcopus pro rerum necessitate addere potest Auditorem (vel Actorum Redactorem) pro compilatione processus seu pro processu informativo conficiendo; Notarium (notarios) seu Actuarium pro actibus conscribendis; apparitores pro intimationibus vel notificationibus faciendis. (a. XIV.)

300. Judex non alius est nisi Ordinarius, cui soli competit in tota dioecesi jurisdictio fori externi, quique pro suo pastorali munere tenetur disciplinam correptionemque clericorum ita diligenter curare, ut circa eorum mores assidue vigilet, ac remedia a canonibus statuta sive praecavendis sive tollendis abusibus in clerum aliquando irrepentibus provide adhibeat. (a. I.) Itaque, si quae in clero corrigenda comperit, Episcopus prius quidem, in quantum rei natura ac gravitas sinat, patris partes agat, ac remedia praeventiva ad scandalorum stimulos amovendos, voluntarias occasiones et causas ad delinquendum proximas vitandas adhibeat. Si vero haec remedia non proficiant, vel aliter sacri canones requirant, Episcopus judicis personam, sive per se sive potestate delegata per alium, agere debet ac summis viribus inniti ut veritas rei, i. e. aut innocentia aut culpa accusati clare aperteque appareat, et poenae a sacris canonibus statutae provide adhibeantur; aut probatione deficiente accusatus dimittatur. (a. II.)

301. Procurator Fiscalis (qui etiam Promotor et Advocatus Fiscalis nominatur) ab Episcopo constituitur "ut justitiae et legi satisfiat." (a. XIII.) Generale igitur ejus officium est, justitiam et legem tueri, ne violentur; si vero violatae sint, vindicare. Itaque quando earum violationem quoque modo compererit, apud Episcopum instabit, ut inquisitio instituatur, et si opus fuerit, judicialiter in inquisitum procedatur. Quod si Episco-

pus faciendum esse judicaverit, procurator fiscalis ab eo accipit mandatum causam agendi et processum promovendi. Sit quidem nunquam immemor, se contra fratrem causam agere, sed etiam firmo semper ducatur proposito "ut justitiae et legi satisfiat." Ejus praesentia in causa criminali tam necessaria est, ut eo absente judicium esse nequeat. Accepto igitur mandato, procurator apud Episcopum instat, ut vel ipse per se vel per vicarium generalem, vel per auditorem processum informativum incipiat et conficiat; ut testes citentur et examinentur, nec non ipse reus; si comparere sine causa recuset, debito modo contumax declaretur; ut contestatio litis locum habeat; ut reo defensor vel approbetur vel, si reus ipsemet defensorem designare recuset, ex officio designetur; ut dies pro causa proponenda indicetur; ut defensor defensionem in scriptis peragat; ut dies pro sententia ferenda designetur; ut sententia feratur, intimetur et, nisi appellatio interponatur, executioni mandetur; uno verbo "ut justitiae et legi satisfiat."

302. Defensorem, qui semper sit vir ecclesiasticus, ut S. Congregatio petentibus Episcopis expresse declaravit, sibi eligendi accusato jus est; judex tamen electum ex justa causa recusare, et alterius a se approbandi substitutionem exigere potest; vel si accusatus hoc suo jure uti nolit, defensor ab Episcopo designandus est. Itaque die pro causa proponenda statuto, vel solus vel cum reo in curia comparet. Ut paratus accedat, "debitis sub cautelis in cancellaria curiae processum ejusque summarium inspiciet," et si velit etiam exemplar exscriptum obtineri poterit, acta autem secum domum auferre ipsi non licet. "Ipse quoque ad jusjurandum de secreto servando tenetur, quando judex indolem causae id postulare censuerit." (a. XXXII.)

303. Cancellarius secundum instructiones a judice vel

auditore vel procuratore fiscali sibi datas, actus conficit, eosque obsignat, si ad eorum validitatem requiritur.

§ 2. *In Causis Matrimonialibus.*

304. In agendis hisce causis pro rei gravitate exacte servetur tum Constitutio Benedicti XIV. *Dei Miseratione*, 3 Nov. 1741,[1] tum Instructio a S. Congr. de Prop. Fide Nobis communicata quae incipit *Causae Matrimoniales.*[2] Utiliter etiam consuli poterit Instructio pro judiciis ecclesiasticis Imperii Austriaci in causis matrimonialibus, a. 1855 a gravibus theologis et canonistis Romanis, licet solo privato suo judicio, commendata.[3]

305. Tribunalis Matrimonialis quinam sint Officiales et quaenam eorum munera breviter indicabimus.

I. Quoad competentiam judicis servetur Instr. S. C. supra cit., § 2. Episcopus si nolit ipsemet quae in toto processu agenda sunt moderari, ad hoc munus (Auditoris, Moderatoris) delegabit suum vicarium generalem, aut alium probum et expertum virum e clero. Auditori Episcopus, si velit, delegare potest etiam facultatem promulgandi sententiam, dummodo prius ab ipso, rationibus serio perpensis, approbata fuerit. (Instr. S. C. cit., §§ 6, 24.)

II. Auditoris seu moderatoris est tribunal convocare, partes et testes citare, ordinare investigationes, viros peritos ad eas instituendas deputare, edere decreta pro recta actorum compilatione; uno verbo, omnia praestare tam in disquisitione praevia, quam in processu probatorio, quae judicis propria sunt.

III. Defensor matrimonii sit vir ecclesiasticus, juris scientia pariter ac vitae probitate praeditus. "Ad officium autem defensoris matrimoniorum hujusmodi * * * spectabit in judicium venire quotiescumque con-

[1] Apud *Lucidi*, l. c., p. 588.
[2] Vide in *Appendice*, p. 262.
[3] In *Collect. Lacensi CC. Rec.*, t. V., col. 1286, sqq.

tigerit matrimoniales causas super validitate vel nullitate coram legitimo judice disceptari, eumque opportebit in quolibet actu judiciali citari, adesse examini testium, voce et scriptis matrimonii validitatem tueri, eaque omnia deducere, quae ad matrimonium sustinendum necessaria censebit. Et demum defensoris hujusmodi persona tanquam pars necessaria ad judicii validitatem et integritatem censeatur, semperque adsit in judicio. * * * Quaecumque vero, eo non legitime citato aut intimato, in judicio peracta fuerint, nulla, irrita, cassa declaramus." (Bened. XIV., l. c., §§ 6, 7.)

IV. Notarius (Secretarius, Cancellarius, Actuarius) eo praesertim fine constituitur, ut totius processus protocollum excipiat, notando scilicet dicta et facta omnia judicialia, nominatim interrogationes examinandis factas eorumque responsiones; referendo in actis quidquid ad causam pertinet. Praeterea plura instrumenta in processu conficienda, ut fidem in posterum facere valeant, a notario signata sint oportet, ut apparet ex Instr. S. C. cit.

306. Officiales praedicti, puta auditor, defensor matrimonii et notarius ab Episcopo nominantur, qui eos si justa ratio fuerit suspendere vel etiam removere potest, eisque alios substituere viros debitis dotibus praeditos, et quibus nulla ex parte exceptionis nota opponi possit. (Instr. S. C. cit., § 7.)

307. Advocatos seu defensores quidem conjugibus adducere fas est, ut sua jura tueantur, eorumque consilio uti, quemadmodum in Instr. S. C. cit., § 23, declaratur. Per se patet advocatos a testibus, eorumque allegata personalia a testimoniis plurimum differe; quodsi vero illi negotium pertubarent, ab actorum moderatore intra justos limites coercendi essent, vel etiam a tribunali excludi possent, ut in superius memorata Instructione Archiep. Viennensis, § 143, monetur.

CAPUT III.

De Modo Procedendi in Causis Criminalibus Clericorum.

§ 1. *De Modo Extrajudiciali.*

308. Ut in praesenti negotio tum rectus ordo facilius servari, tum uniformitas in singulis dioecesibus ab initio stabiliri possit, modum processus juxta S. Congregationis instructionem instituendi paulo uberiorem proponimus.

Quando ad aures Episcopi pervenit aliquo in loco peccari vel praecepta clero imposita negligi, Episcopus inquirere tenetur, utrum abusus vel delictum quod ad eum defertur vere existat ac cujus naturae et gravitatis sit, ut in conscientia judicare possit, utrum ulla omnino et quae remedia adhibere debeat.

Inquisitio quam instituet erit aut generalis aut specialis: generalis, quando abusus vel delictum tantum sine delinquentis nomine ad Episcopi notitiam venit; specialis, quando una cum abusu vel delicto etiam nomen delinquentis ad eum delatum est.

Episcopus hanc inquisitionem instituit vel ipse per se, vel per alium virum ecclesiasticum ab ipso deputatum. Si testes examinandi sunt, secreto et singillatim fiat. Ceterum vero curet, ut tum testium depositiones tum informationes aliaeque hujusmodi probationes scripto tradantur et in Curia serventur, "ut, si opus sit, ad ulteriora procedere possit, et ut auctoritati ecclesiasticae superioris gradus in casu legitimi recursus totius rei rationem reddat." (a. v.)

Hac inquisitione peracta, Episcopus judicat, utrum probationes, vel saltem indicia in aliquo pretio habenda sufficienter adsint, quae eum ad ulterius procedendum contra inquisitum adigant.

309. Si ulterius procedere debet, et natura ac gravitas abusus vel delicti de quo inquiritur sinit, non statim ad processum judicialem transeat, sed modo extrajudiciali media adhibeat praeventiva, quae praecipue sunt: Exercitia Spiritualia, Monitiones et Praeceptum. (a. IV.)

Secreto igitur inquisitum ad se arcessat; quae contra eum exstant accusationes ipsi pandat, quin tamen originem notitiae et deponentes eidem notos faciat; modo paternae correptionis (Matt. XVIII., 15-17.) eum moneat, ut ad sensus meliores redeat.

Si vero eum arcessere nolit, per epistolam vel per interpositam personam monitiones paternas ipsi mittat, sine ulla tamen comminatione poenae. (a. VI.)

Si inquisitus accedat et ad accusationem destruendam pervenerit, vel etiam si ab incepto desistere promittat et malum reparare, ac reapse satagat ut promissa exequatur, nihil ultro est agendum. At si non accedat, vel aliter monitiones paternas spernat, Episcopus monitiones canonicas adhibebit, servata omnino forma legali. Tres numero fiant, sex dierum spatio explendae, hoc est, biduo inter unam et alteram intercedente, et modo "ut illarum executio ex aliquo actu pateat." (a. VI.)

"Quod si monitiones in irritum cedant, Ordinarius jubet per curiam delinquenti analogum praeceptum intimari, ita ut in hoc explicetur, quod ipse vel facere vel vitare debeat, addita respectivae poenae ecclesiasticae comminatione, quam si praeceptum transgrediatur, incurret." (a. VII.) Actus injunctionis praecepti signatur a partibus praesentibus, et a delinquente etiam, si velit. Vicarius generalis jusjurandum testibus imponere potest de secreto servando, si prudenter a rei natura, de qua agitur, id requiratur. (a. VIII.)

Quod si accusatus ne praeceptum quidem observet, relicta via extrajudiciali, jam ad processum judicialem deveniendum est.

310. *Nota.* Praeter hunc modum extrajudicialem, quo Episcopus clericum inquisitum praeventivis remediis corrigere studet, quoque ad processum judicialem, si eo deveniendum sit, viam sibi sternit, modus quidam extrajudicialis ad remedia repressiva seu poenas pertinens in suo pleno vigore manet, scil. remedium extrajudiciale *ex informata conscientia* pro occultis reatibus a Conc. Trid. (Sess. XXIV., c. 1 de Ref.) constitutum.[1] Animadvertant autem Episcopi, hoc uno casu excepto, nullam poenam repressivam adhiberi debere, nisi praevio processu judiciali, ita ut etiam in causis, quae dicuntur *ex notorio*, omnino consultius sit processum summarium de delicti notorietate instruere, antequam poena infligatur.

§ 2. *De Modo Judiciali.*

311. Processum judicialem Episcopus instruere debet, vel ob inobservantiam praecepti, vel ob communes reatus, vel ob ecclesiasticarum legum transgressionem, eumque summarie et sine strepitu conficiat. (a. X.)

"Processus ex officio instruitur, vel accepto supplici libello vel accusatione, vel nuncio quoquo modo ad curiam perlato, et usque ad terminum perducitur eo consilio, ut omni studio ac prudentia veritas detegatur, ac tum de crimine, tum de reitate vel innocentia accusati causa eliquetur." (a. XI.)

Instat igitur procurator fiscalis, ut processus instruatur; Episcopus autem dat ipsi mandatum causam agendi et processum promovendi.

Compilatio processus (seu processus informativus) committi potest probo ac perito viro ecclesiastico (Auditori, Actorum Redactori), cui assistat actuarius, qui sit cancellarius dioeceseos. (a. XII.)

Si causa agitur de reatibus communibus, aut de legum ecclesiasticarum transgressione, fundamentum processus,

[1] Vide Instr. S. C. de P. F., in *Appendice*, p. 298.

i. e. ratio bene fundata cur processus instituatur, erui potest jam ex facti expositione Episcopo vel procuratori fiscali data quando factum ad ipsos primo delatum est. Quae expositio authenticis informationibus vel confessione extrajudiciali, vel testium depositionibus, etiam extrajudicialiter factis, ita confirmetur ut appareat processum solido fundamento inniti et calumniam excludi. Transgressio vero praecepti ex ipso decreto et actu intimationis ad normam aa. VII. et VIII. factae deducitur.

"Ad admittendam vero rei culpabilitatem necessaria est probatio legalis, quae iis momentis constare debet, quibus veritas vere demonstrata elucescat, vel saltem moralis convictio inducatur, quocumque rationabili dubio oppositi remoto." (a. XVI.)

Legalis probatio autem praecipue efficitur ex depositionibus testium. Ergo judex vel auditor nunc testes citabit et examinabit eo modo iisque cautelis quae in aa. XVII–XX. praescribuntur. Si praeter jusjurandum de veritate dicenda, etiam jusjurandum de secreto servando a testibus requiritur, sciendum, eos hoc ulteriori jurejurando teneri usque ad legalem depositionum publicationem, non amplius.

312. "Ubi id omne, quod ad veritatem factorum constituendam et culpam accusati probandam pertinet, absolutum fuerit, imputatus intimatione scripta ad examen vocatur." (a. XXI.) Cavendum est ne vocetur antequam omnia collecta fuerint, quae facti existentiam atque imputati culpam ostendant. "In intimatione, nisi prudentia obstet, accusationes contra reum perlatae per extensum referuntur, ut ad responsionem se praeparare possit" (a. XXII.), et quidem in scriptis. Attamen, si ob accusationum qualitatem, vel alia de causa, haud expediat ut in intimatione exprimantur, in hac satis erit innuere ipsum ad examen vocari, ut in causa de qua contra eum fit inquisitio sese defendat.

313. Quod "si ad examen accedere recuset, iterum fit intimatio, atque in ea congruum tempus peremptorium praefinitur, intra quod reus coram tribunali se sistere debeat, eique significatur, si non pareat, contumacem esse judicandum; quam intimationem si haud probato legitimo impedimento transgrediatur, ut contumax de facto habebitur." (a. XXIV.) Notandum, quamvis contumacia argumentum reitatis maximum quidem suppeditet, quod confessioni comparatur, reitatem tamen contumacis non esse praesumendam, sed legaliter probandam, eodem modo ac si contumax in curia adesset.

314. "Verum si ad examen accedat, audiatur; et ubi inductiones alicujus valoris exhibeat, eae quantum fieri potest, accurate discutiantur." (a. XXV.) "Dein accedendum est ad contestationem delicti et argumentorum quae prostant, ut inquisitus et culpabilis habeatur et in poenas canonicas incurrisse censeatur." (a. XXVI.)

Itaque coram accusato legendae sunt testium depositiones, et conclusiones ex illis deductae. "Inquisitus, ubi ex his noverit, quae in actis contra ipsum relata sunt, ad ea respondere potest, ac, si velit, utetur jure defensionis a se ipso in scriptis peragendae." (a. XXVII.) Nomina autem testium durante processus confectione non prodantur, sed tantum publicato processu [*i. e. defensoris inspectioni submisso, juxta a.* XXXII.], ut possint exceptiones contra eos fieri. Potest etiam alios testes, praeter jam examinatos, producere, qui ab auditore examinandi sunt.

Responsa, exceptiones, etc. accusati scripto tradantur a cancellario. Tota depositio ipsi legatur, ut ipse sua manu, quae reposuit, subscribat; deinde subscribent judex et cancellarius.

315. Absoluto processu (informativo) redactor actorum summarium praecipuorum argumentorum quae ex

ipso elucent, conficiat et judici tradat, qui illud procuratori fiscali quam primum transmittet. (aa. XXIX., XXXIII.)

Episcopus, instante procuratore, diem pro causa in curia proponenda designat. "Qua die causa proponetur, inquisito fiet facultas defensionem suam per alium sacerdotem suo nomine in scriptis exhibendi." (a. XXX.) Reus igitur ipse comparere non tenetur, sed potest; debet autem defensorem aut ipse sibi deputare, aut ab Episcopo ex officio designatum accipere, qui defensionem ante causae ipsius propositionem scripto exhibebit procuratori fiscali. (a. XXXII.)

Defensione peracta, procurator processum ejusque summarium ad Episcopum mittit, "qui, ubi in plenam causae cognitionem devenerit, diem constituet, in qua sententia dicenda sit." (a. XXXIII.) "Praestituta die, ab Episcopo vel vicario generali, praesente procuratore fiscali et defensore, sententia pronunciatur, ejusque pars dispositiva cancellario dictatur, expressa mentione facta, si damnationi sit locus, sanctionis canonicae quae contra imputatum applicatur." (a. XXXIV.)

Sententia reo intimetur (vel ejus defensori), qui potest ad auctoritatem superioris instantiae appellationem interponere. (a. XXXV.)

316. In casu appellationis omnia agantur, quae in aa. XXXVI.–XLIV. satis clare exstant.[1] Quodsi a judicio curiae metropolitanae primae instantiae ad aliam curiam appellandum sit, appellatio ex speciali concessione S. Sedis (ut etiam in Instr. S. C. pro causis matrim. § 26, determinatum est) fiet ad Metropolitanum viciniorem.

In casibus dubiis diversisque in praxi difficultatibus Ordinarii S. Congregationem consulant, ut contentiones ac nullitatem actorum devitent. (a. XLIII.)

[1] Const. Bened. XIV. *Ad militantis Ecclesiae*, vide ap. *Lucidi*, l. c., p. 118.

TITULUS XI.

De Sepultura Ecclesiastica.

Caput Unicum.

317. Summa sapientia Decessores Nostri in Superiori Concilio (No. 392), "ob conditionem in qua nostrates versantur," dijudicaverunt mitigandum esse rigorem legis in Conc. Plen. Balt. I. latae, qua vetitum fuit ritus ecclesiasticos adhiberi in sepultura fidelium, quandocumque eorum corpora sepeliebantur in coemeterio alieno, ubi aderat coemeterium Catholicum. Quum enim plures quotidie ad fidem convertantur, quorum consanguineorum corpora in fundo domestico alieni coemeterii conduntur; et eodem modo, multi Catholici proprium fundum jam ante possiderent quam lex fuit lata (anno 1853), vel certe sine ulla fraude post legem acquisierint, durum ipsis videtur, post mortem ecclesiastico ritu funeris omnino privari, nisi sepulturam sibi elegerint ab ea consanguineorum et affinium sejunctam. Hinc plurium acatholicorum animi ab Ecclesia alienantur, aliquandoque etiam fideles et conversorum consanguinei, qui inter ipsius mortis tristitias legis rigorem incusant, odia adversus Ecclesiae ministros suscipiunt et quandoque a fide omnino deficiunt.

318. Ad haec igitur mala praecavenda, et ad omnem ambiguitatem a Patrum verbis amovendam; quum agitur de sepultura eorum qui fuerunt ad fidem conversi, et quorum superstites acatholici fundum domesticum in

alieno coemeterio habent; vel etiam de istis Catholicis, qui pariter ante legem latam proprium fundum habuerunt, vel certe sine ulla fraude post legem acquisierunt, declaramus, in istis casibus licere ritus ecclesiasticos adhiberi, sive domi sive in ecclesia, quotiescumque id ab Episcopo, ob graves rationes, interdictum non fuerit; et declaramus insuper, correctionem S. Congr. de Prop. Fide de loculo benedicendo, et supradicto decreto adjunctam, in istis etiam casibus esse observandam. His casibus exceptis, nunquam rectori animarum licebit dictos ritus adhibere in sepultura fidelium in alieno coemeterio, nisi de expressa Ordinarii licentia.

319. Demum omnes ecclesiarum rectores graviter monemus, ipsis veram incumbere obligationem de coemeteriis Catholicis rite et decenter custodiendis, ne ex eorum conditione sordida aut neglecta fideles justam conquerendi causam habeant, et suorum corpora in eis tumulare aversentur.

TITULUS ULTIMUS.

De Concilii Decretorum Promulgatione et Efficaciori Executione.

Ne ullus supersit dubitandi locus de tempore, quo incipiet obligatio suscipiendi et exequendi Decreta Concilii hujus Plenarii Baltimorensis Tertii, et ne qua obtendi possit excusatio ob negligentiam vel moram, si qua fuerit, in iisdem per singulas provincias et dioeceses promulgandis, declaramus et omnibus notum facimus cuncta et singula, quae in hoc Concilio Plenario Baltimorensi Tertio decreta et constituta sunt, vim suam habere plenariosque et integros effectus sortiri per universas hujus regionis ecclesias, statim ac per Reverendissimum Delegatum Apostolicum promulgata fuerint, quin opus sit ea denuo in synodis provincialibus aut dioecesanis promulgare. Nihilominus, tam ad cautelam quam ad solemnitatem, ecclesiasticam legem sequentes volumus ut quamprimum post promulgationem a Rmo. Delegato Apostolico factam, in synodis provincialibus et dioecesanis iterum promulgentur, quo facilius omnibus innotescant mediaque idonea provideantur, quibus Concilii decreta melius et efficacius executioni mandentur.

Ego, Jacobus Gibbons, Archiepiscopus Baltimorensis, et Sedis Apostolicae Delegatus, definiens subscripsi.

Ego, Petrus Ricardus Kenrick, Archiepiscopus Sancti Ludovici, definiens subscripsi.

Ego, JOSEPH S. ALEMANY, O. P., Archiepiscopus Sancti Francisci, definiens subscripsi.

Ego, JOANNES B. LAMY, Archiepiscopus Sanctae Fidei, definiens subscripsi.

Ego, JOANNES JOSEPH WILLIAMS, Archiepiscopus Bostoniensis, definiens subscripsi.

Ego, CAROLUS JOANNES SEGHERS, Archiepiscopus Oregonopolitanus, definiens subscripsi.

Ego, MICHAEL HEISS, Archiepiscopus Milwaukiensis, definiens subscripsi.

Ego, PATRITIUS A. FEEHAN, Archiepiscopus Chicaginensis, definiens subscripsi.

Ego, GULIELMUS HENRICUS ELDER, Archiepiscopus Cincinnatensis, definiens subscripsi.

Ego, FRANCISCUS X. LERAY, Archiepiscopus Neo-Aurelianensis, definiens subscripsi.

Ego, PATRITIUS JOANNES RYAN, Archiepiscopus Philadelphiensis, definiens subscripsi.

Ego, MICHAEL AUGUSTINUS CORRIGAN, Archiepiscopus Petrensis, Coadj. Neo-Eboracensis, definiens subscripsi.

Ego, PATRITIUS G. RIORDAN, Archiepiscopus Cabasensis, Coadj. S. Francisci, definiens subscripsi.

Ego, JOANNES B. SALPOINTE, Archiepiscopus Anazarbensis, Coadj. S. Fidei, definiens subscripsi.

Ego, JOANNES LOUGHLIN, Episcopus Brooklyniensis, definiens subscripsi.

Ego, LUDOVICUS DE GOESBRIAND, Episcopus Burlingtonensis, definiens subscripsi.

Ego, JOANNES HENNESSY, Episcopus Dubuquensis, definiens subscripsi.

Ego, EDUARDUS FITZGERALD, Episcopus Petriculanus, definiens subscripsi.

Ego, GULIELMUS GEORGIUS MCCLOSKEY, Episcopus Ludovicopolitanus, definiens subscripsi.

Ego, GULIELMUS O'HARA, Episcopus Scrantonensis, definiens subscripsi.

Ego, BERNARDUS J. MCQUAID, Episcopus Roffensis, definiens subscripsi.

Ego, TOBIAS MULLEN, Episcopus Eriensis, definiens subscripsi.

Ego, Joseph P. Machebeuf, Episcopus Epiphaniensis, Vic. Ap. Colorado, definiens subscripsi.

Ego, Thomas A. Becker, Episcopus Wilmingtonensis, definiens subscripsi.

Ego, Joannes Joseph Hogan, Episcopus Kansanopolitanus, Adm. S. Joseph, definiens subscripsi.

Ego, Stephanus Vincentius Ryan, C. M., Episcopus Buffalensis, definiens subscripsi.

Ego, Jeremias Franciscus Shanahan, Episcopus Harrisburgensis, definiens subscripsi.

Ego, Casparus Henricus Borgess, Episcopus Detroitensis, definiens subscripsi.

Ego, Patritius Thomas O'Reilly, Episcopus Campi Fontis, definiens subscripsi.

Ego, Ludovicus Maria Fink, O. S. B., Episcopus Leavenworthensis, definiens subscripsi.

Ego, Franciscus McNeirny, Episcopus Albanensis, definiens subscripsi.

Ego, Joseph Dwenger, C. PP. S., Episcopus Wayne-Castrensis, definiens subscripsi.

Ego, Ricardus Gilmour, Episcopus Clevelandensis, definiens subscripsi.

Ego, Edgarus P. Wadhams, Episcopus Ogdensburgensis, definiens subscripsi.

Ego, Thomas F. Hendricken, Episcopus Providentiae, definiens subscripsi.

Ego, Gulielmus H. Gross, C.SS.R., Episcopus Savannensis, definiens subscripsi.

Ego, Franciscus Mora, Episcopus Montereyensis et Angelorum, definiens subscripsi.

Ego, Dominicus Manucy, Episcopus Adm. Mobiliensis et Brownsvillensis, definiens subscripsi.

Ego, Joannes Joseph Kain, Episcopus Velingensis, definiens subscripsi.

Ego, Rupertus Seidenbusch, O. S. B., Episcopus Haliensis, Vic. Ap. Minnesotae Sept., definiens subscripsi.

Ego, Jacobus Augustinus Healy, Episcopus Portlandensis, definiens subscripsi.

Ego, Franciscus X. Krautbauer, Episcopus Sinus Viridis, definiens subscripsi.

Ego, Joannes Ireland, Episcopus Sancti Pauli, definiens subscripsi.

Ego, Jacobus O'Connor, Episcopus Dibonensis, Vic. Ap. Nebraskae, definiens subscripsi.

Ego, Joannes L. Spalding, Episcopus Peoriensis, definiens subscripsi.

Ego, Joannes Moore, Episcopus Sancti Augustini, definiens subscripsi.

Ego, Franciscus Silas Chatard, Episcopus Vincennopolitanus, definiens subscripsi.

Ego, Joannes Joseph Keane, Episcopus Richmondensis, definiens subscripsi.

Ego, Laurentius S. McMahon, Episcopus Hartfordiensis, definiens subscripsi.

Ego, Joannes Vertin, Episcopus Marionopolitanus et Marquettensis, definiens subscripsi.

Ego, Aegidius Junger, Episcopus Nesquallensis, definiens subscripsi.

Ego, Martinus Marty, O.S.B., Episcopus Tiberiadis, Vic. Apost. Dakotae, definiens subscripsi.

Ego, Joannes B. Brondel, Episcopus Helenensis, definiens subscripsi.

Ego, Joannes Ambrosius Watterson, Episcopus Columbensis, definiens subscripsi.

Ego, Patritius Manogue, Episcopus Vallispratensis, definiens subscripsi.

Ego, Franciscus Janssens, Episcopus Natchetensis, definiens subscripsi.

Ego, Joannes C. Neraz, Episcopus Sancti Antonii, definiens subscripsi.

Ego, Kilianus C. Flasch, Episcopus Crossensis, definiens subscripsi.

Ego, Venantius Michael Wigger, Episcopus Novarcensis, definiens subscripsi.

Ego, Michael Joseph O'Farrell, Episcopus Trentonensis, definiens subscripsi.

Ego, Henricus P. Northrop, Episcopus Carolopolitanus, definiens subscripsi.

Ego, Nicolaus Aloysius Gallagher, Episcopus Canopensis, Adm. Galvestonensis, definiens subscripsi.

Ego, Henricus Joseph Richter, Episcopus Fluminis Rapidi, definiens subscripsi.

Ego, Joseph Rademacher, Episcopus Nashvillensis, definiens subscripsi.

Ego, Dionysius Bradley, Episcopus Mancestriensis, definiens subscripsi.

Ego, Henricus Cosgrove, Episcopus Davenportensis, definiens subscripsi.

Ego, Camillus Paulus Maes, Episcopus electus Covingtonensis, definiens subscripsi.

Ego, Alphonsus J. Glorieux, Vic. Apost. electus Idahensis, definiens subscripsi.

Ego, Thomas L. Grace, Episcopus Mennitensis, definiens subscripsi.

Ego, Eugenius O'Connell, Episcopus Joppensis, definiens subscripsi.

Ego, Joannes Joseph Conroy, Episcopus Curiocensis, definiens subscripsi.

Ego, Isidorus Robot, O. S. B., Abbas, Praefectus Apost. Territ. Indorum, definiens subscripsi.

Ego, Ricardus Phelan, V. G., Procurator Episcopi Pittsburgensis, definiens subscripsi.

Ego, Franciscus Hubertus Zabel, S. T. D., Procurator Episcopi Altonensis, definiens subscripsi.

Ego, Joannes N. Lemmens, Procurator Administratoris Vancouveriensis, definiens subscripsi.

Ego, Bonifacius Wimmer, O. S. B., Archiabbas S. Vincentii, definiens subscripsi.

Ego, Fintanus Mundwiler, O. S. B., Abbas S. Meinradi, definiens subscripsi.

Ego, Eduardus Sorin, Superior Generalis Congr. S. Crucis, definiens subscripsi.

Ego, Alexius Edelbrock, O. S. B., Abbas S. Joannis, subscripsi.

Ego, Innocentius Wolf, O. S. B., Abbas S. Benedicti, subscripsi.

Ego, FROVENIUS CONRAD, O. S. B., Abbas Neo-Montis Angelorum, subscripsi.

Ego, M. BENEDICTUS, Abbas Cisterciencis de trappa, Gethsemani, subscripsi.

ROBERTUS SETON, *Protonotarius Apostolicus.*

JACOBUS ANDREAS CORCORAN,
Antistes Urbanus,
HENRICUS GABRIELS,
SEBASTIANUS G. MESSMER,
DIONYSIUS J. O'CONNELL,
} *a Secretis.*

GEORGIUS G. DEVINE,
JOANNES S. FOLEY,
} *Cancellarii.*

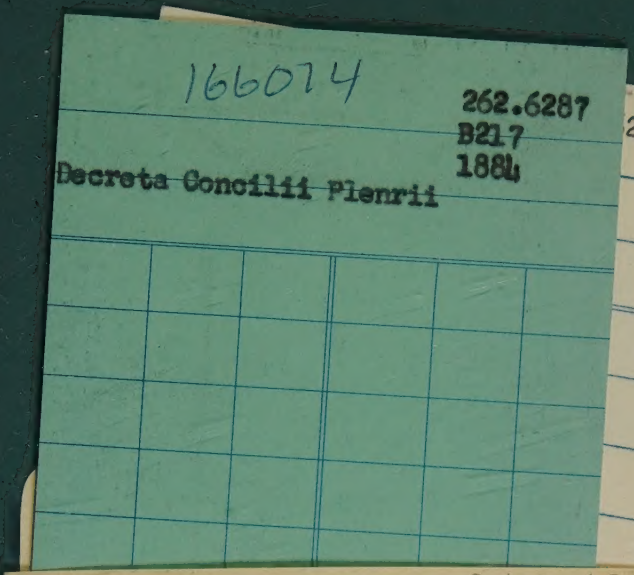
166074
262.6287
B217
1884
Decreta Concilii Plenrii
287

262,6287
166074 B217
1884

St. Mark's Library
The General Theological Seminary
175 Ninth Avenue
New York, N. Y. 10011

Please stamp date in left column, write your name legibly in center column and leave right column blank. Deposit circulation card in slot marked 'Circulation cards'.

There is no date due, but books must be returned promptly upon request. Do not lend books charged to you to others.
You are responsible for them.

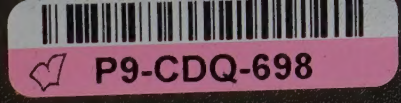
P9-CDQ-698